Perspectiefnota

2025-2029

Voortgangsinformatie 2025 en
financiële kaders voor de Programmabegroting 2026-2029

Inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota (PPN) 2025–2029. Hierin informeren we u over de voortgang van de lopende begroting. Naast financiële informatie geven we ook beleidsmatig aan hoe we er voor staan. Daarnaast geven we in deze PPN de financiële kaders voor de meerjarenbegroting 2026-2029.

In de begroting 2025 hebben we de lijn gekozen om ons financiële uitgangspunt te verbeteren en tegelijkertijd te blijven investeren in onze mooie gemeente. Daarvoor was het nodig om een aantal maatregelen te nemen. De maatregelen bestonden uit een combinatie van bezuinigingen, versoberen van voorzieningen en van lastenverzwaringen voor toeristen en voor inwoners. In deze PPN bouwen we voort op deze ingezette lijn: werken aan een financieel gezonde gemeente en tevens blijven investeren in belangrijke projecten.

Bij het voorbereiden van het opstellen van deze PPN was er nog veel onduidelijkheid hoe het kabinet om zou gaan met het naderende financiële ravijn. Samen met andere gemeenten hebben we volop aandacht gevraagd voor deze problematiek. Tegelijkertijd hebben we als college ons voorbereid op de situatie als het kabinet niet met extra middelen over de brug zou komen en nagedacht welke pijnlijke maatregelen er getroffen zouden moeten worden. Maatregelen aanvullend op het pakket waartoe we samen met u vorig jaar al toe hadden besloten.

Gelet op de Voorjaarsnota vanuit Den Haag weten we inmiddels dat het kabinet aan de slag is gegaan met deze gemeentelijke signalen. Het ravijnjaar lijkt kleiner te zijn geworden en deels ook in de tijd te worden opgeschoven. De definitieve cijfers ontvangen wie via de meicirculaire, die we betrekken bij de Programmabegroting. Op basis van de Voorjaarsnota hebben we een inschatting gemaakt van de financiële effecten, die we als stelpost hebben meegenomen in deze PPN. Dit omdat de financiële effecten naar verwachting groot zijn en dus significante invloed hebben op de keuzes die we u voorleggen. Daarbij zijn we ons ervan bewust dat het inschattingen zijn die pas definitief duidelijk worden bij de meicirculaire.

Onze investeringen in onze mooie gemeente blijven uiteraard wel overeind staan. We blijven doorbouwen. Aan comfortabele en duurzame schoolgebouwen, bijvoorbeeld in Blokzijl, Vollenhove en Steenwijk. Aan onze woningbouwplannen, zoals in Heetveld, Ossenzijl en Steenwijk-Zuidoost. We blijven investeren in onze economie, door bijvoorbeeld meer aandacht te geven aan innovatieve bedrijven en de kansen te benutten die de Regio Zwolle biedt. We staan voor ons ruimhartige sociaal beleid voor mensen die het minder goed getroffen hebben en de ambities in ons gezondheidsbeleid. En waar tegelijkertijd de gemeentelijke woonlasten behoren tot de laagste in Nederland.

We willen onze gemeente goed achterlaten voor onze opvolgers. Een energieke gemeente, waar volop geïnvesteerd wordt. Waar gewerkt wordt aan een duurzame en fijne toekomst voor onze inwoners: de brede welvaart. Deze PPN biedt de basis om die lijn door te zetten.

Inhoud

Inleiding 2
1. Leeswijzer 4
2. Voortgang lopende begroting (begrotingsjaar 2025) 5
2.1. Bestuursprogramma 'Woningbouw' 6
2.2. Bestuursprogramma 'Werk en economie' 9
2.3. Bestuursprogramma 'Samenredzaam' 13
2.4. Bestuursprogramma 'Vitaal Platteland' 20
2.5. Bestuursprogramma 'Duurzaam' 24
2.6. Bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen' 30
2.7. Bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening' 38
3. Financieel beeld 44
3.1. Inleiding 44
3.2. Financiële onzekerheden 44
3.3. Actuele begrotingspositie 45
3.4. Voorjaarsnota kabinet en stelposten 48
3.5 Beleidskeuzes 49
3.6. Saldoverbeterende maatregelen 56
3.7. Ontwikkeling reservepositie 57
4. Kaders Programmabegroting 58
4.1. Inleiding 58
4.2. Kaders 58
4.3. Loonkostenontwikkelingen 58
4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen 59
4.5. Prijsinflatie Grondexploitatie 59
4.6. Rente 59
4.7. Loon- en prijsinflatie subsidies 59
4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten 60
4.9. Tarief voor het prestatiecontract 60
4.10. Groei aantal woningen 60
4.11. Groei aantal inwoners 60
5. Te nemen besluiten en gevraagde adviezen 61
6. Bijlage Perspectiefnota 2025-2029 62
6.1. Budgetafwijkingen voor 2025 62

1. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft u inzicht in de voortgang van de gestelde doelen en resultaten voor het begrotingsjaar 2025. Liggen we op koers? Welke ontwikkelingen doen zich voor, zowel beleidsmatig als financieel?

In hoofdstuk 3 schetsen we het financieel beeld voor de komende jaren. De belangrijkste tabel in dit hoofdstuk is de tabel met de actuele, meerjarige begrotingspositie van onze gemeente. Ook leggen we in dit hoofdstuk een aantal beleidskeuzes aan u voor en daaraan gerelateerd een pakket aan maatregelen om ons financieel meerjarenbeeld te verbeteren.

De kaders voor de komende programmabegroting treft u aan in hoofdstuk 4. U kunt dan denken aan bijvoorbeeld het prijsindexcijfer dat we gaan hanteren om onze budgetten en subsidies bij te stellen, evenals de trendmatige groei van onze lokale lasten.

Hoofdstuk 5 somt alle gevraagde besluiten op met daarbij een onderscheid tussen zaken die ter kennisname zijn, bijvoorbeeld de voortgangsinformatie over het huidige begrotingsjaar, en zaken die voorliggen ter instemming.

Tot slot kent deze PPN een aantal bijlagen met specifieke informatie over financiële mutaties voor 2025.

2. Voortgang lopende begroting (begrotingsjaar 2025)

Met deze PPN informeren wij u over de uitvoering van de lopende begroting, zowel beleidsmatig als financieel. De rapportage over de eerste drie maanden dit begrotingsjaar is bedoeld om u te informeren over de voortgang van het realiseren van de ambities uit de Programmabegroting 2025-2028. Met andere woorden: liggen we nog op koers om onze doelen te halen? Dit doen we met behulp van het bekende 'stoplichten-model' waarbij we rapporteren over de acties die zijn aangekondigd in de begroting:

●	Op koers. Ingeschat wordt dat het actiepunt dit jaar gerealiseerd wordt (of het actiepunt is al gerealiseerd).
■	Specifieke aandacht vereist. Realisatie van het actiepunt kent omstandigheden die aandacht vereisen.
▲	Er zijn problemen. Ingeschat wordt dat het actiepunt dit jaar niet gerealiseerd gaat worden.

In dit hoofdstuk is tevens per bestuursprogramma aangegeven welke externe ontwikkelingen van invloed zijn op het realiseren van onze ambities. Dat doen we als volgt:

▲ Kansen.
▼ Uitdagingen.

Over de hele linie zien we dat we goed op koers liggen. Van de in 2025 voorgenomen acties uit de begroting verwachten wij:

- 87% ook daadwerkelijk te realiseren;
- dat voor 10% specifieke aandacht nodig is;
- in 3% van de gevallen problemen zijn om de acties uit te voeren.

Bij dit positieve beeld past wel de gebruikelijke kanttekening dat het slechts een rapportage over de eerste 3 maanden betreft en het veelal gaat om acties die in gang zijn gezet. 'Groen licht' wil dus niet altijd zeggen dat de actie is gerealiseerd.
Pas bij de Najaarsnota kunnen we u een beter beeld schetsen over de voortgang en de op dat moment behaalde resultaten.

2.1. Bestuursprogramma 'Woningbouw'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Voldoende woningen voor onze inwoners**
Beoogd resultaat	Voor 2027 is 2/3 van de benodigde 1.735 woningen tot 2031 gerealiseerd.
Acties 2025 (prognose)	• We realiseren in 2025 voor 230 woningen harde plancapaciteit: ● • We zetten gericht actief grondbeleid in op basis van de woonbehoefte en daar waar geen gronden in bezit zijn: ● • We doen een woningmarktonderzoek voor de herijking van de Woonagenda en prestatieafspraken met de woningcorporaties: ● • We stellen een beleidslijn vast voor vrijkomende agrarische bebouwing, in samenspraak met de provincie: ●
Toelichting	• We verwachten dit jaar het bestemmingsplan voor Steenwijk-Zuidoost vast te laten stellen (240 woningen). Overigens is als gevolg van de uitspraak van de Raad van State het niet langer mogelijk om zonder natuurbeschermingswetvergunning stikstofuitstoot intern te salderen. De provincie Overijssel geeft tot februari 2026 geen natuurbeschermingswetvergunningen af. Dit betekent dat bestemmingsplannen en omgevingsplannen die dat aangaat, vooralsnog niet kunnen worden vastgesteld. Voor Steenwijk Zuidoost is dit niet van toepassing aangezien er niet intern gesaldeerd wordt. • Actief grondbeleid is altijd maatwerk. Waar mogelijk proberen we grondposities te verwerven. • Samen met de woningcorporaties hebben we een uitvraag gedaan voor het woningmarktonderzoek. Het onderzoek is reeds gestart en wordt na de zomer opgeleverd. Het onderzoek wordt vervolgens vertaald in een Volkshuisvestingsprogramma (=herijking Woonagenda). Beoogde vaststelling door college eind 2025/begin 2026. Het Volkshuisvestingsprogramma is een programma onder de omgevingsvisie. • De concept-beleidslijn is in 2024 opgesteld. Deze is in december in een werkvergadering met de gemeenteraad besproken. In het voorjaar van 2025 wordt de participatie opgestart. De verwachting is dat de beleidslijn voor de zomer aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt aangeboden.

Doel	**Voldoende passende en betaalbare woningen**
Beoogd resultaat	Tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur- of koopwoning.
Acties 2025 (prognose)	• We voeren samen met de woningcorporaties de jaarschijf 2025 van de 'Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027' uit: ■ • We voeren de rijkstaakstelling voor de huisvesting van statushouders uit: ■ • Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar woonwagen-standplaatsen stellen we woonwagenbeleid op, passend bij de vraag: ●

Toelichting	• In 2022 hebben we meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties gemaakt voor de periode 2023-2027. De uitvoering van jaarschijf voor 2025 loopt. Het kabinet heeft echter in de Voorjaarsnota het voornemen uitgesproken om de huren in de sociale huursector in 2025 én 2026 te bevriezen. Dit betekent dat de investeringscapaciteit van de corporaties, zeker op de langere termijn, achteruit gaat. Dit heeft zowel op nieuwbouwproductie als verduurzaming van de bestaande voorraad effect, • Dit jaar volgen we weer de meerjarige afspraak die we maakten met corporaties: maximaal 10% van de vrijkomende woningen gaat naar statushouders. Per 1 maart 2025 moeten we nog 29 statushouders huisvesten om de taakstelling voor de eerste helft te halen. • Het onderzoek naar de behoefte aan woonwagens in Steenwijkerland is afgerond. In het eerste kwartaal van dit jaar zijn we gestart met het maken van beleid. Bij dit beleid zijn de corporaties en woonwagenbewoners betrokken. Parallel hieraan wordt gekeken naar mogelijkheden voor het realiseren van uitbreiding van het aantal standplaatsen/nieuwe woonwagen-locaties. In het Volkshuisvestingsprogramma wordt de opgave voor huisvesting bijzondere doelgroepen, waaronder woonwagen-bewoners meegenomen.

Doel	**Faciliteren van eigen inwoners initiatieven in de kernen**
Beoogd resultaat	Het realiseren van woningbouwinitiatieven van, voor en door eigen inwoners.
Acties 2025 (prognose)	• We faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners, zodat onder andere starters en ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen: ● • We willen minimaal 2 wooninitiatieven stimuleren en waar nodig financieel ondersteunen: ● • We doen een onderzoek naar schaarste op de woningmarkt. Dit onderzoek brengt in beeld hoeveel woningen er worden verkocht aan inwoners uit Steenwijkerland en hoeveel worden verkocht aan mensen uit andere gemeenten. Zo kunnen we aantonen of er al dan niet sprake van schaarste is. Als sprake is van schaarste en dat die schaarste zonder sturing leidt tot onevenwichtige en onrechtvaardige effecten voor bepaalde groepen, kunnen we de huisvestingsverordening inzetten: ●
Toelichting	• De bouw van het inwonersinitiatief in Heetveld is gestart. Dit is een lokaal initiatief voor ouderen en starters. Het CPO-initiatief in Scheerwolde voor vier starterswoningen wordt dit jaar opgeleverd. • We ondersteunen als gemeente Stichting Woonwens Ossenzijl bij het realiseren van 4 starterswoningen. En onderzoeken de samenwerking met een partij voor de realisatie van zorgwoningen. • De uitkomsten van het onderzoek naar schaarste door het Kadaster wordt voor de zomer opgeleverd. Op basis van uitkomsten wordt het vervolg bepaald. De uitkomsten worden ook meegenomen in het Volkshuisvestingsprogramma.

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- ▲ De bestuurlijke focus/aandacht vanuit het Rijk en provincie.
- ▲ De krapte op de woningmarkt, waardoor extra subsidiestromen en innovatieve oplossingen ontstaan, of flexibiliteit in regelgeving.
- ▲ Inzet op prefab woningbouwproducten.
- ▲ (Innovatieve) Initiatieven vanuit inwoners en/of de markt.

Uitdagingen:

- ▼ Capaciteitstekorten (dit betreft zowel mensen als (bouw)materialen en adviseurs).
- ▼ Financierbaarheid van woningen (stijging bouwkosten en hypotheekrente).
- ▼ Stikstof (met name de gevolgen van de uitspraak Raad van State 18-12-2024).
- ▼ PFAS verontreinigingen.
- ▼ Huisvesting statushouders (toenemende taakstelling-onvoldoende mutaties).
- ▼ 'Bodem- en watersturend' bij ruimtelijke planvorming beperkt mogelijkheden om te bouwen.
- ▼ Doorlooptijd van beroepsprocedures bij de Raad van State.

2.2. Bestuursprogramma 'Werk en economie'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Versterken en behoud van de werkgelegenheid door opleiden gekwalificeerd personeel en mismatch arbeidsmarkt tegengaan**
Beoogd resultaat	Economische sectoren die van belang zijn voor onze economie, hebben voldoende arbeidspotentieel beschikbaar.
Acties 2025 (prognose)	• Faciliteren van de doorontwikkeling van de RPA. In Q3 2024 heeft de RPA een Regio Deal aanvraag ingediend, met als doel meer bedrijven en studenten aan te trekken en het verbreden qua opleidingen, LLO-trajecten[1] en trainingen die aansluiten bij de bij de behoefte van de lid-bedrijven: ● • In samenwerking met partners kennissessies organiseren rondom werkgeverschap en arbeidsmarkt: ● • Onderzoek naar wat we kunnen met het onbenutte arbeidspotentieel in Steenwijkerland: ●
Toelichting	• De doorontwikkeling ligt nog steeds op koers. In Q2 worden de stukken voor de kassier ingediend. In Q3 wordt het stationsgebouw als locatie van het RPA geopend. • Samen met RPA en BCS is een evenementenkalender gemaakt. • Momenteel wordt het onderzoek 'Ongekend Talent' uitgevoerd door de Hanzehogeschool en Windesheim voor de SER Noord Nederland, de SER Overijssel en de SER Brabant. Doel van het adviestraject is o.a. om de verschillende groepen op de arbeidsmarkt, die als on- of onderbenut arbeidspotentieel worden beschouwd, conceptueel en getalsmatig in kaart brengen. Op basis van de uitkomsten en dataset van dit onderzoek willen wij met Windesheim en de SER Overijssel een verdieping maken voor onze gemeente.

Doel	**Verbetering externe en interne dienstverlening aan ondernemers**
Beoogd resultaat	Verhoging tevredenheid dienstverlening aan ondernemers en meer ruimte voor ondernemersinitiatieven.
Acties 2025 (prognose)	• Uitvoering geven aan de afspraken die zijn gemaakt in Regio Zwolle verband rondom ondernemersdienstverlening. Dit betekent concreet 250 ondernemers bezoeken, waarvan 30 agrarische bedrijfsbezoeken per jaar, met als doel 125 ondernemersvragen rechtstreeks te verbinden aan een aanbieder die de ondernemer kan helpen bij het vinden van antwoorden en oplossingen en hiermee kan zorgen voor toekomstbestendige ondernemers: ■ • Kennissessies organiseren met ketenpartners zoals BCS, Kennispoort en andere dienstverleners over onderwerpen als innovatie – digitalisering – duurzaamheid: ● • Innovatieve bedrijven in Steenwijkerland in beeld brengen met BCS en brancheorganisaties als ambassadeur benutten richting andere bedrijven: ●
Toelichting	• We liggen op koers met het aantal de bedrijfsbezoeken. Vanuit het speerpunt ondernemersdienstverlening van de Regio Zwolle

[1] Leven Lang Ontwikkelen.

	verbinden we de ondernemer(svraag) aan partijen/dienstverleners uit dit ecosysteem. Het aantal doorverwijzingen en de monitoring ervan ligt nog niet op koers. M.n. door de latente vraag vanuit het bedrijfsleven. De vragen zitten nog in de verkennings- en informatiefase, die passen niet direct in een traject. Met plenaire informatie- en kennisbijeenkomsten vangen we dit op. Daarnaast zijn we op het vlak van ondernemersdienstverlening bezig om naar het proces van vergunningsverlening te kijken richting ondernemers. • Samen met RPA en BCS is een evenementenkalender gemaakt. • We hebben een tool (innovatiespotter) om de innovatieve bedrijven in kaart te brengen. In de loop van dit jaar gaan we dit met een informatienota aan de raad presenteren. Daarnaast maken wij in het project 'Steengoed gemaakt' (samen met de BCS) innovatieve bedrijven zichtbaar.

Doel	**Voldoende ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven**
Beoogd resultaat	Voldoende mogelijkheden voor bedrijven om uit te breiden en bestaande ruimte te intensiveren.
Acties 2025 (prognose)	• Rondom bedrijventerreinen gaan we in samenwerking met de KVO[2] werkgroepen de knelpunten en behoeften per terrein in beeld brengen, onder andere de courantheid van kavels/terreinen & panden: ● • In 2025 zal de uitwerking van de A32 corridor nader vormgegeven worden. Samen met de gemeente Meppel en in afstemming met de Regio Zwolle komen we tot nadere besluiten over het regionale bedrijventerrein langs de A32. Als uitwerking van het afwegingskader wonen/werken wordt in Steenwijk gestart met de planvoorbereiding van het uitbreiden van bedrijventerreinen: ● • Om uitbreiding mogelijk te kunnen maken op Schaarkampen (Vollenhove) wordt een verkavelingsplan/beeldkwaliteitsplan opgesteld. Daarnaast wordt de procedure met betrekking tot het omgevingsplan opgestart. Participatie is een belangrijk thema binnen de procedure: ▲ • In 2025 vindt de verdere planontwikkeling plaats rondom de revitalisering van de Johannes Postkazerne (JPK). Gemeente neemt actief deel aan het omgevingsmanagement: ●
Toelichting	• Het certificaat KVO is opnieuw uitgereikt. Voor de komende drie jaar zijn alle bedrijventerrein in onze gemeente gehercertificeerd. Het proces heeft de knelpunten per bedrijventerrein inzichtelijk gemaakt. Er is een plan van aanpak gemaakt voor de komende jaren om de veiligheid te borgen. Samenwerking tussen de partijen (gemeente, politie, brandweer, Veiligheidsregio, Business Club Steenwijkerland en ondernemers) is de sleutel tot succes. • Gezien de schaarse ruimte en de stikstofproblematiek willen wij ook goed kijken naar de mogelijkheden van inbreiden op bestaande terreinen. Dit jaar wordt een toekomstbeeld bedrijventerreinen opgesteld, dat antwoord geeft op een aantal knelpunten op de

[2] Keurmerk Veilig Ondernemen.

	huidige terreinen (hoe om te gaan met leegstand, verpaupering, stimulering van groen, effecten van energietransitie enz.). • Het bedrijventerrein nabij Tuk wordt nader uitgewerkt in de visie Steenwijk. • In verband met de onzekere situatie rondom stikstof, intern salderen en natuurvergunningen vanuit de provincie (on hold tot februari 2026), staan de activiteiten voor het verkavelingsplan/beeldkwaliteitsplan en de procedure voor het omgevingsplan voor Schaarkampen on hold. • We willen koppelkansen benutten. Hiervoor wordt onder andere een bijeenkomst georganiseerd met inkoopadviseurs om na te gaan hoe onze ondernemers mee kunnen doen in aanbestedingen van defensie. Het georganiseerd bedrijfsleven is goed aangehaakt, in diverse werkgroepen.

Doel	**Duurzame bedrijven**
Beoogd resultaat	Zoveel mogelijk bedrijven hebben een 'groen-verdienmodel.'
Acties 2025 (prognose)	• Nulmeting uitvoeren: hoe duurzaam zijn ondernemers in Steenwijkerland?: ● • Acties vanuit het actieplan MVOI[3] uitvoeren: ■ • Aanjagen en stimuleren van duurzaamheid en slimmer gebruik van het elektriciteitsnet op bedrijventerreinen door het faciliteren van de pilot toekomstbestending Groot Verlaat en nieuwe projecten op bedrijventerreinen voortkomend uit de Regio Deal aanvraag 'Vergroening Bedrijventerreinen:' ■
Toelichting	• Deze actie is nog niet gestart en is voorzien voor Q3 2025. De dataset van Innovatiespotter gaat ons hierin helpen. • Het actieplan MVOI is in december 2024 vastgesteld door het college. Er zijn in de organisatie al een aantal mooie voorbeelden van het toepassen van MVOI zoals ook benoemd onder het bestuursprogramma Duurzaamheid. In 2025 is de projectgroep i.s.m. BCS van start gegaan. Het plan behelst een breed scala aan acties, waarbij nog niet duidelijk is of alles dit jaar gehaald gaat worden. • De lessen van de pilot Groot Verlaat worden dit jaar gedeeld met ondernemers van andere bedrijventerreinen. Er is een inventarisatie op Dolderkanaal en Schaarkampen. De Regio Deal aanvraag van VNO-NCW 'Vergroening Bedrijventerreinen' heeft fors minder middelen toegekend gekregen door de adviescommissie Regio Deal. Hierdoor is de aanvraag nog niet ingediend bij de kassier en zijn er gesprekken gaande tussen alle projectpartners. De consequenties voor de projecten van BCS zijn nog niet in beeld. We zijn hierover met elkaar in overleg.

Doel	**Samenwerken aan brede welvaart in Regio Zwolle**
Beoogd resultaat	Meer zichtbaarheid in de Regio Zwolle en meer samenwerking en projecten in regionaal verband.
Acties 2025 (prognose)	• Uitvoering geven aan gehonoreerde Regio Deal projecten: ■ • Zichtbaar maken wat de samenwerking in Regio Zwolle oplevert: ●

[3] Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen.

	• Via actieve lobby de belangen behartigen van Steenwijkerland: ●
Toelichting	• Het traject toekenning middelen via de kassier loopt nog (project Vergroening Bedrijventerreinen en RPA). De tweede tranche van de Regio Deal is nog steeds niet opengesteld. Verwachting is dat deze in april opengaat. • In Q2 komen we met een infographic over de Regio Zwolle en wat het oplevert voor economie naar de raad. • We zijn de afgelopen periode bezig geweest met de volgende lobbydossiers: spoorzone, flessenhals Zwolle-Meppel en bestaand spoor richting het noorden, randweg Ossenzijl, lokale inkoop defensie. Daarnaast zetten we samen met de regioambassadeur MKB in, op meer zichtbaarheid van onze bedrijven in Regio Zwolle. Dit heeft merkbaar effect gezien de regionale bijeenkomsten die wij hosten in onze gemeente zoals: de Regio Zwolle dag op 6 maart, het seminar Circulaire Kunststoffen in de Bouw & Infra van het Polymer Science Park (PSP) op 20 maart en de CLOCK (kennisnetwerk regionale economie) regiobijeenkomst op 8 april.

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

▲ Door de vele bedrijfsbezoeken staan wij dichterbij de ondernemer, weten wij wat er speelt.

▲ De Meerjarige Agenda van Regio Zwolle en de binnengehaalde regiodeal voor Regio Zwolle biedt kansen om een aantal activiteiten en projecten te versnellen en op te schalen.

▲ Meer aandacht voor brede welvaart.

▲ Effecten AI: het werk verandert, dit biedt zowel kansen als bedreigingen.

▲ Bedrijfsovernames van familiebedrijven. De jongere generatie neemt het stokje over.

Uitdagingen:

▼ Structurele tekorten op de arbeidsmarkt in alle sectoren.

▼ Digitalisering en innovatie nog onvoldoende ontwikkeld t.o.v. de Regio.

▼ Projecten in de uitvoering bij bedrijven stagneren, wegens stikstof, effecten zichtbaar in hele keten.

▼ Er zijn meerdere uitdagingen rondom netcongestie. Wij volgen dit nauwgezet en houden de ondernemers op de hoogte.

▼ Effecten AI: zowel positief als negatief.

2.3. Bestuursprogramma 'Samenredzaam'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Iedereen financieel redzaam**
Beoogd resultaat	Minimaal 55% van de doelgroep voor het minimabeleid maakt gebruik van de minimavoorzieningen (2023: 39%).
Acties 2025 (prognose)	• Voortzetting Voorzieningenwijzer: ● • Vol inzetten op communicatie, advertenties: ● • Het implementeren van de 'Basisdienstverlening SHV'. Het kabinet heeft een nieuw plan ontwikkeld, de 'Basisdienstverlening SHV,' om de schuldhulpverlening in Nederland te verbeteren en zo het aantal huishoudens met problematische schulden te halveren: ●
Toelichting	• De Voorzieningenwijzer wordt voortgezet tot ten minste 2028. We verwijzen op iedere pagina over regelingen en toeslagen op onze website, actief naar de 'Voorzieningenwijzer' en 'Datgeldtvoormij.nl' zodat inwoners kunnen checken waar ze (nog meer) recht op hebben. • Ook dit jaar spannen we ons in, om zoveel mogelijk inwoners te bereiken door middel van communicatie. In het tweede kwartaal ontvangen alle inwoners die de energietoeslag hebben ontvangen, een folder met een begeleidende brief. Ook maken we gebruik van ons netwerk om communicatiemateriaal te verspreiden. Uiteraard blijven we ook de traditionele communicatiemogelijkheden zoals de huis aan huis bladen en social media gebruiken. • In 2024 zijn we gestart met het implementeren van de reeds bekende elementen uit het landelijke plan 'Basisdienstverlening Schuldhulpverlening'. Zodra de landelijk uitwerking van het plan compleet is, wordt de implementatie hiervan in de tweede helft van 2025 opgenomen in een beleidsplan schuldhulpverlening, dat het huidige actieplan schuldhulpverlening vervangt.

Doel	**Alle jeugdigen kunnen veilig thuis opgroeien (0 uithuisplaatsingen als moreel doel)**
Beoogd resultaat	Het aantal uithuisplaatsingen terugbrengen van 1,6% naar het landelijk gemiddelde van 1,1% (periode 2022-2026). Minder jeugdigen maken gebruik van specialistische GGZ-Jeugdzorg. We geven uitvoering aan de Hervormingsagenda Jeugd.
Acties 2025 (prognose)	• We verbinden (lokale) ketenpartners, werken interprofessioneel samen en ontwikkelen met elkaar initiatieven zoals het organiseren van netwerkbijeenkomsten met (maatschappelijke) lokale partners, waarbij een klimaat wordt gecreëerd waarin ouders om hulp durven te vragen als sprake is van huiselijk geweld (Beweging van Nul): ● • We verstevigen en breiden bestaande aanpakken uit, zoals jeugdconsulenten bij huisartsenpraktijken. We breiden de aanpak versterken van de pedagogische basis in het primair onderwijs verder uit naar de scholen in 2025, door stevige samenwerking met schoolmaatschappelijk werk en de jeugdconsulent in de aanwezige zorgstructuur: ● • We verstevigen de rol van de gemeentelijke toegang in de regierol over de gespecialiseerde Jeugdzorg die via hen wordt ingezet. Dit

	doen we door te investeren in het werken met de 'Verklarende Analyse' (VA). De VA is een methode om complexe problematiek te ontrafelen naar persoons- en contextkenmerken en de interacties daartussen. Deze analyse vormt de basis voor een sluitend gezamenlijk hulpverleningsplan: ● • De VA heeft raakvlakken met de Hervormingsagenda Jeugd, Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de (regionale) transformatie. De VA wordt vanaf 2028 als voorwaarde gesteld in het werken met gezinnen, waar sprake is van onveiligheid en/of ontwikkelingsbedreiging. In 2025 starten we met een pilot, samen met twee andere Overijsselse gemeenten en (Jeugdzorg)aanbieders. ●
Toelichting	• De beweging van 'Nul bange ouders in de gemeente Steenwijkerland' is een sociale beweging. Inspanningen van verschillende (groepen) mensen en organisaties leiden samen tot sociale verandering gericht op transformatie. Door het streven naar dezelfde verandering ontstaat solidariteit, verspreiding en zichtbaarheid. Deze beweging is eind 2022 gestart en groeit door in 2025. Er worden maandelijkse bijeenkomsten georganiseerd met een kerngroep met ketenpartners, de kerngroep sluit aan bij ouderavonden op scholen en bespreekt casuïstiek met keten-partners. • We blijven inzetten op een goede samenwerking tussen huisartsen en jeugdconsulenten. Daarnaast breiden we het schoolmaat-schappelijk werk uit naar 4 nieuwe scholen in het eerste half jaar. • Door deelname aan de pilot dragen we zorg voor implementatie en borging van de 'Verklarende Analyse' bij de gemeentelijke toegang. De consulenten en gedragswetenschapper worden geschoold in de 'Verklarende Analyse' waarna deze ingezet wordt bij complexe vraagstukken.

Doel	**Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers**
Beoogd resultaat	Vermindering van het aandeel mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt.
Acties 2025 (prognose)	In 2024 is een onderzoek uitgevoerd naar de ondersteuningsbehoefte onder mantelzorgers en wordt er in het najaar van 2025 een actieplan opgesteld dat opvolging geeft aan de resultaten van dit onderzoek. • Uitwerking en uitvoering actieplan ondersteuning mantelzorger voor de diverse doelgroepen: ● • Beleid opstellen met betrekking tot respijtzorg: ▲ • Beleid opstellen ondersteuningsaanbod mantelzorger voor specifieke doelgroepen (zoals de reeds bestaande dementie casemanager): ●
Toelichting	• De uitslagen van het mantelzorgonderzoek vroegen met name om het beter toegankelijk en inzichtelijk maken van het bestaande aanbod. In 2025 richten wij ons met name op het verstevigen en verankeren van het bestaande aanbod. • Er is al een uitgebreid bestaand aanbod voor diverse specifieke doelgroepen. Om de bekendheid en de toegang hiernaar te verbeteren zijn diverse ontwikkelingen in gang gezet. Nieuwe initiatieven zoals een mantelzorginfomatiepunt en de inzet een

	laagdrempelige app voor de doelgroep 40-60 jaar zijn hier voorbeelden van. • Structureel beleid met betrekking tot respijtzorg wordt in verband met capaciteitsgebrek in 2026 verder doorontwikkeld. In 2025 wordt het huidige beleid voortgezet. • Het reeds bestaande beleid rondom mantelzorg wordt op dit moment doorontwikkeld met Sociaal werk De Kop.

Doel	**Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig wonen**
Beoogd resultaat	Via de opbouw van beschermd-thuis formules verminderen van het gebruik van beschermd-wonen met 30% (periode 2022-2026).
Acties 2025 (prognose)	• Evaluatie van de pilot beschermd-thuis met zorgaanbieders en woningcorporaties (24-uurs beschikbaarheid van begeleiding thuis): ● • De uitkomsten van de evaluatie worden meegenomen in de vervolgstappen van de borging van de pilot beschermd thuis. Het streven is om beschermd-thuis na de looptijd van de pilot in de lokale inkoop te borgen. Daarbij onderzoeken we hoe dit past in het huidige inkoopbeleid rond de lokale Wmo-producten en het gemeentelijke aanbestedingsbeleid: ● • Monitoren afspraken met woningcorporaties en zorgaanbieders over de huisvesting van mensen met een (intensieve) begeleidings-vraag en stimuleren van extra aanbod aan passende woningen of begeleiding waar nodig: ●
Toelichting	• De pilot beschermd-thuis wordt gemonitord in kwartaal-overleggen. De pilot is medio 2023 gestart en komt voorzichtig op gang: eind 2024 wonen er twee inwoners beschermd thuis. In 2025 wordt ingezet op het verbeteren van de samenwerking tussen zorgaanbieders, woningcorporaties en gemeente. Met o.a. een samenwerkingsovereenkomst en een procesbeschrijving om de samenwerking tussen de betrokken organisaties rond de uitstroom goed te organiseren. De verwachting is dat dit een impuls geeft aan de pilot. • De pilot beschermd-thuis wordt daarom vanaf medio 2025 verlengd met maximaal 1,5 jaar met als doelstelling jaarlijks 6 tot 10 inwoners een beschermd thuis te bieden (ca. 30% van beschermd wonen doelgroep). • Het streven is om in 2026 beschermd-thuis op te nemen in de nieuwe gemeentelijke aanbesteding voor begeleiding. • In de samenwerkingsovereenkomst worden afspraken gemaakt met woningcorporaties en zorgaanbieders over de huisvesting van mensen met een (intensieve) begeleidingsvraag. De overeenkomst wordt in het tweede kwartaal ondertekend en de afspraken worden gemonitord in kwartaaloverleggen.

Doel	**Vitaal ouder worden**
Beoogd resultaat	Toename van het percentage ouderen dat een goede gezondheid ervaart.
Acties 2025 (prognose)	• Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een 'Actieprogramma Vitaal Ouder Worden' (uitvoering geven aan het

	amendement 'Vitaal Ouder Worden,' aangenomen op 1 november 2022): ● • Uitvoering geven aan de plannen van het 'Sport- en Beweegakkoord,' waaronder het organiseren van Fittesten voor ouderen en activiteiten in het kader van de Nationale Beweegweek voor ouderen. Het beweegaanbod voor ouderen wordt bekend gemaakt via Maxvitaal.nl: ● • Uitvoering geven aan de Ketenaanpak 'Valpreventie' (Gala[4]/IZA[5]): ●
Toelichting	• Op dit moment wordt er een projectleider geworven voor twee jaar om een 'Actieprogramma Vitaal Ouder Worden' te realiseren. In april 2025 zal deze van start gaan. In 2024 is de raad geïnformeerd over de vertraging die dit project heeft opgelopen ten gevolge van capaciteitsproblemen. • Het team van Actief Steenwijkerland (de buurtsportcoaches) organiseren Fittesten voor ouderen die inzicht geven in de fitheid van ouderen en deelnemers informeren en doorverwijzen naar het beweegaanbod op Actiefsteenwijkerland.nl (en maxvitaal.nl). Steenwijkerland organiseert eind mei ook de Beweegweek voor ouderen. (Zie ook 'Een gezond leven makkelijker maken.')

Doel	**Een gezond leven makkelijker maken voor alle inwoners van de gemeente Steenwijkerland**
Beoogd resultaat	Inwoners ervaren een betere mentale gezondheid, gebruiken minder middelen en bewegen meer.
Acties 2025 (prognose)	• Uitvoering geven aan het lokale uitvoeringsplan gezondheid: ● • Het door ontwikkelen van de vijf ketenaanpakken met lokale en regionale afspraken: ● • Lokale uitwerking van de regionale afspraken uit het regioplan IZA: ●
Toelichting	• Het uitvoeringsplan is opgesteld en wordt begin 2025 aan het college voorgelegd. Er zijn vooralsnog inhoudelijke drie lijnen opgenomen in het uitvoeringsplan: - Campagne(s) over mentale gezondheid en middelengebruik; - Laagdrempelige gezondheidsinformatiepunt(en); - Beweeg- en moestuinen voor ontmoeting. Deze komen voort uit de ambities van het gezondheidsbeleid, input van maatschappelijke organisaties en inwoners. Het uitvoeren van deze drie lijnen wordt momenteel voorbereid. • De uitvoering van de ketenaanpakken is veelal lokaal georganiseerd en regionale samenwerking vindt vooral plaats op het gebied van kennisuitwisseling, scholing en regionale campagnes. De ketenaanpak gezonde leefstijlinterventie (GLI) is ingericht en wordt zodanig voortgezet. Ook de ketenaanpak 'Kansrijke start' is ingericht met een lokale coalitie en met het doorlopende programma 'Nu Niet Zwanger.' De ketenaanpak 'Welzijn op

[4] Gezond en Actief Leven Akkoord.

[5] Integraal Zorgakkoord.

	Recept' is als een pilot gestart bij drie huisartspraktijken en dit loopt door in 2025. In 2025 worden de volgende ketenaanpakken versterkt: ○ 'Kind naar gezonder gewicht'; is in het najaar van 2024 gestart. Er worden dit jaar maximaal 20 gezinnen/kinderen individueel begeleid. Daarnaast organiseert de project-leider, werkzaam bij Actief Steenwijkerland, preventieve activiteiten op dit gebied. ○ Valpreventie; dit jaar worden zes groepen begeleid in Steenwijk en twee groepen in Vollenhove. • Meer dan 80 regionale partijen hebben vanuit hun verschillende disciplines en perspectieven in 2024 veel geïnvesteerd in een effectieve samenwerking. De concrete resultaten hiervan zullen in 2025 vorm gaan krijgen. Voorbeelden hiervan zijn het inrichten van een samenwerkingsverband tussen huisartsen, GGZ en sociaal domein (mentale gezondheidsnetwerk), de implementatie van de nieuwe werkwijze preventieve GGZ zorg (Verkennend gesprek), het uitvoeren van gezamenlijke trainingen en publiekscampagnes.

Opvang ontheemden uit Oekraïne

Op dit moment vangen we 585 Oekraïense ontheemden op in gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast bieden inwoners van onze gemeente aan ongeveer 90 Oekraïners een opvangplek. We werken vanuit de visie dat we van opvang in hotels overgaan naar opvang in locaties die mogelijkheden bieden voor meer zelfstandigheid voor de ontheemden. In die lijn hebben we de opvang in een aantal hotels beëindigd. Verder betalen Oekraïners die inkomen hebben uit werk, inmiddels de landelijk verplichte eigen bijdrage. Hoewel het verloop van de oorlog op dit moment onzeker is, gaan we ervan uit dat wij nog geruime tijd Oekraïense ontheemden moeten opvangen.

Projecten/ investeringen

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025-2028:

Stand van zaken projecten/investeringen				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project / investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering / het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Onderwijsachterstanden	🟢	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen/ Uitdagingen:

▼ Het Rijk heeft het voornemen om vanaf 2026 op specifieke uitkeringen (SPUK's) een generieke korting van 10% toe te passen. Dit raakt verschillende thema's binnen het sociaal domein, waaronder inburgering, volwasseneducatie (WEB), onderwijsachterstanden-beleid

(OAB) en het Gezond Leven Makkelijk Maken Akkoord (GALA). We weten nog niet wat de consequenties hiervan zullen zijn voor inburgeraars, laaggeletterden, 'Samen voor Ryan,' het gezondheidsbeleid of de gemeentefinanciën. De afwegingskaders per SPUK moeten door de ministeries nog bekendgemaakt worden en vervolgens moet definitieve besluitvorming plaatsvinden.

▼ Met de verdeelbesluiten die de minister eind 2024 nam, is bekend hoe de opgave van opvangplekken binnen de Spreidingswet verdeeld moet worden over de gemeenten. Steenwijkerland moet in de periode tot 1 juli 2025 220 asielzoekers opvangen. Wanneer de nieuwkomers deelnemen aan de voorschool, onderwijs aan anderstaligen, formele zorg, kan dat gevolgen hebben voor het sociaal domein. Zodra bekend is wat de gevolgen zijn, wordt dit meegenomen in de P&C stukken.

▼ De gemeenteraad heeft in 2024 de verbonden partijen gevraagd om de teruglopende Algemene uitkering gemeentefonds vanaf 2026 ook hun begroting aan te passen. Gezien de ontwikkeling van de loonkosten (gemiddeld 6% in 2024) is de verwachting dat de GGD hier niet aan kan voldoen.

▼ Vergrijzing, stijgende zorgvraag, krapte op de arbeidsmarkt en de druk op de medische- en sociale zorg (zoals Jeugdwet en Wmo) maakt het noodzakelijk zorg, welzijn en wonen anders te organiseren. Niet alleen een goede sociale basis met goede algemeen toegankelijke voorzieningen is van belang, maar ook het faciliteren en stimuleren van zorgzame gemeenschappen.

Jeugd

▲ De deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd heeft op 30 januari 2025 haar zwaarwegend advies uitgebracht. Hierin stelt zij dat de door het Rijk geplande bezuinigingen op de Jeugdzorg (vanaf 2026) ongedaan moeten worden gemaakt, dat er een adequate indexatie voor gemeenten moet worden gehanteerd en dat het volume van het budget voor de Jeugdzorg moet meegroeien met het landelijke zorgbudget. Tegelijkertijd oordeelt de commissie dat gemeenten 50% van de tekorten in 2023 en 2024 zelf moet dragen. Dit werkt door in de komende jaren. Bij de besluitvorming in de Voorjaarsnota 2025 wordt duidelijk of het Rijk dit advies zal overnemen. Vervolgens zal bij de meicirculaire een verdeling worden bepaald.

▲ ▼ We zien een daling van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van gespecialiseerde Jeugdzorg. De indexatie en transformatie van de gesloten Jeugdzorg naar kleinschalig wonen leidt echter tot hogere Jeugdzorgkosten.

▲ ▼ Het bestuur van het RSJ IJsselland heeft in 2024 het richtingsbesluit geformuleerd om een fusie tussen het RSJ IJsselland en de GGD IJsselland nader te verkennen. Dit zou moeten leiden tot vermindering van de kwetsbaarheid van het RSJ IJsselland. De bedoeling van de fusie is dat het RSJ IJsselland zich door gaat ontwikkelen naar een robuuste en wendbare organisatie die ook in de toekomst adequaat kan acteren bij veranderende behoeften.

▲ ▼ De nieuwe wet 'Van school naar duurzaam werk' (beoogde ingangsdatum 1 januari 2026) heeft als doel de kansengelijkheid onder jongeren te vergroten door betere begeleiding mogelijk te maken bij de overgang van school naar werk. Met dit wetsvoorstel krijgen scholen, Doorstroompunten en gemeenten meer mogelijkheden om jongeren te ondersteunen. In de huidige onderwijswetgeving is er aandacht voor jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie, met de nieuwe wet wordt deze doelgroep vergroot naar 27 jaar.

Welke (financiële) en personele gevolgen dit heeft op gemeentelijk niveau is nog niet duidelijk, dat wordt gedurende het jaar 2025 inzichtelijk.

▲ ▼ Het onderwijs in Steenwijkerland werkt hard aan het realiseren van inclusief onderwijs. Zij doen in toenemende mate een beroep op de gemeente om mee te denken over de aansluiting tussen onderwijs en Jeugdzorg.

▲ ▼ Het RSJ IJsselland heeft op verzoek van de gemeenteraad haar begroting aangepast in verband met de teruglopende Algemene uitkering gemeentefonds vanaf 2026.

Financieel Redzaam

▲ ▼ In 2024 zagen we een stijging van het aantal aanmeldingen voor schuldhulp-verlening (5%) en het +/- aantal inwoners in een traject voor schuldhulpverlening (6%). Het aantal ontvangen vroegsignalen is in 2024 met 56% gestegen ten opzichte van 2023. De verwachting is dat het aantal inwoners met een hulpvraag ook in 2025 blijft toenemen. Door vroegsignalering komen schulden wel vaker eerder aan het licht waardoor inwoners eerder geholpen worden.

▲ ▼ Het stijgende aantal inwoners (+5 % in 2024) dat met loonkostensubsidie aan het werk is heeft gevolgen voor het Participatiebudget, omdat er een verplichting is de eerste drie jaren van de loonkostensubsidie jobcoaching in te zetten.

▼ De verhoogde taakstelling statushouders heeft gevolgen voor het Participatiebudget, omdat hieruit rondom het inburgeringstraject onderdelen worden betaald zoals reiskosten en de 'MAP' (module arbeidsmarkt en participatie). Deze worden niet volledig gedekt door het budget Inburgering. Dit is dubbel zorgelijk vanwege de voorgenomen korting van 10% op de Specifieke Uitkeringen.

▼ De komst van niet-inburgeringsplichtige nieuwkomers zoals arbeidsmigranten en Oekraïense ontheemden in Steenwijkerland leidt tot een grotere vraag naar verschillende voorzieningen, waaronder ondersteuning bij het versterken van basisvaardigheden, zoals voornamelijk de Nederlandse taal. Deze trend zet zich in de komende jaren door.

▼ De beheersing van basisvaardigheden (lezen, schrijven en rekenen) onder jongeren neemt af. Dit heeft negatieve gevolgen voor hun toekomst en voor de maatschappij als geheel. De vraag om ondersteuning vanuit de gemeente om partijen te verbinden in de ondersteuning van jongeren bij versterken basisvaardigheden wordt groter. Daarnaast wordt onze wereld steeds meer digitaal, maar zijn niet al onze inwoners digitaal vaardig genoeg om hier goed hun weg in te vinden. Ook voor de gemeente is het steeds belangrijker digitale dienstverlening hierop aan te passen.

Gezond Leven Makkelijk Maken

▼ We zien dat de huisartsenzorg onder druk staat, met name in Steenwijk. Dat vraagt onze aandacht. Samen met Dokter Drenthe onderzoeken we of het haalbaar is om van de Oerthe een nieuwe huisartsenpraktijklocatie te maken. Dit biedt perspectief aan potentiële huisartsen, waardoor zij zich blijvend aan Steenwijk willen verbinden. Ook de benodigde uitbreiding van huisartsenformatie is vanuit die locatie te realiseren is. Zolang de huisartsenformatie binnen Steenwijkerland niet op orde is, kan het betekenen dat bepaalde ambities en transformaties waarin de huisarts een rol speelt op de korte termijn niet realiseerbaar zijn.

2.4. Bestuursprogramma 'Vitaal Platteland'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid in het landelijk gebied**
Beoogd resultaat	Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland. We willen een voorbeeld zijn voor andere gebieden in Nederland die met vergelijkbare opgaven te maken hebben.
Acties 2025 (prognose)	• Aanjagen, ondersteunen en samenwerken in initiatieven die qua schaal en thema bijdragen aan de proeftuin, zoals versterken lokale keten, ontwikkeling commercieel riet, energieopwekking, inzetten ecosysteemdiensten (zoals weidevogelbeheer): ● • De deelgebiedscommissie Wieden-Weerribben positioneren als een vliegwiel voor de aanpak van de meervoudige opgaven door een gezamenlijke projectagenda op te stellen en uit te voeren: ● • Ondersteunen en samenwerken in de drie gebiedsprocessen (Baarlingerpolder, Boeren van Blokzijl en Polder Giethoorn) en deze met gemeentelijk beleid, bijvoorbeeld voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing, dichter bij realisatie te brengen: ●
Toelichting	• We ondersteunen goede initiatieven met onze subsidieregeling Vitaal Platteland. • In de regionale samenwerking binnen Toekomst voor ons Platteland werken we aan een gezamenlijke uitvoeringsagenda. We beraden ons nog op de rol van de deelgebiedscommissie hierin. • De boeren van de Baarlingerpolder hebben in januari een verkenning opgeleverd. De volgende fase is de planuitwerking en realisatie.

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Ossenzijl**
Beoogd resultaat	Opening in 2026 van het nieuwe door Staatsbosbeheer gebouwde bezoekerscentrum. Start aanleg Ecologische verbindingszone door de provincie in 2027. Verbeteren van de leefbaarheid van Ossenzijl door diverse ontwikkelingen en woningbouw. De realisatie van een randweg van Ossenzijl dichterbij brengen.
Acties 2025 (prognose)	• Met actieve lobby proberen we aanvullend krediet te verwerven, zodat helderheid ontstaat over cofinanciering randweg. Het bestaand (gemeentelijk) krediet blijft staan: ● • Realisatie European Wetland Center (EWC): ●
Toelichting	• Met gerichte lobbyactiviteiten op regionaal en nationaal niveau vergroten we het draagvlak voor de noodzaak van een randweg. • De sloop van het huidige bezoekerscentrum vindt plaats in maart 2025, waarna de bouw van het European Wetland Center kan beginnen.

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Blokzijl**
Beoogd resultaat	Aanleg van een ontsluitingsweg Blokzijl.
Acties 2025 (prognose)	• Na vaststelling van de begroting waarin de financiering voor het projectplan 'Ontsluitingsweg Blokzijl' is opgenomen, starten we met de voorbereidingsfase van het project: ●

	• Eind 2024 wordt de Stadsvisie Blokzijl opgeleverd: ■ • In 2025 zullen dan projectopdrachten die hieruit voortvloeien in meerdere fasen worden geconcretiseerd: ●
Toelichting	• De Stadsvisie wordt na de zomer aangeboden aan de raad. Iets later dan de aanvankelijke prognose. • Inmiddels is het projectplan klaar en zijn voorbereidende acties gestart. • Onderzoeken zijn gestart om het project planologisch en civieltechnisch uit te kunnen werken. Medio oktober 2025 wordt het voorlopig-ontwerp opgeleverd. • Communicatieplan wordt opgesteld in Q1 2025. • Na vaststelling van het definitief ontwerp en een positieve planologische procedure wordt aanleg van de ontsluitingsweg verwacht in 2027.

Doel	**Toerisme als economische drager van het gebied**
Beoogd resultaat	Verhoging van het aandeel van toerisme in de werkgelegenheid (nu 13%, streven is dit percentage terug te krijgen op circa 14).
Acties 2025 (prognose)	• Het imago van toerisme naar inwoners verbeteren. Hiervoor starten we met een onderzoek over toerisme onder inwoners i.s.m. MarketingOost en Nationaal Park Weerribben-Wieden. Ook ervaringen van de toeristen worden in kaart gebracht: ● • Het verkennen van kansen rondom duurzaamheid in de toeristische sector en komen tot twee concrete projecten: ● • Uitvoering geven toeristische activiteiten economische agenda, waaronder: - Doorontwikkeling Nationaal Park Weerribben-Wieden. - Versterken netwerk mobiliteitshubs. - Verbeteren en herinrichten gemeentelijke haven Balkengat in Steenwijk: ●
Toelichting	• In samenwerking met genoemde partijen wordt onderzoek verricht onder inwoners en toeristen. Daarnaast wordt, om het imago van toerisme onder inwoners te verbeteren, in samenwerking met de Werkgroep Horeca & Recreatie van de Business Club Steenwijkerland en ondernemers uit de sectoren Horeca en Recreatie het evenement 'Genieten om de Hoek' georganiseerd. Inwoners kunnen tijdens dit evenement kennismaken met bedrijven uit deze sectoren. • Een verkenning van de kansen rondom duurzaamheid in de toeristische sector en twee concrete projecten die daarmee samenhangen worden in 2025 opgestart. • Uitvoering wordt gegeven aan de toeristische onderdelen uit de economische agenda. De verbetering en herinrichting van de haven Balkengat wordt voorjaar 2025 afgerond.

Doel	**Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten**
Beoogd resultaat	Medewerkers werken conform de Omgevingswet die met ingang van 1 januari 2024 in werking is getreden. Een van de onderdelen van de

	inwerkingtrededing van de Omgevingswet is de verplichting voor gemeenten om voor 1 januari 2027 een Omgevingsvisie op te stellen.
Acties 2025 (prognose)	• Vaststelling van de Omgevingsvisie in de gemeenteraad voor 1 januari 2026. Hiervoor is reeds een uitgangspuntennotitie en participatieplan vastgesteld. In 2025 wordt in samenwerking met een adviesbureau aan de Omgevingsvisie gewerkt, en wordt conform het participatieplan geparticipeerd: ● • Organiseren van trainingen over de Omgevingswet. Een aantal nieuwe medewerkers heeft nog geen training gehad. Er wordt een training Basis-Omgevingswet, Awb onder Omgevingswet, en Regels Bruidsschat georganiseerd voor medewerkers in het fysieke domein: ●
Toelichting	• Het opstellen van de omgevingsvisie is een lopend traject. In februari 2025 is het participatietraject gestart met een bijeenkomst met de generatie van de toekomst. • In februari 2025 hebben de betreffende medewerkers een training gevolgd. Hiermee is deze actie afgerond.

Projecten/ investeringen

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025-2028:

Stand van zaken projecten/investeringen

Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Ontsluitingsweg Blokzijl	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

▲ De goede samenwerking met de provincie geeft kansen voor besteding van de gelden van maatregelenpakketten voor Vitaal Platteland die toegekend zijn vanuit het Rijk (€ 234 miljoen voor de uitvoering van projecten in het landelijk gebied).

▲ De mobiliteitshubs vervullen meer en meer de functie van publiek vervoer voor inwoners van ons gebied.

▲ Er wordt voor de doorontwikkeling van de mobiliteitshubs een aanvraag ingediend voor de Regio Deal in 2025.

Uitdagingen:

- De Raad van State heeft met recente uitspraken de verlening van natuurvergunningen onmogelijk gemaakt. Ook het intern salderen kan enkel nog wanneer er een vergunning wordt verstrekt. Dit bemoeilijkt de transformatie van boerenbedrijven naar andere functies. Het Rijk beraadt zich met een ministeriële commissie op een plan van aanpak.

- Voor het aanjagen, faciliteren en samenwerken in initiatieven is tot en met 2025 budget beschikbaar. Dit budget moet nog worden gecontinueerd voor de duur van het programma.

- De Stichting NP Weerribben-Wieden is voor een groot deel afhankelijk van bijdragen van overheden. Er bestaat momenteel nog onduidelijkheid over de bijdrage vanuit de provincie en het Rijk.

2.5. Bestuursprogramma 'Duurzaam'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Steenwijkerland draagt bij aan een klimaatneutraal Nederland in 2050**
Beoogd resultaat	55% CO2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990).
Acties 2025 (prognose)	• Samen met netbeheerders en (boven)lokale partners ontwikkelingen in het energiesysteem inzichtelijk maken. Tegelijk verkennen of benodigde netversterking kan worden versneld en slimme oplossingen kunnen bijdragen aan het balanceren van het elektriciteitsnet. Met de Pilot Buurtaanpak komen we tot werkafspraken om de uitvoering van netverzwaring door de netbeheerders in de wijken te ondersteunen: ● • Invulling geven aan het door de raad vastgestelde windbeleid door vaststelling van het gebied, waarin de windturbines gerealiseerd dienen te worden. In samenwerking met de lokale energiecorporaties. Ter invulling van het RES bod (50% wind / 50% zon): ■ • Bedrijven kunnen bijdragen door lokaal opgewekte elektriciteit ter plaatse te gebruiken, op te slaan voor later gebruik of om te zetten in andere vormen van energie. Wij onderzoeken samen met netbeheerders en ondernemers deze mogelijkheden bij energiehub Eeserwold en bedrijventerreinen Groot Verlaat. Voor de ontwikkeling van energiehub Eeserwold start de omgevings-vergunning bouwdeel, financiering en aanbesteding: ●
Toelichting	• We hebben de impact van netcongestie in onze gemeente in beeld gebracht en gekeken hoe we proactief kunnen werken of ondersteuning bieden bij netversterking, beter benutten van het netwerk en slim programmeren. In een informatienota aan de raad is dit benoemd. We werken deze 3 actielijnen verder uit. • Na verder onderzoek blijken de mogelijkheden voor windenergie in Steenwijkerland beperkt te zijn. Bij alle zoeklocaties spelen verschillende factoren. Bij het gebied waar het voorkeursrecht is gevestigd in Oldemarkt spelen meerdere belemmeringen die op moment van schrijven verder worden onderzocht. Ook buiten de eerder aangegeven potentiegebieden wordt verder gekeken naar mogelijkheden. Het defensieterrein is inmiddels definitief afgevallen omdat windenergie niet kan worden gecombineerd met het doel van het terrein. Verder is de gemeente Meppel nog bezig met zoeklocaties waar het grensgebied met onze gemeente er één van is. • Het onderzoek op Groot Verlaat heeft laten zien dat het aantrekkelijk kan zijn om een energiehub te vormen, onder andere door met alle grootverbruikers een groepscontract te sluiten. Deze aanpak wordt momenteel verder uitgewerkt. Ook de ontwikkeling van energiehub Eeserwold, met daarin onder andere de productie van waterstof, loopt volgens schema.

Doel	**Steenwijkerland aardgasvrij in 2045**
Beoogd resultaat	Elk jaar is er een afname van 3% van het aardgasverbruik.
Acties 2025 (prognose)	• Opstellen Warmteprogramma (Warmtevisie 2.0) met nadere uitwerking van de aanpak, inclusief fasering, voor het aardgasvrij maken van kernen en wijken: ● • Samen met maatschappelijke partners ontwikkelen van routekaarten per woningtype. Een routekaart is een stappenplan van duurzame maatregelen om uiteindelijk van het aardgas af te kunnen. Daarbij hoort een doelgroepgerichte communicatie aanpak voor het activeren van inwoners om (stapsgewijs) te komen tot aardgasvrije kernen en wijken: ● • Uitvoeren van programma 'geWOON' besparen. Hiermee bewoners inhoudelijk en financieel ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning en energie besparen. Denk hierbij aan het online energieloket, inzet energiecoaches, de isolatiesubsidie en witgoedwissel, fix-team en inkoopacties: ●
Toelichting	• Begin 2025 zijn we volgens planning begonnen met de eerste participatiesessies met de stakeholders (netbeheerders en woningcorporaties). De eerste stap is het ophalen van de uitgangspunten. Deze vertellen onze visie en rol als gemeente in de warmtetransitie. Over dit proces is in december 2024 een informatienota verstuurd. • In de Woldmeenthe, Oostermeenthe en Nieuwe Gagels worden de eerste 8 woningtyperoutekaarten ontwikkeld samen met bewoners uit de wijk. Vanuit maatwerkadviezen van 50 referentiewoningen uit de wijk zijn stappenplannen gemaakt hoe een woning aardgasvrij kan worden. Deze stappenplannen worden door de energiecoaches van de Stichting Duurzaam Steenwijkerland gecontroleerd bij andere woningen in de wijken. Voor deze controlegroep hebben zich ruim 100 huiseigenaren aangemeld. We verwachten de eerste 8 routekaarten eind 2025 gereed te hebben plus een plan van aanpak voor verdere uitrol in de rest van de gemeente. • Het uitvoeren van programma 'geWOON' besparen gaat goed. Op dit moment hebben ruim 580 inwoners een aanvraag ingediend voor de isolatiesubsidie. Er zijn 200 aanvragen voor de witgoedwissel ingediend. Dit jaar organiseren wij 10 keer een straatactie in een verschillende kernen/wijken om inwoners samen met de energiecoaches, woningcorporaties, Sociaal Werk De Kop en het fixteam te helpen met energiebesparing. Er hebben tot nu toe 300 inwoners gebruik gemaakt van het 'geWOON' besparen fixteam.

Doel	**De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid**
Beoogd resultaat	Verlagen van de eigen CO2-voetafdruk.
Acties 2025 (prognose)	• Onderzoek naar CRSD als overkoepelend monitoringsinstrument. De CRSD is een Europese richtlijn voor duurzaamheidsrapportage: ● • Actualiseren en uitvoeren van maatregelenlijst CO2-prestatieladder. Onder andere verder verminderen fossiel

	brandstofgebruik (scope 1), en slim omgaan met energie (scope 2): ● • Start voorbereiding (planvorming, vergunningverlening, participatie en aanbesteding) tweede zonnecarport 'gemeentehuis Vendelweg', uitvoering 2026: ●
Toelichting	• Vanuit de VNG is de 'handreiking duurzaamheidsrapportage decentrale overheden' uitgebracht. Op dit moment wordt onderzocht hoe dit op een passende manier in de gemeente opgezet kan worden. Daarbij is de focus om dit te combineren met rapportage op de CO2-prestatieladder en de rapportage verplichting vanuit het ondertekende manifest 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en inkopen' (MVOI). • Er is gestart met de data verwerking over 2024. Dit was tevens het eerste jaar waarin zakelijke dienstreizen specifiek zijn vastgelegd op brandstoftype. Op basis van deze actualisatie zullen, waar nodig, nieuwe maatregelen getroffen worden. • Start volgens planning in 2025.

Doel	**Steenwijkerland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust**
Beoogd resultaat	Versterking klimaatbestendigheid en geen verdere afname biodiversiteit.
Acties 2025 (prognose)	• Uitvoering Lokale Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie 2023-2027, waaronder voor 2025: actualiseren, stresstesten en ontwikkeling educatieprogramma scholen: ● • Opstellen Soortenmanagementplan (SMP) inclusief het treffen van natuurinclusieve maatregelen t.b.v. Natuurvriendelijk isoleren: ▲ • Groenblauwe dooradering binnen de bebouwde kom onderzoeken op basis van Basis Kwaliteit Natuur: ●
Toelichting	• We zetten onze inspanningen voort voor een klimaatbestendige en waterrobuuste toekomst. Belangrijke acties uit de Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2023-2027 omvatten het actualiseren van de stresstest in de klimaatmonitor en aanvullend onderzoek naar de kwetsbaarheden van zowel de klimaatmonitor als vitale objecten. Daarnaast blijft de stimuleringsregeling voor tuinsubsidie van kracht om inwoners aan te moedigen hun tuinen te vergroenen. Ook wordt het klimaatbewustzijn vergroot via een educatief programma op scholen en activiteiten zoals het jaarlijkse NK Tegelwippen. De ontwikkeling van het educatieve programma is afgerond in 2024 en wordt in 2025/2026 uitgerold. Klimaatadaptieve maatregelen worden verder geïntegreerd in ruimtelijke projecten om een samenhangende aanpak te bevorderen. Op regionaal niveau wordt een hitteplan ontwikkeld om de impact van extreme hitte op kwetsbare groepen te verminderen. Binnen de werkregio Fluvius wordt bovendien samengewerkt aan zowel landelijke als regionale programma's, zoals de bovenregionale stresstesten en de sponsstrategie voor het stroomgebied Stroink, waar Steenwijkerland onderdeel van is. Daarnaast wordt gewerkt aan de uitwerking van de Landelijke Maatlat Natuurinclusieve en Klimaatadaptieve Gebouwde Omgeving, die op lokaal niveau duidelijke richtlijnen biedt voor natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen.

	• In 2024 is een Europese aanbesteding gehouden voor het opstellen van een Soortmanagementplan (SMP). Zowel de uitvoeringskosten als de kosten voor monitoring en coördinatie vielen hoger uit dan het beschikbare budget. Er kon niet worden overgegaan tot gunning, de aanbesteding is afgebroken. Gunning had geleid tot een overschrijding van het budget en er zouden structurele lasten zonder dekking worden aangegaan. Daarmee zou voorbij worden gegaan aan het budgetrecht van de gemeenteraad. Bij een nieuwe aanbesteding wordt gezocht naar meer kostenefficiëntie in het onderzoek en monitoring. Het is echter onzeker of dit werkelijk zal leiden tot aanzienlijke kostenreductie van het onderzoek en de monitoring. Meerdere gemeenten lopen tegen deze vraagstukken aan. Daarom wordt er onderzocht of er innovatieve mogelijkheden beschikbaar zijn via een gezamenlijke marktconsultatie. • Er wordt intern gewerkt aan een methodiek voor het meten en beoordelen van de Basis Kwaliteit Natuur binnen de bebouwde kom. Ook de provincie Overijssel is momenteel aan het onderzoeken hoe Basis Kwaliteit Natuur in de kernen toegepast kan worden. Via een klankbordgroep zijn we aangesloten bij dit onderzoek van de provincie.

Doel	**Steenwijkerland in 2050 volledig circulair**
Beoogd resultaat	In 2030 wordt 50% minder primaire abiotische grondstoffen gebruikt (mineralen, metalen en fossiele grondstoffen).
Acties 2025 (prognose)	• Bij evenementen en sportclubs restafval verminderen, door middel van stimuleringsbudget voor duurzame afvalmaatregelen. Inzet op betere afvalscheiding en hiermee reductie restafval: ● • Maatwerkoplossingen (zoals ondergrondse papiercontainers) bij hoogbouw en andere locaties waar papierinzameling met minicontainers niet kan. Waar mogelijk invoeren gescheiden GFT-inzameling hoogbouw: ● • Borgen actieplan MVOI: ●
Toelichting	• Bij een aantal corso's worden pilots uitgezet om realistische duurzame afvalmaatregelen te kunnen treffen en uit te zetten naar alle evenementen. • In samenwerking met ROVA worden maatwerkoplossingen besproken en per situatie/locatie geïmplementeerd. Dit in samenspraak met de betreffende eigenaar/VVE. Een eerste oplossing wordt toegepast bij de Vijverhof en er loopt ook een onderzoek specifiek voor de omgeving Jan Steenstraat. • Het actieplan MVOI is in december 2024 vastgesteld door het college. Er is in de organisatie al een aantal mooie voorbeelden van het toepassen van MVOI. Hergebruik, social return on investment (SROI) en duurzaamheid zijn bij verschillende inkooptrajecten al op innovatieve wijze toegepast. Zoals de stenenbank en hergebruik van de houten gording van het Steenwijkerdiep. Van de oude gording zijn twee nieuwe fiets- en voetgangersbruggen 100% circulair gemaakt. Het doel bij het uitvoeren van dit actieplan is dat maatschappelijk verantwoord inkopen steeds meer de standaard wordt in onze organisatie en het geborgd wordt in ons inkoopproces. Hiervoor is de projectgroep van start gegaan. Er zijn voorbeelden verzameld, en er wordt nu onderzoek gedaan naar geschikte evaluatie en monitoring.

Doel	**Steenwijkerland hoort tot de beste plattelandsgemeenten voor duurzame mobiliteit**
Beoogd resultaat	Meer inwoners en toeristen verplaatsen zich CO2-neutraal.
Acties 2025 (prognose)	• Realisatie verbetering fietsroute Steenwijk-Giethoorn: ● • Opwaardering fietsroute Steenwijkerdiep Zuid: ● • Versterken deelmobiliteit: ●
Toelichting	• Samen met aanwonenden van de Beulakerweg en Gieters Belang hebben we een inrichtingsplan uitgewerkt. Er is een afstemming met Enexis over het al dan niet vooruitlopend op het project aanleggen van een zwaardere elektrakabel. Realisatie van dit project is gepland vanaf september 2025. • Half maart vond de eerste informatieavond met aanwonenden plaats. Vervolgens wordt een plan uitgewerkt. Start werkzaamheden is gepland medio september 2025. • Er wordt gekeken naar de aansluiting van deelmobiliteit in het totale vervoersaanbod, en de bijdrage aan de bereikbaarheid en gebruik van de publieke mobiliteit. Voor de elektrische deelfietsen wordt toe gewerkt naar een uitbreiding naar 140-150 fietsen, verdeeld over 30 hubs in 7 gemeenten. In Steenwijk worden hubs geplaats op 3 bedrijventerreinen. Daarnaast wordt er ingezet op optimaal gebruik van de bestaande deelauto's. Op dit moment zijn er nog te weinig deelnemers voor de bestaande deelauto's en zijn ze niet rendabel. In 2026 moet dit wel het geval zijn. Het doel voor 2025 is om het aantal gebruikers van de deelauto te laten groeien. Er is een campagne opgezet, waardoor het (financieel) laagdrempelig is om in te stappen. Daarnaast wordt communicatie ingezet om de deelauto beter en meer onder de aandacht te brengen. In januari en februari van dit jaar hebben we informatieavonden in verschillende kernen georganiseerd. Dit heeft geleid tot nieuwe deelnemers.

Projecten/ investeringen

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025-2028:

Stand van zaken projecten/investeringen				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Zonne-carport (gemeentehuis Vendelweg)	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- ▲ Verschillende subsidies van het rijk bieden mogelijkheden om het verduurzamen van de woningvoorraad te versnellen.

- ▲ Netbeheerders en woningcorporaties staan open voor intensievere samenwerking om netverzwaring doeltreffend en effectief te realiseren.

- ▲ Met het ontwikkelen van de woningtype routekaarten in drie wijken, zijn ruim 100 inwoners betrokken en enthousiast.

Uitdagingen:

- ▼ Voldoen aan het RES-bod, inclusief de verhouding wind/zon.

- ▼ Provincie Overijssel biedt gemeentes de mogelijkheid om een Soortenmanagementplan (SMP) op te stellen. Hiermee hoeven woningeigenaren geen individueel natuuronderzoek te laten uitvoeren om te kunnen isoleren en worden bedreigde diersoorten beschermd. De Europese aanbesteding die is uitgezet, viel fors hoger uit. Momenteel loopt er een pilot waarbij op een andere manier onderzoek wordt uitgevoerd (met zenders). Met deze methode kan het onderzoek mogelijk efficiënter worden uitgevoerd. Inzicht in de uitkomst van deze pilot en de vraag of de provincie deze onderzoeksmethode accepteert, wordt deze zomer verwacht. Meer efficiëntie in het onderzoek zou mogelijk kunnen leiden tot kostenreductie. Ook zijn de kosten voor monitoring en coördinatie onvoldoende inzichtelijk, deze worden nu nader onderzocht. Samen met andere Overijsselse gemeenten is er een marktconsultatie uitgezet.

- ▼ Netcongestie. Een overbelast stroomnet bemoeilijkt onder andere de overgang naar elektrische (warmte-) oplossingen.

- ▼ Een belangrijke taak van een gemeente is het beschermen van een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving. De Omgevingsdienst IJsselland heeft daarbij een belangrijke rol. Onder andere het Rijk, het IPO en de VNG hebben op basis van verschillende onderzoeken geconcludeerd dat het stelsel van milieuvergunningverlening, milieutoezicht en handhaving (VTH) in Nederland onvoldoende functioneert, met grote milieuschade als gevolg. Daarom is een proces gestart om in heel Nederland te komen tot robuuste omgevingsdiensten. Het Rijk eist dat op 1 april 2026 alle omgevingsdiensten in Nederland robuust zijn. Dit vraagt in 2026 om een noodzakelijke investering om de taakuitvoering op tenminste een wettelijk minimum uitvoeringsniveau te brengen. Daarnaast is in 2027 en 2028 een structurele investering nodig om te kunnen voldoen aan de landelijke robuustheidseisen. De aan raden en staten gezonden kaderbrief 2026, die voorafgaat aan de conceptbegroting 2026, geeft een omschrijving van de ontwikkelingen. Op 18 maart 2025 is er een werkvergadering met de Omgevingsdienst IJsselland en de raad geweest, waar de te doorlopen route naar robuustheid is besproken en waar de raad vragen heeft kunnen stellen.

2.6. Bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Opwaardering openbare ruimte**
Beoogd resultaat	Het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte en het vergroten van de tevredenheid van inwoners over de openbare ruimte (bijvoorbeeld openbaar groen, wandelpaden, wegen, fietspaden en parkeerplaatsen).
Acties 2025 (prognose)	• Uitvoering van wensen van inwoners/plaatselijk belangverenigingen voor opwaarderingsprojecten in de openbare ruimte: ● • Opstellen beheer- en onderhoudsplannen 2025 en 2026: ● • Uitvoering plaatsen watertappunten in de openbare ruimte: ●
Toelichting	• Samen met plaatselijke belangen en wijkverenigingen kijken we naar plekken in de openbare ruimte die een kwaliteitsimpuls kunnen gebruiken. Vaak gaat het hier om trottoirs, openbaar groen, speel- en ontmoetingsplaatsen. • In 2025 wordt gepland onderhoud uitgevoerd en worden uitvoeringsplannen voor 2026 opgesteld. • In 2025 worden er in totaal 5 openbare watertappunten geplaatst. Deze watertappunten worden geplaatst in het buitengebied voor onze inwoners en recreanten. De locaties worden gekozen samen met het desbetreffende plaatselijk belang. Voor een drietal watertappunten hebben we de beoogde locatie bepaald. De uitvoering start in Q2 van 2025.

Doel	**Kansen benutten die de regionale verstedelijkingsstrategie biedt**
Beoogd resultaat	Uitwerking van de regionale verstedelijkingsstrategie op het gebied van woningbouw (ambitie van 1.000-1.500 woningen), klimaat, mobiliteit en economie, met bijzondere aandacht voor de integrale ontwikkeling van de Spoorzone Steenwijk.
Acties 2025 (prognose)	• Spoorzone Steenwijk betrekken bij Novex6 Programma Middelgrote kernen: Samenwerking tussen 6 gemeenten met als doel opstellen propositie BO MIRT7 voor de benodigde investeringen/cofinanciering: ● • Uitwerken afwegingskader wonen/werken: ● • Uitvoeren Participatietraject visie Steenwijk: ●
Toelichting	• Met 6 gemeenten werken we een gezamenlijke propositie uit tot een maatregelenpakket die financieel wordt door vertaald. Inmiddels is de verbinding met het MIRT gelegd. Dit biedt perspectief voor de verdere uitwerking, zowel in Novex-verband, als ook voor de Spoorzone Steenwijk. • Het afwegingskader wordt momenteel uitgewerkt in de visie Steenwijk. We werken aan een verbreding op andere thema's (bijvoorbeeld, klimaat, mobiliteit, voorzieningen enz.) en een verdieping van de beoogde locaties voor wonen en werken.

[6] NOVEX staat voor Nationale OmgevingsVisie EXecutiekracht. Programma NOVEX is in het leven geroepen om het uitvoeren van al het nationale beleid met een effect op de ruimtelijke inrichting van Nederland te verbeteren.

[7] Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

	• Het participatietraject loopt momenteel en zal belangrijke input opleveren voor de visie op Steenwijk.

Doel	**Verbeteren van de bereikbaarheid**
Beoogd resultaat	Verhogen van het fietsgebruik en wandelmogelijkheden.
Acties 2025 (prognose)	• Verbeteren fietsverbinding Beulakerweg (Giethoorn): ● • Opwaarderen (fiets)verbinding Steenwijkerdiep-Zuid: ● • Uitvoeren van fietsstimuleringsacties: ●
Toelichting	• Samen met aanwonenden en Gieters Belang wordt gewerkt aan de uitwerking van het herinrichtingsplan. Start uitvoering staat gepland vanaf 1 september. • De plannen worden besproken met de aanwonenden. Start uitvoering staat gepland vanaf 1 september. • Samen met VVN, Fietsersbond en Stichting Sociaal Werk De Kop is een werkgroep actief die fietsstimuleringsacties uitwerkt. In 2024 is er een driewielfietsontdekdag georganiseerd. Er zijn fietsverlichtingsacties op scholen gedaan. We zijn actief met fietscoaches om mensen te ondersteunen bij het leren fietsen.

Doel	**Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving**
Beoogd resultaat	Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige omgeving.
Acties 2025 (prognose)	• We blijven investeren in het creëren van bewustzijn bij inwoners, ondernemers, instellingen, ketenpartners en onze eigen organisatie op het gebied van ondermijning. Er wordt een handelings-perspectief geboden hoe signalen te herkennen en waar deze te melden. Dit doen we met behulp van bewustwordingscampagnes, trainingen en informatiebijeenkomsten: ● • We bouwen verder aan de samenwerking in de zorg- en veilig-heidsketen, doen voorstellen voor structurele verbeteringen, zoals de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE-aanpak[8]), evalueren en leren van casuïstiek en borgen het proces: ● • We maken (kwetsbare) doelgroepen weerbaar door hen voor te lichten over veiligheidsrisico's die gepaard gaan met digitalisering. Dit gebeurt onder andere door middel van bewustwordings-campagnes: ●
Toelichting	We bevinden ons nu halverwege de vierjarige termijn van het integraal veiligheidsplan 2023-2026 en hebben het merendeel van de acties uit de uitvoeringsplannen (2023 en 2024) kunnen uitvoeren. Het uitvoeringsplan 2025 zal z.s.m. worden vastgesteld. We monitoren continu de voorgang van deze acties en passen deze waar nodig aan om de veiligheid te verbeteren en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen of veranderende omstandigheden.

[8] AVE staat voor: Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek.

Doel	**Stimulerende omgeving voor sport en bewegen**
Beoogd resultaat	Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden om buiten te bewegen en te sporten. We streven naar een verbetering van de cijfers uit 2022: 80%, resp. 72%.
Acties 2025 (prognose)	• Uitvoering aanpak Groene Long in Steenwijk (renovatie en revitalisatie hockeyvelden MHC, realisatie kunstgrasveld Noveas en aanvullende maatregelen Kwispel): ● • Uitbreiden aantal QR beweegroutes in een kern of wijk: ● • Stimuleren buitenspelen tijdens de Nationale Buitenspeeldag en Vakantiespelen: ●
Toelichting	• De aanpak van de velden in de Groene Long, loopt op schema. De uitvoering staat in de zomer gepland. • De buurtsportcoaches van Actief Steenwijkerland ontwikkelen nieuwe QR beweegroutes in Steenwijk, Steenwijkerwold en Vollenhove. • Tijdens de vakanties organiseert Actief Steenwijkerland samen met sportaanbieders, vakantieactiviteiten in meerdere kernen.

Doel	**Voldoende veilig en kwalitatief goed sportaanbod**
Beoogd resultaat	Verenigingen hebben voldoende bestuurskracht en kwalitatief goed (vrijwillig) kader.
Acties 2025 (prognose)	• We ondersteunen verenigingen om een sociaal veilige sportomgeving te bieden voor hun leden en gasten: ● • We ondersteunen verenigingen bij het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers: ●
Toelichting	• Sociaal veilig sportklimaat blijft een belangrijk thema voor sportverenigingen. We begeleiden verenigingen die actief zijn op dit thema en stimuleren andere verenigingen aandacht te hebben voor een veilig sportklimaat. • Vrijwillige trainers bij sportverenigingen wisselen frequent. Actief Steenwijkerland biedt continu scholing en ondersteuning via begeleiding op de club en doorverwijzing naar opleidings-mogelijkheden van de bonden.

Doel	**Museum Steenwijk inclusief herhuisvesting bibliotheek, Galerie en Historische vereniging**
Beoogd resultaat	Realisatie van een toonaangevend museum voor inwoners en toeristen waarin de herhuisvesting van de bibliotheek 'Kop van Overijssel' aan de Markt integraal is meegenomen.
Acties 2025 (prognose)	• Opstellen voorlopig en definitief ontwerp inclusief bestek en aanbesteding museum: ● • Opstellen meerjarenbeleidsplan en bidbook museum: ● • Opstellen schetsontwerp plus bouwkundige uitwerking marktcluster (bibliotheek): ●
Toelichting	• Project wordt conform acties in 2025 gecontinueerd op grond van vervolgopdracht en vastgestelde projectorganisatie. • Het bidbook wordt opgesteld met daaropvolgend het meerjarenbeleidsplan na installatie van de nieuwe stichting. • Het Kwartiermaker Museumproject coördineert het schetsontwerp inrichting museum + het afronden governance structuur nieuwe stichting.

	De Projectleider vastgoed coördineert alle bouwkundige trajecten van zowel museum als bibliotheek. Betrokken partijen (musea, bibliotheek, Galerie, Hist. Vereniging Steenwijk) zijn in locatie gebonden werkgroepen verenigd.

Doel	**Ontwikkeling naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek**
Beoogd resultaat	Meer inwoners hebben toegang tot de bibliotheken en nemen deel aan programma's en activiteiten voor betere taalvaardigheid en digitale vaardigheid.
Acties 2025 (prognose)	• Opstellen meerjarenbeleidsprogramma inclusief meerjarenbegroting waarin herhuisvesting hoofdlocatie en koppelkansen mogelijke herhuisvesting bibliotheeklocaties en onderwijs/overige locaties in gemeente zijn meegenomen: ■ • Uitvoeringsplan inzet SPUK gelden Giethoorn, St Jansklooster en hoofdvestiging Steenwijk: ●
Toelichting	• MJBP wordt opgesteld en vertaald in bijgestelde culturele uitvoeringsovereenkomst tussen de stichting en gemeente Voor 2025 kan de stichting toe met de beschikbaar gestelde subsidie mits de zorgplicht gelden die aan de gemeente zijn verstrekt ook als zodanig voor de stichting worden ingezet. • Uitvoeringsplan loopt, wel heeft het ministerie OCW toestemming gegeven om de deadline waarop de SPUK-middelen ingezet moeten zijn, naar achteren verplaatst naar eind 2026. Dan kan de stichting aanhaken bij andere ontwikkeltrajecten zoals herhuisvestingsstrategie primair onderwijs Steenwijkerland.

Doel	**Borging kwaliteit evenementen ('evenementen gemeente')**
Beoogd resultaat	Evenementen in de gemeenten sluiten aan op de initiatieven en wensen van inwoners en toeristen en voldoen aan (nieuwe) wetgeving.
Acties 2025 (prognose)	• Opstellen meerjarenuitvoeringsprogramma evenementen waarin alle verbetermaatregelen en acties worden opgenomen: ■ • In kaart brengen van alle kosten van de gemeentelijke dienstverlening rondom evenementen, van vergunningverlening tot het leveren van dranghekken: ■ • Opstellen van een beleidskoers inclusief subsidieregeling evenementen: ●
Toelichting	• Het op te leveren document is een beleidsplan; geen uitvoeringprogramma. • Het onderzoek loopt momenteel waarbij alle verschillende disciplines worden betrokken. • Het einddoel van dit project is een geïmplementeerd evenementenbeleid in 2026. Dat beleid geeft de visie op evenementen, inclusief scope/doelgroep, de kaders, en aandachtspunten per onderwerp (van vergunningverlening tot subsidievoorwaarden en van veiligheid tot duurzaamheid) helder weer. Dit alles met oog voor het werkveld en verlichten regeldruk voor deze vrijwilligersorganisaties. Waar mogelijk zullen verbeteringen in processen en deskundigheidsbevordering van het werkveld alvast worden opgepakt.

Doel	**Unilocatie Voorgezet onderwijs**
Beoogd resultaat	Realisatie van één school voor Voortgezet Onderwijs (VO) in Steenwijk.
Acties 2025 (prognose)	• Contracteren ontwerpteam: ● • Ontwerp Unilocatie maken: ● • Omgevingsplan procedure doorlopen: ■
Toelichting	• Met het raadsbesluit van 11 maart 2025 is definitief gekozen voor de realisatie van de Unilocatie en doordecentralisatie naar het schoolbestuur. • De voorselectie van het ontwerpteam is gedaan. In Q2 2025 worden ontwerppartijen gecontracteerd en aansluitend start de ontwerpfase. • De omgevingsprocedure wordt voorbereid en afgestemd op het ontwerp van het plan.

Doel	**Schoolgebouwen die functioneel, veilig, gezond, comfortabel en duurzaam zijn**
Beoogd resultaat	Realisatie van de plannen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.
Acties 2025 (prognose)	• Wanneperveen: selecteren en contracteren Design-Built partij t.b.v. ontwerp en realisatie KC Lisdodde: ● • St. Jansklooster: opstellen programma van eisen en ontwerp gebouw: ● • Vollenhove: vaststellen locatie en opstellen programma: ● • Frisoschool: grondpositie verwerven: ■ • Blokzijl: raadsvoorstel voorleggen met verzoek aanvullende middelen en vaststellen locatiekeus: ●
Toelichting	• Aanbesteding KC Lisdodde Wanneperveen Design-Builtpartij loopt volgens planning. • De fase Programma van eisen voor de scholen in Sint Jansklooster is in afrondende fase. De ontwerpfase is gepland in de 2e helft van 2025. • Locatiestudie is afgerond. • Gesprekken met grondeigenaren t.b.v. locatie Johan Friso lopen. Uitkomst is onzeker • Scholen in Blokzijl hebben besloten te fuseren. Dit versterkt de wens voor vervangende nieuwbouw.

Doel	**Gebiedsgericht werken: leren door te doen**
Beoogd resultaat	Vergroten tevredenheid inwoners over hun buurt, kern of gemeente.
Acties 2025 (prognose)	• Opleveren visiedocumenten Blokzijl en Vollenhove: ● • Stimuleren inzet koppengeld voor leefbaarheidsinitiatieven: ● • We continueren de gebiedsteams. Maandelijks zit het gebiedsteam (gebiedscoördinator gemeente, buurtwerker 'Sociaal Werk De Kop', wijkbeheerder 'Wetland Wonen' of 'Woonconcept' en de wijkboa van de gemeente) in de verschillende kernen. Ze werken vanuit het dorpshuis of wijkgebouw en kunnen inwoners op een laagdrempelige wijze te woord staan. Aan de hand van een dorpsagenda worden gezamenlijke opgaven beschreven en uitgevoerd: ●
Toelichting	• De visietrajecten voor een toekomstvisie Blokzijl en Vollenhove hebben een intensief maar goed en constructief traject gekend. Samen met inwoners en ondernemers is er gekeken naar wat er

	nodig is om genoemde kernen leefbaar te houden en hebben we oplossingsrichtingen benoemd voor huidige en toekomstige opgaven in het gebied. Beide visies komen voor besluitvorming in 2025 naar de gemeenteraad. • We stimuleren de Plaatselijke Belangen en Wijkverenigingen om het beschikbare Koppengeld in te zetten voor de leefbaarheid in de kernen. Afgelopen jaren is er veel subsidiegeld blijven liggen. Dit is zonde. We koesteren dat er geld beschikbaar is voor leefbaarheidsinitiatieven en stimuleren dat deze gelden optimaal worden ingezet. • De gebiedsteams worden door alle deelnemende organisaties omarmd. Veel inwoners weten hun weg te vinden naar deze teams. Uiteraard zijn de deelnemende organisaties ook buiten de maandelijkse bijeenkomsten goed te bereiken maar persoonlijk contact geniet vaak de voorkeur. Het gebiedsteam beschrijft de gezamenlijk opgaven en geeft hier uitvoering aan.

Doel	**Benutten denk- en doekracht inwoners**
Beoogd resultaat	Vergroten van de tevredenheid van inwoners over de manier waarop de gemeente inwoners betrekt bij het maken van plannen.
Acties 2025 (prognose)	• We professionaliseren de interne organisatie door de implementatie van de participatieaanpak: ● • We vullen de website met hulpmiddelen voor zowel initiatiefnemers als deelnemers aan participatietrajecten: ● • We ondersteunen minimaal 10 initiatieven per jaar. Dit doen we door subsidie te verstrekken vanuit onze Subsidieregeling Inwonersinitiatieven. Mooie initiatieven worden door een commissie van inwoners beoordeeld en bij een positief oordeel wordt het toegekende subsidiebedrag binnen een aantal dagen overgemaakt. Dat is de kracht van deze regeling: laagdrempelig en snel resultaat: ●
Toelichting	• De adviseur participatie maakt een rondgang langs de diverse teams die het meest met inwonersparticipatie te maken hebben om uitleg te geven over de methode. De participatieaanpak heeft bovendien een plek gekregen binnen het projectmatig werken. In de 'wasstraat' (de ambtelijke training van het projectmatig werken) is de participatieaanpak 1 van de stations die door deelnemers wordt aangedaan. Achter de schermen wordt de toevoeging van het onderdeel participatie (met daaronder de beleidsstukken, tools, hulpmiddelen en achtergrondinformatie) voorbereid. • In het kader van Omgevingswet is er een handreiking (met infographic) gepubliceerd over participatie voor initiatiefnemers. Daarnaast worden in 2025 de uitgangspunten voor participatie in begrijpelijke taal op de website gepubliceerd. Inwoners die door de gemeente worden betrokken bij participatie kunnen hier lezen wat ze daarbij kunnen verwachten. • De subsidieregeling is populair. Initiatiefnemers komen met mooie initiatieven die vol enthousiasme aan de commissie worden gepresenteerd. Elk jaar wordt het beschikbare budget optimaal benut. Deze subsidieregeling is een mooie en laagdrempelige regeling die we koesteren.

Projecten/ investeringen

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025-2028:

Stand van zaken projecten/investeringen				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Unilocatie VO Steenwijkerland (stelpost)	●	Ja	Ja	Nee
2. Museum Steenwijk (en subsidie bibliotheek)	■	Ja	Ja	Nee

Toelichting op de afwijking van de prognose:	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Verwachting is dat museum eind 2027/begin 2028 en bibliotheek eind 2028/begin 2029 wordt gerealiseerd. In de begroting was rekening gehouden met realisatie in 2026. Dat blijkt niet realistisch.
Wat zijn de oorzaken?	De stappen die gezet moeten worden om te komen tot een museum en bibliotheek kosten tijd. Daarnaast is het ook belangrijk dat we het realiseren binnen de begrotingskaders. Er wordt momenteel nog gekeken naar alternatieve subsidies om subsidiestromen die verwacht werden maar niet zullen komen op te kunnen vangen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het doel zal later worden gerealiseerd.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het later realiseren van een project betekent lagere kapitaallasten. Hiermee is al rekening gehouden bij de herijking van de investeringsbudgetten.
Welke maatregelen stellen we voor?	N.v.t.

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

Uitdagingen:

- Voor wat betreft het budget voor de burgerinitiatieven zijn er vorig jaar beschikkingen afgegeven voor het volledige budget. Doordat niet alle projecten zijn gerealiseerd, zullen de kosten ten laste van het budget voor 2025 komen. Dit kan er toe leiden dat het budget voor 2025 onder druk komt te staan. Indien nodig, zal hierover bij de Najaarsnota worden gerapporteerd.

- Exploitatie zwembaden.

- Vervanging en onderhoud inrichting (gym)zalen t.b.v. het bewegingsonderwijs.

- **Uitvoering projecten**
  We zien dat geplande werkzaamheden in de openbare ruimte soms onder druk komen te staan. De doorlooptijd kan langer zijn door stikstof en/of PFAS gerelateerde zaken, participatietrajecten of door capaciteitstekort.

- **Indexering**
  De budgetten voor de openbare ruimte worden jaarlijks geïndexeerd conform de gemeente begroting. De ervaring leert dat deze indexering niet marktconform is voor grond, weg- en waterbouw, waarmee het beheer en onderhoud onder druk komt te staan.

- **Bibliotheek**
  Voor de bibliotheek is vanaf 2027 gerekend met een subsidiebijdrage die in het normenkader is opgenomen. In dit normenkader is door het Rijk een advies van de hoogte van subsidiebijdrage per inwoner voor het bibliotheekwerk opgenomen. Voor Steenwijkerland betreft dit € 24 per inwoner. Dit bedrag is exclusief huisvestingslasten.

- **Exploitatie theater de Meenthe en andere cultureel maatschappelijke instellingen**
  We weten nu al dat de exploitatie voor het theater in 2025 niet sluitend zal zijn, veroorzaakt door het uitblijven van de benodigde congresvoorzieningen en door de gestegen kosten op het gebied van huisvesting, loon, inslag en overige kosten. De kostenstijging kan niet worden gecompenseerd met een gemeentelijke inflatiecorrectie van 1,8%. Dit probleem speelt niet alleen bij theater de Meenthe maar speelt bij alle culturele instellingen die een subsidieafhankelijkheid kennen.
  Bij de bibliotheek Kop van Overijssel speelt hetzelfde probleem waarbij het probleem aan de ene zijde groter is, omdat de stichting de hoofdlocatie huurt van een externe vastgoedondernemer. De gestegen kosten kunnen we naar verwachting dekken (compenseren) doordat vanaf 2025 extra gelden ten gunste van het bibliotheekwerk wordt gereserveerd i.h.k.v. de zorgplicht. Het gaat in totaal om € 58,7 miljoen dat structureel beschikbaar komt voor bibliotheken. Het bedrag per gemeente wordt nog vastgesteld, maar uitgegaan wordt van een bijdrage per inwoner, naar verwachting € 2,95 per inwoner. Voor de overige instellingen, zoals poppodium de Buze of de musea zullen we de financiële situatie blijven monitoren. Ook daar verwachten we dat de exploitatie onder druk zal komen te staan.

2.7. Bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening'

Rapportage op de acties uit de begroting

Financieel Beleid

Doel	Verantwoord omgaan met financiële middelen
Beoogd resultaat	Een sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dit houdt in dat de structurele uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn. In voorliggende begroting presenteren we vanaf 2026 financiële tekorten. Tegelijkertijd kondigen we maatregelen aan om bij de PPN 2025-2029 wel te komen tot een sluitend meerjarenbeeld voor alle jaren.
Acties 2025 (prognose)	• We blijven net als in 2024 via alle mogelijke (bestuurlijke) kanalen, ook in regioverband, aandacht vragen voor de financiële problemen vanaf 2026: ● • In 2025 werken we een aantal maatregelen uit, zodat we een sluitend meerjarenperspectief voor alle jaren kunnen presenteren in de PPN 2025-2029: ●
Toelichting	• De gemeente duidt in gesprekken met verschillende betrokken partijen de mogelijke (financiële) effecten van de lager uitvallende Algemene uitkering gemeentefonds. • Met deze PPN wordt het verwachte begrotingssaldo voor de komende jaren geschetst. Vanwege een verwacht negatief saldo vanaf 2028 worden er (aanvullende) saldoverbeterende maatregelen voorgesteld.

Doel	Voldoende weerstandsvermogen
Beoogd resultaat	Om financiële tegenvallers op te kunnen vangen is voldoende weerstandsvermogen nodig. Bij een waarde van de weerstandsratio (het kengetal hiervoor) van minimaal 1 is daar sprake van (waarde in begroting 2025: 4,5).
Acties 2025 (prognose)	Bij een weerstandsratio < 1 treffen we indien nodig maatregelen: ●
Toelichting	Om te bepalen of we als gemeente beschikken over voldoende weerstandsvermogen, is het kengetal 'weerstandsratio' geïntroduceerd. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de financiële risico's die we lopen. In de Programmabegroting 2025-2028 gaan we voor 2025 uit van een waarde van 4,5. Dat is ruim boven de minimale waarde van 1. In de Perspectiefnota brengen we de kansen en uitdagingen per bestuursprogramma in beeld, maar maken we geen actueel overzicht van de financiële omvang en impact van deze risico's. Dat doen we op een later moment. In de Programmabegroting 2026-2029 wordt een nieuw actueel beeld en berekening van de ratio opgenomen. Gezien de uitgangswaarde van 4,5 in de begroting is de verwachting dat we op koers liggen voor een waarde van minimaal 1 eind 2025.

Doel	**Lokale (woon)lasten relatief laag**
Beoogd resultaat	Behoren tot de top 25% gemeenten van Nederland met de laagste lasten. Steenwijkerland staat op plaats 7 van de 342 gemeenten (COELO-atlas 2024[9]).
Acties 2025 (prognose)	• Kostendekkend maken van de tarieven voor de afvalstoffen- en rioolheffing. We verwachten in 2025 ruim binnen de top 25% van de gemeenten met de laagste lokale lasten te blijven, ook als onze tarieven kostendekkend worden: ● • Geen bovengemiddelde stijging van de OZB in 2025. Vanaf 2026 zijn we voornemens de OZB extra te verhogen als maatregel om de begrotingssaldi te verbeteren als het Rijk geen of onvoldoende financiële compensatie biedt aan gemeenten. *We verwachten in 2025 te zullen dalen op de ranglijst van gemeenten met de laagste lokale lasten als onze tarieven kostendekkend worden, maar nog wel binnen de top 25% te blijven:* ●
Toelichting	In de Atlas 2025 van het COELO staat onze gemeente op rangnummer 10 (voor eigenaar bewoner–meerpersoonshuishouden). In deze PPN stellen we voor om de OZB voor 2026 alleen trendmatig te laten toenemen.

Dienstverlening

Doel	**Gemeentelijke dienstverlening sluit aan bij de behoefte**
Beoogd resultaat	Rapportcijfer voor klanttevredenheid minimaal een 7.
Acties 2025 (prognose)	• We versoberen de dienstverlening. Dat doen we door de openingstijden van balies aan te passen naar dezelfde openingstijden als telefonie. En door bezoek aan de balies alleen op afspraak mogelijk te maken: ● • We monitoren de klantcontacten (telefonie, balie, online diensten, vergunningverlening/ruimtelijke ordening, terugbelverzoeken) en het websitegebruik. Waar mogelijk verwerken we de uitkomsten in onze dienstverlening: ● • We onderzoeken de mogelijkheden voor toekomstgerichte software die onze dienstverlening (beter) ondersteunt: ●
Toelichting	• We hebben de openingstijden van de balies burgerzaken per 1 januari 2025 aangepast. En een bezoek aan de balies burgerzaken is per 1 januari 2025 alleen op afspraak mogelijk. • We bevragen inwoners die contact hebben gehad met de gemeente via digitale vragenlijsten (klantcontactmonitor) naar hun ervaring. De resultaten daarvan zijn bijvoorbeeld aanleiding om de parkeermogelijkheden voor bezoekers van het gemeentehuis aan te passen (zoals het instellen van een maximale parkeertijd van 1 uur). De analysetool voor onze website levert waardevolle informatie om de inhoud op onze website gericht en continu aan te kunnen passen. • We zetten de eerste stappen op weg naar de inzet van toekomstgerichte software voor onze dienstverlening.

[9] Atlas lokale lasten, COELO, www.coelo.nl.

Doel	**Onze communicatie is actief, omgevingsgericht en in duidelijke taal**
Beoogd resultaat	Steeds meer brieven, formulieren en teksten zijn in eenvoudig Nederlands geschreven ('B1-niveau').
Acties 2025 (prognose)	• Uitvoering project 'Duidelijke Taal,' waarbij ook tenminste 3 keer per jaar ons Testpanel wordt ingezet: ● • Inzet van onze website-analysetool voor het monitoren en verbeteren van de toegankelijkheid van onze website: ● • Professionaliseren omgevingsanalyse (o.a. social media scans): ●
Toelichting	• In het voorjaar is de eerste fysieke bijeenkomst van het Testpanel van dit jaar. Het Versimpelteam en het Taalteam zijn van start gegaan. En Slimtaal is de intelligente (AI)-tool die het Versimpelteam en de redactieraad van de website ondersteunen bij het schrijven van duidelijke teksten. • Door onze analysetool voor de website kunnen we gericht en continu de toegankelijkheid van onze website verbeteren. • Er is een koersdocument voor social media vastgesteld waarin we, naast uitgangspunten voor een effectieve inzet van onze sociale media, ook de monitoring van onze online omgeving een vaste en prominente plek geven binnen onze werkzaamheden. Doel daarvan is buiten nog meer naar binnen halen.

Projecten/ investeringen

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025-2028:

Stand van zaken projecten/investeringen				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Huisvesting gemeentehuis (excl. Raadzaal)	■	Nee	Ja	Nee

Toelichting op de afwijking van de prognose:	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het project bestaat uit een aantal onderdelen. Het is nog onzeker of het traject rondom het inrichten van de werkruimten in 2025 kan worden gerealiseerd. De buitenzonwering zal in 2025 wel worden uitgevoerd. De luchtbehandeling zal ook worden uitgevoerd. Het restant van de werkzaamheden zal worden uitgevoerd in 2026 en verder.
Wat zijn de oorzaken?	Er is kritisch gekeken welke werkzaamheden als eerste dienen te worden opgepakt. Dat wordt nu als eerste opgepakt, waarna de rest volgt.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het doel zal later worden gerealiseerd.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Als een deel van het project wordt doorgeschoven ontstaat er een voordeel op de rentelasten. De voordelen als gevolg van het later realiseren van investeringen zal in zijn geheel worden meegenomen.
Welke maatregelen stellen we voor?	N.v.t.

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- **OZB-aanslag (verbeterde communicatie WOZ-waarden)**
  De Waarderingskamer heeft een aantal aanbevelingen gedaan ter verbetering van de communicatie over de WOZ-waarden. Eén van de aanbevelingen is om voortaan te gaan werken met 'voormeldingen.' De gemeente Steenwijkerland werkt al sinds 2022 met jaarlijkse voormeldingen. Deze aanbeveling is inmiddels overgenomen door de staatssecretaris en zal worden opgenomen in de Wet-WOZ. In november 2025 zullen wij aan alle eigenaren van woningen binnen de gemeente Steenwijkerland wederom een voormelding sturen met het verzoek om de gegevens van de woning te controleren.

- **Technologische ontwikkelingen (AI)**
  De ontwikkelingen op het gebied van 'AI' (artificial intelligence oftewel kunstmatige intelligentie) gaan razendsnel. We zien kansen om AI in te zetten bij het verbeteren van onze dienstverlening. Bijvoorbeeld het inzetten van een 'AI-chatbot' op onze website en AI inzetten voor het versimpelen van onze teksten.

- **Digitalisering & Toegankelijkheid**
  Inwoners en ondernemers doen veel zaken online. Zij verwachten (ook) van de overheid een hoog digitaal dienstverleningsniveau. We zien dat er onder meer vanuit de VNG veel aandacht is voor de ontwikkelingen op digitaal gebied en de omnichannel-aanpak (gericht op het samenspel van kanalen in plaats van kanalen afzonderlijk te optimaliseren). Ontwikkelingen waar we bij aanhaken. Daarnaast zien we dat ook het bedrijfsleven verplicht wordt om haar online dienstverlening toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Die verplichting gaat dit jaar in (European Accessibility Act (EAA)).

- **Persoonlijk contact**
  Ook al doen inwoners steeds meer online, persoonlijk contact blijft nodig. Omdat mensen minder digitaal vaardig zijn, omdat de vraag of het onderwerp zich niet leent voor digitaal (aan)vragen, of omdat sommige mensen nu eenmaal liever persoonlijk contact hebben. In onze dienstverlening houden we daar rekening mee.

- **Proactieve dienstverlening**
  Privacy blijft een actueel onderwerp. Soms lijkt het wettelijk kader rondom het delen van informatie op gespannen voet te staan met onze dienstverlening. We zien dat er hiervoor landelijk meer aandacht ontstaat en er onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn voor zogenaamde proactieve dienstverlening oftewel dienstverlening die we als overheid actief aanbieden (bijvoorbeeld een tegemoetkoming in kosten) in plaats van dat we wachten op een aanvraag.

▲ **Koopkracht en inflatie**

De koopkracht groeit de komende jaren, omdat de loongroei hoger ligt dan de inflatie. Ook lastenverlichting uit het 'Hoofdlijnenakkoord' draagt bij aan de toenemende koopkracht. Hierdoor neemt ook de armoede af, van 3,5% in 2024 naar 2,9% in 2026. De inflatie daalt, maar blijft nog een aantal jaren hoger dan 2%, doordat de lonen blijven stijgen en door effecten van beleid zoals de mogelijke btw-verhoging.[10]

▲ **Algemene uitkering gemeentefonds**

Per 1 januari 2023 is een nieuw verdeelmodel voor het gemeentefonds ingevoerd. Steenwijkerland was hierbij een zogenaamde 'voordeelgemeente.' Het nieuwe model is geen eindstation, maar vergt continu onderhoud. Inmiddels zijn er weer diverse onderzoeken geweest en wordt er een vervolgtraject ingezet, met daarbij een ingroeipad. Gezien de resultaten van de afgeronde onderzoeken hebben de fondsbeheerders besloten per 1 januari 2027 een volgende stap te zetten. De effecten per gemeente van de invoering van het nieuwe model zal beperkt zijn tot een bedrag van maximaal -/+ € 15 per inwoner per jaar. Het is nog niet bekend wat de uitkomst is voor individuele gemeenten.

<u>Uitdagingen:</u>

▼ **Cybersecurity en uitval van systemen**

In onze moderne, gedigitaliseerde samenleving is de gemeente sterk afhankelijk van betrouwbare en veilige IT-systemen. Het uitvallen van deze systemen, door stroomuitval of cyberaanvallen, kan aanzienlijke gevolgen hebben voor de continuïteit van gemeentelijke diensten en de veiligheid van onze inwoners en ondernemers.

Zo kunnen stroomuitval en cyberaanvallen leiden tot tijdelijk niet beschikbaar zijn van essentiële dienstverlening. Door robuuste noodplannen en geavanceerde beveiligingsmaatregelen te implementeren kan de continuïteit van essentiële diensten worden gewaarborgd en de veiligheid van inwoners en ondernemers beter worden beschermd.

▼ **Verharding/verruwing**

We zien het overal om ons heen: de lontjes worden korter en we vragen niet meer maar we eisen. Vaak op niet al te vriendelijke toon. Ook in onze dagelijkse contacten met inwoners hebben we hiermee te maken. Vervelende ervaringen in het contact met inwoners is inherent aan het werk. Tegelijkertijd kan een medewerker hier wel last van hebben en kan het ten koste gaan van het werkplezier. Belangrijk dus dat wij als organisatie zorgdragen voor onze medewerkers. Dat doen we door onder andere alle KCC medewerkers dit jaar te trainen op hoe te handelen in dat soort situaties. En door ervoor te zorgen dat we hun meldingen kunnen vastleggen. Dat doen we met het GIR: het Gemeentelijk Incidenten Register.

▼ **Rentestijging**

De rente is gestabiliseerd op een niveau van rond de 3%. Of dit zo blijft is ongewis en niet te voorspellen. In de begroting houden we rekening met een rentepercentage van 3%. Een stijging van de rente boven de 3% zal een negatief effect hebben op onze begrotingspositie.

[10] Verantwoordingsdocument Centraal Economisch Plan (CEP) 2025 van het Centraal Planbureau.

▼ **Problematiek No cure, No pay bureaus**

Per 1 januari 2025 is nieuwe wetgeving van kracht geworden, waarbij de proceskostenvergoeding nog slechts 25% bedraagt van de vergoeding over 2024. De verwachting is dat daarmee de financiële prikkel voor de 'No Cure No Pay bureaus' zal afnemen en daarmee het aantal bezwaren. Over het jaar 2024 ontvingen wij ca. 50% minder bezwaren dan in 2023. Het aantal bezwaren via 'No Cure No Pay bureaus' is niet afgenomen, maar zelfs toegenomen. Dit is een landelijke trend. De uiteindelijk uitgekeerde proceskostenvergoeding is beperkt gebleven vanwege het zeer lage aantal gegronde bezwaren. De verwachting is dat over 2025 deze lijn zich zal voortzetten, dat wil zeggen: niet minder bezwaren via de 'No Cure No Pay bureaus', maar gelijkblijvende proceskostenvergoeding vanwege het lage aantal gegrond verklaarde bezwaren.

▼ **Arbeidsmarktontwikkelingen**

De grote maatschappelijke opgaven waar gemeenten voor staan, vragen om medewerkers met specifieke kennis en expertise. Om die medewerkers te vinden in de huidige krappe arbeidsmarkt is lastig. De toenemende complexiteit van het werk heeft gevolgen voor de opwaartse waardering van functies (HR21-systematiek). Daarnaast zien we dat we vaker dan voorheen gebruik moeten maken van een persoonlijke toelage om vacatures ingevuld te krijgen.

3. Financieel beeld

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren we een actueel financieel meerjarenbeeld en gaan we nader in op de afzonderlijke posten die dit beeld bepalen. U kunt dan denken aan autonome ontwikkelingen en financiële mutaties. Daarnaast leggen we ter kennisgeving een aantal beleidskeuzes aan u voor en zijn we voornemens om maatregelen te treffen die ons financieel meerjarenbeeld verbeteren. Over de beleidskeuzes en de saldoverbeterende maatregelen gaan we graag met u in gesprek.

3.2. Financiële onzekerheden

Algemene uitkering

Hoe zit het ook al weer? Eind 2021 stelde het kabinet het nieuwe coalitieakkoord Rutte IV vast. Daarin werd besloten vanaf 2026 een nieuwe financieringssystematiek te ontwikkelen voor gemeenten en provincies. Een uitbreiding van het lokale belastinggebied is hierbij een mogelijkheid. Tegelijkertijd met de aankondiging van de nieuwe financieringssystematiek besloot het kabinet om te korten op de Algemene uitkering uit het gemeentefonds door de zogenaamde 'accressen' (of jaarlijkse groei) te 'bevriezen'. Het bovenstaande maakt dat gemeenten vanaf 2026 geconfronteerd zouden gaan worden met fors lagere inkomsten. In de begroting 2025 en meerjarenraming zijn die verwachte tekorten ook gepresenteerd. Dat heeft er toe geleid om diverse saldoverbeterende maatregelen te treffen.

Het huidige kabinet zal in de Voorjaarsnota 2025 enkele besluiten aan de Tweede Kamer voorleggen die er voor zorgen dat er extra financiële middelen voor de gemeenten beschikbaar komen. Op basis van de uitkomsten van de onderhandelingen hebben we een inschatting gemaakt van het effect voor onze gemeente. Deze bedragen zijn als stelposten opgenomen in de PPN. Via de meicirculaire zullen we pas de definitieve bevestiging van de bijgestelde inkomsten (Algemene uitkering gemeentefonds) krijgen. Deze circulaire wordt zoals gebruikelijk meegenomen in de Programmabegroting. De verwachte extra middelen leiden ertoe dat er pas vanaf 2028 een begrotingstekort ontstaat. De saldoverbeterende maatregelen die we in deze PPN voorstellen, moeten dat tekort ombuigen naar een positief begrotingsresultaat in 2029 e.v. Het verwachte eenmalige tekort in 2028 zal opgevangen moeten worden door middel van een onttrekking uit de Algemene reserve.

CAO gemeentepersoneel

Op dit moment ligt er een voorstel op tafel voor een nieuwe CAO voor het gemeentepersoneel. In dit voorstel worden diverse loonmutaties voorgesteld voor de periode 2025-2027. Op basis van een eerste doorrekening verwachten we voor 2025 voldoende dekking geraamd te hebben in de begroting. Voor 2026 en verder kunnen we naar verwachting de loonstijging opvangen binnen het in deze PPN opgenomen kader. Omdat de eventuele mutaties in de sociale en pensioen premies nog niet bekend zijn, lopen we hier enig risico. Bij de Programmabegroting komen we hier nader op terug.

3.3. Actuele begrotingspositie

Actueel financieel beeld

In tabel 1 treft u het actueel financieel beeld aan.

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029 zullen we de meicirculaire van het gemeentefonds verwerken. Dan zal duidelijk worden hoe we er vanaf 2025 financieel voor staan.

Tabel 1: Financieel beeld

Meerjarenbeeld (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo door de raad vastgestelde Programmabegroting 2025-2028	**3.634**	**- 2.589**	**- 3.193**	**- 4.847**	
Saldo begroting 2029 (toevoegen extra jaarschijf)					**- 4.692**
Diverse circulaires gemeentefonds en BUIG	2.449	2.982	2.897	3.142	3.973
Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 13 mei 2025	- 71	- 41	- 41	- 41	- 41
Autonome ontwikkelingen	96	- 396	- 423	- 656	- 869
Financiële mutaties	- 3.791	- 1.570	- 2.668	- 2.059	- 1.826
Beleidskeuzes	-	- 829	- 242	- 585	- 869
Voorjaarsnota 2025 (prognose -stelposten)	2.062	4.836	4.830	3.425	3.572
Subtotaal	**744**	**4.981**	**4.353**	**3.226**	**3.940**
Waarvan structureel	*397*	*4.617*	*4.627*	*3.226*	*4.040*
Waarvan incidenteel	*347*	*364*	*- 274*	-	*- 100*
Saldo PPN 2025, excl. saldoverbeterende maatregelen	**4.378**	**2.028**	**1.434**	**- 1.621**	**- 652**
Saldoverbeterende maatregelen	-	685	735	785	835
Waarvan structureel	-	*685*	*735*	*785*	*835*
Waarvan incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo PPN 2025-2029, incl. saldoverbeterende maatregelen	**4.378**	**2.713**	**2.169**	**- 836**	**183**

+ = voordeel

Bij de berekening van het meerjarig saldo is onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele inkomsten en uitgaven (I/S). Onder 'incidenteel' vallen de uitgaven en inkomsten met een eenmalig karakter en een looptijd van maximaal drie jaar. De incidentele uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene reserve - vrij besteedbaar. Dat geldt niet voor de nieuwe incidentele uitgaven in het lopende jaar (2025). Deze moeten nl. opgevangen worden binnen het begrotings-/jaarrekeningresultaat.

Diverse circulaires

Na het vaststellen van de Programmabegroting 2025-2028 heeft u diverse informatienota's over de circulaires ontvangen die in voorliggende PPN zijn verwerkt. De uitkomsten van de septembercirculaire van het gemeentefonds heeft uw raad al voor de begrotingsbehandeling ontvangen, maar deze is zoals gebruikelijk niet verwerkt in de begroting.

Tabel 2: Diverse circulaires

Meerjarenbeeld (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Diverse circulaires:					
Septembercirculaire 2024 incl. Buig	2.085	2.632	2.539	2.650	3.345
Septembercirculaire 2024	134	134	-	-	-
Decembercirculaire 2024	230	216	358	492	628
Totaal informatienota's	**2.449**	**2.982**	**2.897**	**3.142**	**3.973**
Waarvan structureel	*2.449*	*2.982*	*2.897*	*3.142*	*3.973*
Waarvan incidenteel	-	-	-	-	-

+ = voordeel

Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 13 mei 2025

De financiële gevolgen van de besluiten tot en met de raadsvergadering van 13 mei 2025 zijn verwerkt in deze nota:

Tabel 3: Raadsbesluiten

Meerjarenbeeld (bedragen x € 1.000)	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 13 mei 2025:						
18/12/24: Belastingverordeningen 2025 (nr. 10)	S	- 41	- 41	- 41	- 41	- 41
11/3/25: Procedure aanstelling nieuwe burgemeester	I	- 30	-	-	-	-
Totaal raadsbesluiten		**- 71**	**- 41**	**- 41**	**- 41**	**- 41**
Waarvan structureel		*- 41*	*- 41*	*- 41*	*- 41*	*- 41*
Waarvan incidenteel		*- 30*	-	-	-	-

+ = voordeel

Autonome ontwikkelingen

Met autonome ontwikkelingen bedoelen we ontwikkelingen die onontkoombaar zijn en waar we geen invloed op hebben. De autonome ontwikkelingen zijn in onderstaande tabel gespecificeerd, onderverdeeld naar mee- en tegenvallers.

Tabel 4a: Autonome ontwikkelingen (meevallers)

Meerjarenbeeld (bedragen x € 1.000)	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Meevallers:						
AU gemeentefonds: compensatie lonen en prijzen (stelpost)	S	-	3.000	3.000	3.000	3.000
Prijscompensatie inkomsten (2,7%)	S	-	454	456	454	454
Extra inkomsten OZB a.g.v. areaaluitbreiding	S	-	88	88	88	88
Bijstelling prijscompensatie	S	33	33	32	32	32
Inburgering	S	-	30	30	30	30
Wet verplichte GGZ	S	50	50	50	50	50
Schuldhulpverlening	S	50	50	50	50	50
Totaal meevallers		**133**	**3.705**	**3.706**	**3.704**	**3.704**
Waarvan structureel	*S*	*133*	*3.705*	*3.706*	*3.704*	*3.704*
Waarvan incidenteel	*I*	-	-	-	-	-

+ = voordeel

AU gemeentefonds: compensatie lonen en prijzen (stelpost)

Op basis van de septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds wordt voor 2026 en volgende jaren een hogere Algemene uitkering uit het gemeentefonds voor loon- en prijsontwikkelingen verwacht. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029 worden de werkelijke bedragen op basis van de meicirculaire 2025 van het gemeentefonds berekend en toegevoegd.

Tabel 4b: Autonome ontwikkelingen (tegenvallers)

Meerjarenbeeld (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
Tegenvallers:							
Prijscompensatie uitgaven (2,7%)	S	-	-	- 978	- 955	- 999	- 1.000
Stelpost: indexatie lonen en sociale lasten (1,8%)	S	-	-	- 728	- 707	- 704	- 704
Compensatie raadsleden verzekering arbeidsongeschiktheid/ouderdom/overlijden	S	-	- 37	- 40	- 40	- 40	- 40
Indexering jeugdzorg (4%)	S	-	-	- 800	- 800	- 800	- 800
Indexering WMO (4%)	S	-	-	- 600	- 600	- 600	- 600
Indexering sociaal werk (4%)	S	-	-	- 140	- 140	- 140	- 140
WMO (vergrijzing)	S	-	-	- 250	- 250	- 250	- 250
Begroting RSJ	S	-	-	9	9	9	9
Begroting Veiligheidsregio IJsselland	S	-	-	- 170	- 170	- 170	- 170
Begroting Omgevingsdienst	S	-	-	- 197	- 270	- 316	- 316
Begroting GGD	S	-	-	- 64	- 64	- 64	- 64
Extra uitgaven a.g.v. areaaluitbreiding (verlichting, plantsoenen en wegen)	S	-	-	- 142	- 142	- 142	- 142
Aanpassen jaarschijf 2028 & 2029 (verkiezingen)	S	-	-	-	-	- 144	- 144
Aanpassen jaarschijf 2029 (bermen)	S	- 650	-	-	-	-	- 52
Aanpassen jaarschijf 2029 (levensduurverlengende maatregelen)	-	-	-	-	-	-	-
Aanpassen jaarschijf 2029 (routekaart energieneutraal maatschappelijk vastgoed 2050)	S	- 420	-	-	-	-	- 32
Aanpassen jaarschijf 2029 (bruggen)	S	- 350	-	-	-	-	- 22
Aanpassen jaarschijf 2029 (oeverconstructies)	S	- 170	-	-	-	-	- 11
Aanpassen jaarschijf 2029 (jachthavens)	S	- 100	-	-	-	-	- 6
Aanpassen jaarschijf 2029 (IHP)	-	-	-	-	-	-	-
Aanpassen jaarschijf 2029 (speelvoorzieningen)	S	- 681	-	-	-	-	- 89
Totaal tegenvallers		**- 2.371**	**- 37**	**- 4.101**	**- 4.129**	**- 4.361**	**- 4.573**
Waarvan structureel	*S*		*- 37*	*- 4.101*	*- 4.129*	*- 4.361*	*- 4.573*
Waarvan incidenteel	*I*		-	-	-	-	-

+ = voordeel

<u>Toelichting bij een aantal posten</u>

Stelpost indexatie lonen en sociale lasten

Voor 2025 zijn we in de Programmabegroting 2025-2028 uitgegaan van een looncompensatie van 4,4%. De CAO liep tot 1 april jl. Op dit moment ligt er een voorstel voor een nieuwe CAO (looptijd 1/4/2025 – 1/4/2027).

De verwerkte looncompensatie voor 2026 bedraagt 1,8%. Dit percentage is bepaald op basis van de raming van het CPB uit het voorjaar van 2025, conform de systematiek die is vastgelegd in onze 'Kadernota financieel beleid gemeente Steenwijkerland.' In de Programmabegroting 2026 zullen we een nadere doorrekening maken van de verwachte loonontwikkeling (salarissen, sociale premies en pensioenen).

Indexering Jeugdzorg, WMO, Sociaal Werk (4,0%)

De gemeente heeft lopende contracten met verschillende zorgaanbieders (onder andere voor de WMO en Jeugdvoorzieningen). Deze contracten houden zich veelal aan de NZA (Nederlandse Zorg Autoriteit) index. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde index van 4,0% in plaats van de prijsindex van 2,7% die wij zelf als gemeente hanteren voor 2026 (zie paragraaf 4.4).

Veiligheidsregio IJsselland, GGD IJsselland, Omgevingsdienst IJsselland

Van onderstaande gemeenschappelijke regelingen hebben we de begrotingen voor 2026 ontvangen:

- RSJ;
- Veiligheidsregio IJsselland;
- GGD IJsselland;
- Omgevingsdienst IJsselland.

Deze begrotingen zullen nog voor de raadsbehandeling van de PPN aan u worden aangeboden. Uit deze begrotingen blijkt dat de bijdrage voor de deelnemende gemeenten vanaf het jaar 2026 omhoog gaat. Dat geldt dus ook voor onze gemeente. In totaal gaat het om een extra structurele bijdrage van € 511.000. Hiervoor nemen we alvast een 'stelpost' op, waardoor we al rekening houden met deze financiële tegenvallers.

Financiële mutaties

In bijlage 6.1 zijn de structurele en incidentele financiële mutaties of ook wel 'budgetafwijkingen' voor het begrotingsjaar 2025 vermeld en van een nadere toelichting voorzien.

Tabel 4c: Financiële mutaties

Totaaloverzicht Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Financiële mutaties:					
Woningbouw	- 37	- 31	- 17	- 14	- 12
Werk en economie	43	43	43	43	43
Samenredzaam	- 2.380	- 1.669	- 2.664	- 2.149	- 1.984
Vitaal Platteland	-	-	-	-	-
Duurzaam	-	-	-	-	-
Leefbare steden en kernen	- 2.346	- 1.802	- 1.850	- 1.818	- 1.852
Financiën en dienstverlening	929	1.888	1.820	1.879	1.979
Totaal financiële mutaties	**- 3.791**	**- 1.570**	**- 2.668**	**- 2.059**	**- 1.826**
Waarvan structureel	*- 4.168*	*- 2.953*	*- 2.668*	*- 2.059*	*- 1.826*
Waarvan incidenteel	*377*	*1.382*	-	-	-

+ = voordeel

Beleidskeuzes

Vanwege de financiële tekorten vanaf 2026 hebben we als college de organisatie gevraagd om maximaal terughoudend te zijn met het indienen van nieuwe plannen. Er is geen ruimte voor nieuwe ambities die geld gaan kosten. De nadruk ligt op de uitvoering van bestaande plannen en ambities. Om een reëel financieel meerjarenperspectief te kunnen schetsen, hebben we uiteraard wel gevraagd om de zogenaamde 'claims' in beeld te brengen (nieuw beleid). Zie hiervoor hoofdstuk 3.5.

3.4. Voorjaarsnota kabinet en stelposten

In deze tijd van onzekerheid kiest het kabinet voor veiligheid en stabiliteit. Het kabinet houdt vast aan een begrotingsdiscipline en trendmatig begrotingsbeleid. In goede economische tijden worden er buffers opgebouwd. In slechte tijden worden de uitgaven op peil gehouden. Zo zorgt het kabinet ervoor dat bij economische neergang voldoende buffers zijn om tegenslagen op te vangen.
De financiële zorgen bij de gemeenten zijn niet onopgemerkt gebleven. Daarnaast had de commissie Van Ark een advies uitgebracht over de financiering van de Jeugdzorg. De gemeenten hebben gedreigd met een rechtszaak als extra financiering voor de oplopende kosten achterwege zou blijven.

Aan de hand van de Voorjaarsnota 2025 hebben we een inschatting gemaakt van de extra middelen die we als gemeente vanaf 2025 waarschijnlijk gaan ontvangen (algemeen, Jeugdzorg en verrekening btw-compensatiefonds). Deze middelen worden pas na behandeling in de Tweede Kamer en via de meicirculaire definitief aan ons bevestigd. Normaliter verwerken we die niet in de PPN.
Maar omdat de uitkomst van de Voorjaarsnota een dusdanig positief effect heeft op onze eerdere ramingen en te maken keuzes, hebben we ervoor gekozen om deze door middel van stelposten op te nemen in het gepresenteerde kader.

In tegenstelling tot de extra middelen in de eerste begrotingsjaren heeft het kabinet in de Voorjaarsnota een verlaging van de Algemene uitkering gemeentefonds opgenomen vanaf 2028 voor het onderdeel Jeugd. Door het in rekening laten brengen van een eigen bijdrage, door verkorting van de trajectduur en de uitkomsten van de Uitvoeringsagenda verwacht het kabinet dat de gemeenten een even grootte besparing kunnen realiseren (totaal € 2,3 miljoen). Deze mutaties hebben we vooralsnog budgettair neutraal geraamd. Dit vormt wel een onzekerheid, want we zijn afhankelijk van nog te nemen kabinetsbesluiten.

Tabel 5: Stelposten o.b.v. de Voorjaarsnota 2025

Meerjarenbeeld (bedragen x € 1.000)	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Stelposten o.b.v. de Voorjaarsnota						
Voorjaarsnota (extra middelen Jeugd)	S	1.100	3.400	3.100	2.000	2.100
Reeds verwerkte stelpost	S	-	- 727	- 540	- 640	- 640
Voorjaarsnota (extra algemene middelen)	S	644	4.845	4.952	4.747	4.794
Reeds verwerkte stelpost	S	-	- 3.000	- 3.000	- 3.000	- 3.000
Btw-compensatiefonds (jaarlijkse afrekening)	S	848	848	848	848	848
Reeds verwerkte stelpost	S	- 530	- 530	- 530	- 530	- 530
Totaal meevallers		**2.062**	**4.836**	**4.830**	**3.425**	**3.572**
Waarvan structureel	*S*	*2.062*	*4.836*	*4.830*	*3.425*	*3.572*
Waarvan incidenteel	*I*	-	-	-	-	-

3.5 Beleidskeuzes

Vanwege de verwachte financiële tekorten vanaf 2026 hebben we als college de organisatie in eerste instantie gevraagd om maximaal terughoudend te zijn met het indienen van nieuwe plannen. De nadruk ligt op de uitvoering van bestaande plannen en ambities. Om een reëel financieel meerjarenperspectief te kunnen schetsen, hebben we uiteraard wel gevraagd om de zogenaamde 'claims' in beeld te brengen (nieuw beleid).
Bij de door ons gemaakte keuzes in de door de organisatie aangedragen 'claims' hebben we het volgende als kader gesteld:

- geen structurele uitbereiding van de formatie (die afweging willen we overlaten aan de volgende coalitie) en
- vanaf 2029 een structureel sluitende begroting.

We hebben daarom op basis van dit kader ook voorstellen niet gehonoreerd, waaronder een omvangrijke renovatie/herinrichting van het gemeentehuis, de (verdere) verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed en een nadere aanpak in het kader van gebiedsgericht werken.

De gemaakte beleidskeuzes zijn in onderstaande tabel opgenomen en daaronder toegelicht.

Tabel 5: Beleidskeuzes

	Beleidskeuzes (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2026	2027	2028	2029
	Woningbouw:						
B2.1	Woonagenda	I	-	- 320			-
B2.2	Startersleningen	I	-	- 500	-		-
	Onttrekking aan de Reserve Volkshuisvesting	I	-	*500*	-	-	-
	Totaal beleidskeuzes 'Woningbouw'		**-**	**- 320**	**-**	**-**	**-**
	Werk en economie:						
B3.1	Projectleider arbeidsmarktprojecten	I	-	- 95			
	Beschikbaar budget voor arbeidsmarktbeleid	I	-	*50*	-	-	-
	Totaal beleidskeuzes 'Werk en economie'		**-**	**- 45**	**-**	**-**	**-**
	Vitaal Platteland:						
B5.1	Regie op initiatieven Vitaal Platteland	I	-	- 100			
	Totaal beleidskeuzes 'Vitaal Platteland'		**-**	**- 100**	**-**	**-**	**-**
	Leefbare steden en kernen:						
B7.1	Uitwerking spoorzone Steenwijk	I	-	- 200	- 200	-	-
B7.2	Herinrichting Coninckswег (riolering) (afschrijving + 3% rentelast)	S	- 437	-	-	- 20	- 20
	Dekking via rioolbelasting (afschrijving + 1% omslagrente)	S	-	-	-	*9*	*9*
	Herinrichting Coninckswег (overige maatregelen)	S	- 790	-	-	- 63	- 62
B7.3	Fietspad Oldemarkt-Ossenzijl	S	- 1.900	- 6	- 40	- 40	- 38
	Subsidie Rijk: SPV 3e tranche	S	*850*	-	-	-	-
	Subsidie provincie: UVP	S	*425*	-	-	-	-
B7.4	Levensduurverlengende maatregelen wegen	S	- 1.993	-	- 119	- 133	- 130
	Beschikbaar budget	S	*304*	-	-	-	-
B7.5	Nieuwbouw school Blokzijl (van 2028 naar 2029) (incl. vrijval kapitaallasten)	S	- 4.035	-	-	90	- 105
	Beschikbaar budget (IHP)	S	*1.820*	-	-	-	-
	Nieuwbouw school Blokzijl	I		-	-	-	- 100
B7.6	Onderwijshuisvesting Vollenhove	S	- 13.600	-	-	- 791	- 779
	Bijdragen vanuit scholen/KDV	S	*3.193*	-	-	176	173
	Beschikbaar budget	S	*4.917*	275	271	267	263
B7.7	Participatie wettelijke taak	I	-	- 97	-	-	-
B7.8	Zorgplicht bibliotheek	I	-	- 100	-	-	-
	Verduurzaming eigen vastgoed	I	-	-	-	-	-
	Beschikbaar budget	I	-	-	-	-	-
B7.9	Verbouw Dorsphuis Paasloo	I	-	- 179	- 102	-	-
	Beschikbaar budget/bijdragen/fondsen	I	-	95	28	-	-
	Totaal beleidskeuzes 'Leefbare steden en kernen'		**- 11.246**	**- 212**	**- 162**	**- 505**	**- 789**
	Financiën en dienstverlening:						
B8.1	Archief hotspots	I	-	- 72	-	-	-
B8.2	Informatiebeveiliging	S	-	- 80	- 80	- 80	- 80
	Totaal beleidskeuzes 'Financiën en dienstverlening'		**-**	**- 152**	**- 80**	**- 80**	**- 80**
	Totaal beleidskeuzes (incl. projecten)		**-11.246**	**-829**	**-242**	**-585**	**-869**
	Waarvan structureel	*S*	*-11.246*	*189*	*32*	*-585*	*-769*
	Waarvan incidenteel	*I*	*0*	*-1.018*	*-274*	*0*	*-100*

+ = voordeel

B 2.1 Uitvoeren Woonagenda

Het realiseren van de woningbouwopgave heeft grote prioriteit. Volgens de Woonagenda moeten in totaal 1.735 woningen worden toegevoegd in de komende jaren. Op 1 januari 2025 zijn er netto 384 woningen toegevoegd en is er nog voor 562 woningen harde plancapaciteit. Er is dus nog een flinke opgave om de benodigde plancapaciteit te realiseren. Daarnaast is de ambitie om ca. 1.000-1.500 extra woningen voor de bovenregionale opgave toe te voegen.

Bij het vaststellen van de Woonagenda 2022-2026 is voor een periode van 3 jaar incidenteel geld beschikbaar gesteld voor de lokale woningbouwopgave. Dit betekent dat er vanaf 2026 geen budget is om de woningbouwopgave uit te voeren. Voorgesteld wordt om nog eenmalig voor de huidige collegeperiode een bedrag beschikbaar te stellen. Besluitvorming over continuering van dit budget wordt aan de nieuwe coalitie overgelaten.

B 2.2 Startersleningen

Er is een bedrag van € 500.000 nodig om ook vanaf 2026 meerdere startersleningen aan te kunnen bieden. Omdat de gemeente Steenwijkerland focus heeft op het aanbieden van betaalbare woningen en ook kansen wil aanbieden aan de jongeren/starters in onze gemeente, is er sinds eind 2023 weer budget beschikbaar gesteld voor startersleningen via SVn. Er zijn de afgelopen periode veel

startersleningen aangevraagd. In 2024 zijn er 36 stuks verleend en er lopen nog 4 toewijzingen. In 2025 lopen er ook nog 4 toewijzingen (stand februari 2025). Rekening houdend met deze 8 toewijzingen en onze rekening courant bij de SVn betekent dit dat er nog maar ruimte is (als er geen afzeggingen komen) voor 3 nieuwe toewijzingen. Hieruit blijkt een duidelijke behoefte aan de starterslening. Voor 2026 e.v. staan weer de nodige woningbouwprojecten op rol, binnen deze projecten wordt er ook weer veel ruimte en aandacht gegeven aan betaalbare woningen. Door weer nieuw budget beschikbaar te stellen, dragen we bij aan het jong en vitaal houden van onze gemeente. We bieden hiermee ruimte aan de meestal jonge starters op de woningmarkt om te kunnen blijven wonen in onze gemeente.

Het benodigde bedrag wordt onttrokken aan de reserve Volkshuisvesting. Het bedrag wordt gestort in het fonds bij SVn voor de starterslening van de gemeente Steenwijkerland. Het is een revolverend fonds. De middelen komen weer terug in het fonds. Mocht de gemeente stoppen met de starterslening, dan komen de middelen, afhankelijk van de looptijd van de dan nog lopende leningen, terug in het fonds.

B 3.1 Projectleider arbeidsmarktprojecten

De werkgelegenheid neemt harder toe dan het Nederlands gemiddelde. Dat wil niet zeggen dat zowel werkzoekenden als bedrijven daadwerkelijk kunnen kiezen: naast de kwantitatieve mismatch is ook sprake van een kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt. De verandering van werk gaat zo snel dat de behoefte toeneemt aan mensen met specifieke opleidingen, kennis en vaardigheden. Ontgroening en vergrijzing zorgen voor krapte op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd zien we een toename van de werkloosheid onder jongeren. Dit laat zien dat arbeidsmarktbeleid om structurele aandacht vraagt van de gemeente. Daarnaast blijft de zoektocht naar kwalitatief goed personeel één van de belangrijkste uitdagingen voor onze ondernemers.

Vanuit het 'Actieplan Werkt!' hebben we de afgelopen jaren via verschillende projecten gewerkt aan de arbeidsmarkt. RPA is een van de voorbeeldprojecten die hieruit voort zijn gekomen. Deze projecten lopen voor een groot deel door in de nieuwe 'Economische Koers Steenwijkerland.' Voor de doorontwikkeling en verzelfstandiging van het RPA is een Regio Deal aanvraag gedaan en gehonoreerd.

Met de regionale 'Human Capital Agenda' (Regio Zwolle), die inzet op beschikbaarheid, wendbaarheid, inclusiviteit en arbeidsbesparende innovatie, willen we blijvend inzetten op een toekomstbestendige arbeidsmarkt zodat inwoners en ondernemers in staat zijn om actuele en toekomstige arbeidsmarktvraagstukken het hoofd te kunnen bieden.

De middelen voor een projectleider arbeidsmarktprojecten zijn de afgelopen vier jaar incidenteel gefinancierd. Vorig jaar hebben we eenzelfde claim gedaan (structureel) en die is toen voor één jaar gehonoreerd. Inmiddels heeft de gemeente de toezegging gedaan om, onder voorbehoud van goedkeuring van de programmabegroting 2026-2029, een projectleider voor de RPA te leveren in de 'Regio Deal' aanvraag voor 2025 en 2026. Vandaar dat we nogmaals eenmalig budget aanvragen.

Het uitvoeren van de activiteiten uit de economische agenda is geen wettelijke taak. De raad heeft middels het accorderen van de begroting ingestemd met het opstellen en uitvoeren van een economische agenda.

B 5.1 Regie op initiatieven Vitaal Platteland

Het programma 'Regie op Vitaal Platteland' stuurt aan op initiatieven, die invulling geven aan de ambitie van proeftuin. Deze ambitie is gesteld om de ontwikkelingen in gang te kunnen zetten die van belang zijn voor ons vitaal platteland. Deze ambitie is gesteld om de ontwikkelingen in gang te kunnen zetten die van belang zijn voor ons vitaal platteland.

Het gaat daarbij om het aanjagen, ondersteunen en samenwerken in initiatieven. Hiervoor is een budget van € 100.000 per jaar een vereiste. Dit budget was van 2023-2025 beschikbaar gesteld vanuit de speerpunten van het huidige coalitieprogramma en wordt voor 1 jaar gecontinueerd. Het wel of niet nemen van het besluit om na 2026 met dit beleid te stoppen, wordt overgelaten aan het nieuwe college.

Als resultaat van een goed balans willen we dé proeftuin worden van Nederland. Daarbij horen aansprekende initiatieven die landelijk aandacht trekken. Deze initiatieven zijn te realiseren met de volgende continue inzet:

- We faciliteren en ondersteunen tenminste 5 initiatieven per jaar die bijdragen aan het resultaat van proeftuin, voor behoud van een gezonde balans. Hierbij gaan we uit van een bijdrage van € 10.000 per initiatief (exclusief de kosten van de betrokken ambtenaren).
- We doen algemene onderzoeken t.b.v. deze initiatieven en hebben middelen beschikbaar voor het huren van zaaltjes, organiseren van evenementen en voor extra inzet op communicatie etc. voor maximaal € 42.500 per jaar.
- We blijven ook de komende periode de erfgoedcoaches financieel ondersteunen voor een bedrag van € 7.500 per jaar.

B 7.1 Uitwerking spoorzone Steenwijk

De spoorzone is een belangrijk project uit het bouwplan van het college. Het daartoe opgestelde ambitieplan is door de gemeenteraad eind 2024 richtinggevend vastgesteld. In 2025 wordt de spoorzone integraal meegenomen in de visie Steenwijk. Eind van dit jaar neemt de gemeenteraad daarover nadere besluiten. De spoorzone Steenwijk is onderdeel van het Novex programma stationsomgevingen. Met 6 gemeenten is een propositie opgesteld richting Rijk. Centrale boodschap daarin is dat we door de investeringen in de spoorzones bijdragen aan de brede welvaart in de regio. We dragen fors bij aan de woningbouwopgave waardoor ook de regio leefbaar en bereikbaar blijft. Dit vraagt investeringen die wij niet alleen kunnen dragen, en doen daarbij een beroep op het Rijk (BO MIRT). Momenteel wordt deze propositie (parapluplan) uitgewerkt in een maatregelenpakket en financieel door vertaald. Samen met deze Novex gemeenten zetten we deze stappen. Voor de uitvoering van de maatregelen zijn geen middelen gereserveerd in de begroting.

B 7.2 Coninckswеg e.o. Steenwijkerwold: vervangen riolering, klimaatmaatregelen en herinrichting

De aanleidingen voor het project 'Herinrichting Coninckswеg/Ten Dale–Steenwijkerwold' zijn de vervangingsopgave van rioleringen en het doorvoeren van klimaatadaptieve maatregelen (tegengaan wateroverlast). Op basis van deze aanleidingen wordt de bestaande riolering vervangen en wordt een regenwaterriool aangelegd. Door de omvang van deze werkzaamheden ontstaan mogelijkheden en/of verplichtingen om de totale openbare ruimte opnieuw in te richten, in plaats van de bestaande inrichting na aanleg te herstellen.

De belangen zijn:

- Relationeel belang; het, door de bewoners, opgestelde dorpsplan vraagt, om bij rioolvervanging gelijktijdig klimaatadaptieve maatregelen uit te voeren.

- Subsidie voor het uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen met een uitvoeringsperiode t/m 2027.
- Integraal werken, speerpunt vanuit Beheer Openbare Ruimte (BOR).

Door de noodzaak van het uitvoeren van ingrijpende werkzaamheden in openbare ruimte krijgen de overige clusters (wegen, groen en spelen), de kans en/of verplichting om aan te haken en een integrale herinrichting van de openbare ruimte te realiseren. Door het integrale karakter krijgen aanwonenden eenmaal te maken met grootschalige werkzaamheden, waarna voor vele jaren geen onderhoud uitgevoerd behoeft te worden.
Een toekomst bestendig ingerichte openbare ruimte waarbij gekeken wordt naar het huidige gebruik, de gevolgen van klimaatveranderingen en naar veranderingen van de openbare ruimte ten gevolge van toekomstige nieuwbouw.
Er is op dit moment financiële dekking voor: rioolvervanging en het uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen (regenwater rioleringen en een bergings- of infiltratievoorziening) ad. € 904.000. Uit nadere analyse en onderzoek blijkt dit beschikbare budget onvoldoende en worden deze kosten geraamd op € 1.341.000 (een overschrijding van € 437.000).
Voor de overige disciplines (wegen, groen, spelen etc.) zijn er nog geen middelen beschikbaar. De benodigde middelen hiervoor worden geraamd op € 790.000.
Het totaal benodigde aanvullende budget bedraagt daardoor € 1.227.000 (€ 437.000 + € 790.000). Bovengenoemde bedragen zijn indicatief. Het plan wordt nu verder uitgewerkt en voorbereid. Uitvoering 2026 en 2027.

B 7.3 Fietspad Oldemarkt-Ossenzijl

Betreft de aanleg van een vrijliggend fietspad tussen Oldemarkt en Ossenzijl langs de Ossenzijlerweg. De Ossenzijlerweg is een ontsluitingsweg voor de regio. Er wordt veel te hard gereden. Fietsers moeten over de rijbaan.
Vanuit de risicogestuurde aanpak verkeersveiligheid kent deze weg een hoog risicoprofiel.
De aanleg van het fietspad is opgenomen in het Fietsplan Steenwijkerland (2023).

B 7.4 Levensduurverlengende maatregelen wegen

Bij inspectie van de kwaliteit van het wegen areaal in onze gemeente blijkt dat op een aantal wegen constructieve maatregelen noodzakelijk zijn. Onderhoud aan deze wegen vallen in de categorie Levensduur verlengend of vervanging. Dergelijke maatregelen mogen niet vanuit de voorziening wegen betaald worden, maar moeten vanuit een investering worden gedekt. In het meerjarenplan bij het beleidsplan wegen zijn deze maatregelen opgenomen.

B 7.5 Nieuwbouw school Blokzijl

In een separaat raadsvoorstel is de raad gevraagd in te stemmen met vervangende nieuwbouw voor de fusieschool in Blokzijl, incl. kinderopvang. In de begroting was eerder uitgegaan van vervangende nieuwbouw voor de Schutsluis. Omdat de fusieschool meer leerlingen kent en nieuwbouw een grotere investering vraagt, zijn die meerkosten meegenomen in het voorstel.

B 7.6 Onderwijshuisvesting Vollenhove

In een separaat raadsvoorstel is de raad gevraagd in te stemmen met de vervangende nieuwbouw voor 3 basisscholen in Vollenhove, incl. kinderopvang. De beoogde locatie hiervoor is achter De Burght. Voor de huidige gebruikers van deze locatie is compensatie dan wel een alternatief nodig. Deze kosten zijn meegenomen in het voorstel.

B 7.7 Participatie wettelijke taak

Onder de omgevingswet hebben we een aantal verplichte wettelijke participatietaken. Dat omvat participatie bij omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsvergunning en maakt de documentatie en verantwoording onderdeel uit van deze verplichting.
Per 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau van kracht geworden. Deze wet verplicht decentrale overheden om een participatieverordening op te stellen. Hierin moeten zij vastleggen hoe inwoners betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarnaast is het uitdaagrecht wettelijk verankerd, waardoor inwoners de mogelijkheid krijgen om taken van de overheid over te nemen als zij denken deze beter of efficiënter te kunnen uitvoeren.
Er is inmiddels participatiebeleid opgesteld en er is een verordening en een handboek.
Participatie is in basis van de projectleider of beleidsmedewerker of vergunningverlener.
Participatieadvies is nodig, enerzijds om de wettelijke instrumenten actueel te houden, anderzijds dat dit in de organisatie rechtmatig en doelmatig blijft worden uitgevoerd. Er worden veel vragen gesteld aan de participatieadviseur. De werkwijze is annex aan die van bijvoorbeeld een inkoopadviseur.

B 7.8 Zorgplicht bibliotheek

Met een aanpassing van de Bibliotheekwet wordt de huidige bevorderingstaak van gemeenten en provincies in 2025 omgezet in een 'zorgplicht.' Bibliotheken kunnen hierop met hun gemeenten en provincies voorsorteren door gezamenlijk plannen te maken over het herstellen, versterken en het toekomstgericht maken van bibliotheekvoorzieningen.

Het ministerie ziet een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening als een goed bereikbare openbare bibliotheek die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap. Het is een fysieke plek met een relevante digitale aanwezigheid en een robuuste bestuurlijke en financiële verankering.

Over de periode 2023-2024 hebben wij een specifieke uitkering ontvangen van het Rijk voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna wordt een wettelijke zorgplicht voor gemeenten ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen wij over het jaar 2025 en over het jaar 2026 een bedrag van € 134.000 via de Algemene uitkering gemeentefonds (september 2024) ter voorbereiding op de periode van de zorgplicht. Genoemde twee bedragen zijn echter opgenomen in het begrotingssaldo en is niet toegevoegd aan het bibliotheek-budget.

Zonder deze zorgplicht middelen kan de stichting met de huidige subsidiebijdrage de activiteiten niet voortzetten. De bibliotheek heeft 2 jaar geleden bij de gemeente aan de bel getrokken. De bibliotheek bleek zonder aanvullende middelen niet in staat om de exploitatie sluitend te krijgen. Oorzaken: zowel gestegen kosten op gebied van huisvesting, energie, personeel als het bedienen van het grote verzorgingsgebied. In de praktijk betekent dat er meerdere vestigingen in de lucht wordt gehouden.

Het is van belang dat extra middelen vanuit het Rijk over het jaar 2025 en 2026 beschikbaar worden gesteld waarvoor ze zijn bedoeld, namelijk ten behoeve voor uitvoering van het bibliotheekwerk. We zien het door het Rijk beschikbare bedrag als een onontkoombare uitgave. De verwachting is wel dat een bedrag van € 100.000 voor het jaar 2026 voldoende is.

Voor het jaar 2025 is in deze Perspectiefnota ook een financiële mutatie opgenomen van € 134.000.

Voor de bibliotheek is vanaf 2027 gerekend met een subsidiebijdrage die in het normenkader is opgenomen. In dit normenkader is door het Rijk een advies van de hoogte van subsidiebijdrage per inwoner voor het bibliotheekwerk opgenomen. Voor Steenwijkerland betreft dit 24 euro per inwoner. Dit bedrag is exclusief huisvestingslasten. Vanaf het jaar 2027 verwachten we een extra bijdrage van het Rijk, reden waarom nu geen structurele bijdrage wordt gevraagd.

B 7.9 Verbouw Dorpshuis Paasloo

Sinds 1 oktober is de vereniging Paasloër Belang eigenaar geworden van het gebouw Paesloe in Paasloo. Het gebouw moet de locatie worden waar de Paasloërs elkaar kunnen ontmoeten. Dit is van klein tot groot. Voor de kleinen om met elkaar te spelen, bakken of bijvoorbeeld een film te kijken. Voor de ouderen om gezamenlijk activiteiten te doen.
Voor 1 oktober werd het gebouw incidenteel gehuurd of werden activiteiten bij inwoners thuis georganiseerd. Nu Paasloër Belang eigenaar is geworden van Gebouw Paesloe, heeft de gemeenschap meer mogelijkheden om nieuwe activiteiten te ontwikkelen en te organiseren. Daarvoor dient het dorpshuis te worden gerenoveerd zodat het geschikt wordt voor een breder aanbod aan activiteiten en gaat voldoen aan de eisen van deze tijd.

Na de renovatie heeft Paasloër Belang de beschikking over een dorpshuis dat de ontmoetingsplek kan zijn voor de Paasloër gemeenschap waar diverse activiteiten kunnen worden georganiseerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de activiteiten welke georganiseerd worden vanuit het
dorpsbelang, het faciliteren van de begrafenissen als plek voor de kerk, de mogelijkheid tot het houden van vergaderingen voor de inwoners, het organiseren van activiteiten voor de kinderen en het koken van maaltijden voor de ouderen in Paasloo.

B 8.1 Archief hotspots

Het aanwijzen van hotspots is noodzakelijk om te voorkomen dat historisch waardevol archiefmateriaal vernietigd moet worden. Na aanwijzing van een gebeurtenis als hotspot kunnen archiefstukken, die kenmerkend zijn voor de gebeurtenis, uitgezonderd worden van vernietiging. Sinds 2017 is het voor gemeenten verplicht om een hotspotmonitor bij te houden. Voor de periode 2017-2024 zijn daarom nu de hotspots in kaart gebracht. Het college heeft over die periode zes hotspots aangewezen. De inventarisatie van deze hotspots kost veel tijd waardoor dit niet naast de bestaande werkzaamheden kan worden gedaan.

B 8.2 Informatiebeveiliging

De dreiging op het gebied van cybersecurity neemt helaas steeds verder toe. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de onrust in de wereld en anderzijds brengt de komst van AI met zich mee dat het maken van geavanceerde cyberaanvallen eenvoudiger is geworden en nog verder is geautomatiseerd. Ook de veiligheidsregio en de informatiebeveiligingsdienst benadrukken de noodzaak voor het verhogen van de weerbaarheid.
Hiervoor is het nodig om ons niveau van onze informatiebeveiliging verder te verhogen. De middelen worden ingezet om de actieve bewaking van de IT-omgeving verder uit te breiden door middel van software en dienstverlening.

3.6. Saldoverbeterende maatregelen

De financiële positie inclusief de begrote uitkomsten van de Voorjaarsnota en de gemaakte beleidskeuzes leiden tot een begrotingstekort vanaf 2028. Gemeenten moeten, mede gezien de aard van het provinciale toezicht, in het laatste begrotingsjaar een structureel sluitende begroting presenteren.
Om dit te bereiken zijn er saldoverbeterende maatregelen noodzakelijk. Daarvoor hebben we niet alleen naar de saldoverbeterende maatregelen gekeken zoals deze al in de Programmabegroting 2025 waren geïnventariseerd in de zogenaamde B-lijst, maar ook naar andere mogelijkheden.
Bij de beoordeling hiervan hebben we besloten dat bepaalde maatregelen op dit moment (financieel) niet noodzakelijk zijn of naar verwachting op onvoldoende draagvlak kunnen rekenen. Voorbeelden hiervan zijn:

- zwembad Vollenhove: op dit moment loopt er een onderzoek naar mogelijkheden voor een alternatieve zwemvoorziening en naar de exploitatiemogelijkheden van de huidige voorziening;
- jeugd/WMO: in de Voorjaarsnota zijn diverse extra financiële middelen voorgesteld die we als stelpost verwerkt hebben in deze PPN;
- huishoudelijke hulp: het beleid om tot een verlaging van de uitgaven te komen is reeds in gang gezet en verwerkt in de financiële mutaties (zie hoofdstuk 6.1);
- betaald parkeren Giethoorn.

Saldoverbeterende maatregelen verwerkt in kader

We stellen voor om de volgende saldoverbeterende maatregelen op te nemen in het kader voor de Programmabegroting 2026.

Tabel 6: Saldoverbeterende maatregelen, bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Taakstelling college (besparing formatie 4 fte)	320	320	320	320
Taakstelling NWG	200	200	200	200
Wmo (waaronder begeleiding)	50	100	150	200
Wijziging dekking bijdrage Stichting Duurzaam (SPUK-gelden)	25	25	25	25
VMR rondvaart (Giethoorn): vervallen tariefkorting uit coronaperiode	90	90	90	90
Totaal	**685**	**735**	**785**	**835**

Toelichting:

- ***Besparing van 4 fte***

Elke portefeuillehouder beziet zijn eigen portefeuille op plekken waar de ambitie lager kan. Dit kan ook gerelateerd worden aan lopende vacatures, aflopende contracten of pensionering van medewerkers. Nadere uitwerking vindt plaats via de ambtelijke organisatie en de portefeuillehouder.

- ***Verlagen eigen bijdrage gemeente NWG***

Met de NWG (NoordWestGroep), ons arbeidsontwikkelbedrijf, zijn gesprekken gevoerd om de samenwerking inhoudelijk en financieel toekomstbestendig te maken. Vanuit de uitvoering Sociaal Domein en het Fysiek Domein zijn er voor 2025 en verder nieuwe afspraken gemaakt die deze ambitie ondersteunen. Zo gaan we uit van marktconforme overheidstarieven voor het nieuwe

contract Onderhoud Openbare Ruimte en zijn in de opdrachtbrief doelgroepen Sociaal Domein 2025 afspraken vastgelegd over de begeleiding en financiering van de doelgroep banenafspraak en beschut werk. Als gevolg hiervan achten wij een verbetering van het bedrijfsresultaat en daarmee versneld een verlaging van de eigen bijdrage van de gemeente aan de NWG reëel. De NWG is zelf verantwoordelijk voor de invulling van deze taakstelling.

- ***Wmo (waaronder begeleiding)***

De ontwikkeling van Wmo-begeleiding laat in 2024 een trendbreuk zien, namelijk een stijgende lijn in enerzijds de prijsontwikkeling en anderzijds een toename van de vraag. Deze trendbreuk resulteert in 2024 en verder in een structureel nadeel. In de financiële mutatie bij de PPN is opgenomen om deze trend te analyseren om te komen tot stabilisatie. Het college kiest er op dit moment voor om taakstellend een besparing op te nemen van € 50.000 in 2026 oplopend tot € 200.000 in 2029. Nadere uitwerking vindt plaats via de ambtelijke organisatie. Daarbij wordt onderzocht of een nieuwe inkoopsystematiek en/of beleidsmatige veranderingen effect hebben op een daling van de prijsontwikkeling en daling van de vraag. Er is tijd nodig om dit te onderzoeken. Naar verwachting kan bij de Najaarsnota 2025 en Programmabegroting 2026 een concreter financieel beeld geleverd worden.

- ***Wijziging dekking bijdrage Stichting Duurzaam Steenwijkerland (SPUK-gelden)***

De Stichting Duurzaam Steenwijkerland ontvangt structureel subsidie van de gemeente. Deze is tot en met 2026 verhoogd met € 75.000 per jaar om de Stichting daarmee voldoende middelen te geven als partner in het behalen van het duurzaamheidsdoel. Een gedeelte van de werkzaamheden van de Stichting zou ook gefinancierd kunnen worden uit de SPUK middelen die de gemeente als subsidie van het Rijk ontvangt. Nadere uitwerking vindt plaats via de ambtelijke organisatie.

- ***Vermakelijkhedenretributie rondvaart (Giethoorn): vervallen tariefkorting uit coronaperiode***

Tijdens de coronaperiode is besloten om het tarief voor de rondvaarten in Giethoorn te verlagen vanwege de wegvallende inkomsten door coronasluiting en een periode dat er minder bezoekers in een boot mochten zitten. Nu de bezoekersaantallen al weer enige tijd op niveau zijn, is het vanzelfsprekend om deze tariefkorting weer in te trekken.

3.7. Ontwikkeling reservepositie

De voorstellen in de voorliggende PPN leiden, vanwege de per saldo geraamde positieve begrotingssaldi, tot een verbetering van onze vermogenspositie. Incidentele uitgaven en inkomsten in de jaren 2026 tot en met 2029 komen ten laste van de Algemene reserve - vrij besteedbaar. Dat geldt niet voor de budgetafwijkingen 2025. Deze komen ten laste/gunste van het begrotingssaldo/jaarrekeningresultaat.

Hoe de Algemene reserve - vrij besteedbaar zich de komende jaren daadwerkelijk gaat ontwikkelen valt moeilijk te voorspellen, omdat dat mede afhankelijk is van de jaarrekeningresultaten.

4. Kaders Programmabegroting

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2026-2029 opgenomen. De financiële vertaling van een deel van deze kaders is reeds meegenomen in voorliggende PPN. De kaders zijn gebaseerd op de door uw raad vastgestelde 'Kadernota Financieel beleid gemeente Steenwijkerland'[11].

4.2. Kaders

Onderstaand treft u de kaders aan voor o.a. de prijs- en loonindexcijfers en de te hanteren rekenrente. De met een (*) aangegeven onderdelen zijn reeds verwerkt in de Perspectiefnota.

Tabel 6: Kaders voor de Programmabegroting 2026-2029

Omschrijving	**Kader**
Raadsbesluiten (*)	t/m de raadsvergadering van 13 mei 2025
Lonen (incl. sociale lasten) (*)	1,8%
Prijsinflatie inkomstenbudgetten inclusief te ontvangen subsidies en belastingen (*)	2,7%
Prijsinflatie uitgavenbudgetten inclusief te verstrekken subsidies en te betalen belastingen (*)	2,7%
Prijsinflatie Grondexploitatie uitgavenbudgetten	3,0%
Prijsinflatie Grondexploitatie inkomstenbudgetten	1,5%
Rente Grondexploitaties	0,60%
Rekenrente (omslagpercentage) Algemene middelen en Grondexploitatie	0,6%
Marktrente (*)	3,0%
Areaaluitbreiding door grondgebiedsbestemmingen: - openbaar groen - wegen en wegmeubilair - openbare verlichting	350 woningen
Tarief 2026 voor het prestatiecontract	€ 104
Aantal woonruimten per 1-1-2025 (geraamde groei 2025) (*)	20.626 (350)
Aantal inwoners per 1-1-2025 (geraamde groei 2025) (*)	45.717 (297)
Algemene uitkering uit het gemeentefonds (*)	Septembercirculaire 2024, Decembercirculaire 2024 *NB de meicirculaire 2025 verschijnt eind mei/begin juni. Wij zullen uw raad daarover via een afzonderlijke informatienota informeren*.

4.3. Loonkostenontwikkelingen

De huidige CAO Gemeenten loopt af op 31 maart 2025. Op dit moment ligt er een voorstel voor een nieuwe CAO. In de begroting 2025 zijn we uitgegaan van 4,4%, terwijl de huidige inschatting van het Centraal Planbureau (CPB) op 6,2 uitkomt. Voor 2026 wordt op basis van de actuele ramingen van het CPB uitgegaan van een stijging van de lonen en sociale lasten van 1,8%[12].

[11] Laatst gewijzigd op 13 mei 2025.
[12] Centraal Economisch Plan, Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers, CPB februari 2025.

4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen

Voor de uitgaven- en inkomstenbudgetten in 2026 gaan we uit van een prijsindexatie van 2,7%. Dit percentage is overeenkomstig de meest actuele index voor het prijsgedeelte van het Bruto Binnenlands Product (BBP)[13].

Dit prijsindexcijfer cijfer hanteren we zowel voor de inkomsten- als uitgavenbudgetten, tenzij er bijvoorbeeld andere contractuele afspraken zijn gemaakt, bijvoorbeeld met aanbieders in het sociaal domein. Deze afspraken zijn veelal in regionaal verband gemaakt. Zo hebben we in voorliggende PPN voor het sociaal domein voor 2026 veelal gerekend met een prijscompensatie van 4%.

4.5. Prijsinflatie Grondexploitatie

Voor de gemeentelijke Grondexploitaties wordt een afwijkend percentage gehanteerd voor zowel de kosten- als de opbrengstenkant.

Kostenstijging
In de gemeente Steenwijkerland is het gebruikelijk om de parameter kostenstijging te baseren op het langjarig gemiddelde van de GWW-index (Grond, Weg- en Waterbouw). Deze index wordt toegepast op basis van de 'bouwkostenindex', een reeks gebaseerd op de directe kosten voor arbeid, materieel en materiaal. De index blijft ongewijzigd ten opzichte van de huidige Programmabegroting.

Opbrengstenstijging
Er is in Nederland geen database beschikbaar waarin de prijsontwikkeling van bouwgrond wordt bijgehouden. In de gemeente Steenwijkerland wordt de parameter opbrengstenstijging gewoonlijk gebaseerd op het langjarig gemiddelde van de Consumentenprijsindex (CPI) van het CBS.
Op dit moment hanteren we in de Grondexploitaties een parameter opbrengstenstijging van 1,5%. Voor de komende begrotingsperiode wordt de parameter opbrengstenstijging van 1,5% geconsolideerd. Dit zullen we apart voor u in beeld brengen in de nog op te stellen Meerjaren Begroting Grondexploitaties (als bijlage bij de Programmabegroting).

4.6. Rente

De rekenrente (het omslagpercentage) is gebaseerd op de te betalen minus te ontvangen rente in een jaar gedeeld door 0,6% van de boekwaarde van de investeringen per 1 januari van het desbetreffende jaar. Voor het aantrekken van langlopende geldleningen voor de financiering van de geraamde investeringen en toekomstige investeringen (bestedingsplan) wordt een marktrente van 3,0% gehanteerd. Het totaal benodigde rentebedrag wordt herrekend en opgenomen in de programmabegroting op basis van het bestedingsplan dat op dat moment voorligt aan de raad ter vaststelling.

4.7. Loon- en prijsinflatie subsidies

In vele gevallen kennen gesubsidieerde instellingen voor hun producten een vergelijkbare kostenopbouw als gemeenten. De bekostiging van deze producten vindt (deels) plaats door gemeenten in de vorm van een subsidie. Hiervoor wordt de gemeente niet afzonderlijk gecompenseerd in het accres van de Algemene uitkering van het gemeentefonds. Compensatie van

[13] Centraal Economisch Plan, Prijs Bruto Binnenlands Product, CPB, februari 2025.

de gesubsidieerde instellingen vindt normaliter plaats overeenkomstig het door de gemeente gehanteerde percentage voor prijsstijgingen. Voor 2026 wordt voor te verstrekken subsidies een loon- en prijsinflatiepercentage gehanteerd van 2,7%.

4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten

Voor gemeentelijke belastingen en rechten wordt dezelfde prijsindex als voor exploitatiebudgetten gehanteerd. Voor 2026 komt dit uit op 2,7%.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing worden wijzigingen in de kosten verhaald door de betreffende tarieven dienovereenkomstig aan te passen (gesloten huishouding). Bij het vaststellen van de begroting 2025 is een extra stijging van het afvalstoffentarief (2026 € 29; 2027 € 14 en 2028 € 2) en de rioolbelasting (2026 t/m 2028 5%) voorzien. Om grote tariefschommelingen te voorkomen, maken we gebruik van de egalisatievoorziening reiniging en de egalisatievoorziening riolering. De tarieven voor afval en riool in 2026 zijn op dit moment niet bekend. In de Programmabegroting 2026-2029 zullen we de precieze kosten voor uw raad inzichtelijk maken en een voorstel doen voor de daarvan afgeleide tarieven in 2026.

4.9. Tarief voor het prestatiecontract

Met het prestatiecontract kunnen interne uren worden doorbelast aan projecten. Jaarlijks wordt het uurtarief opnieuw berekend door rekening te houden met de stijging van de loonkosten. Voor 2025 hanteren we een tarief van € 102. Als rekening wordt gehouden met een stijging van de loonkosten met 1,8%, komt het tarief voor 2026 uit op afgerond € 104.

4.10. Groei aantal woningen

Op basis van de kadernota mag bij de rioolrechten, de afvalstoffenheffing, het huishoudelijk afval en de onroerendezaakbelastingen rekening worden gehouden met de groei van het aantal woningen in 2026. We houden rekening met een groei van 350 woningen.

4.11. Groei aantal inwoners

Per 1-1-2025 heeft de gemeente Steenwijkerland 45.717 inwoners. Ten opzichte van de stand 1-1-2024 zien we een toename van 245 inwoners. De gemiddelde groei over de laatste vijf jaar bedraagt: 297 inwoners. Voor 2026 wordt dit ook als raming gehanteerd.

5. Te nemen besluiten en gevraagde adviezen

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van:
    a) De voortgangsinformatie over het begrotingsjaar 2025, inclusief de kansen en uitdagingen zoals vermeld in hoofdstuk 2;
    b) Het financieel beeld zoals weergegeven in hoofdstuk 3.

2. In te stemmen met:
    a) De begrotingspositie zoals weergegeven in hoofdstuk 3.3 voor zover het de jaarschijf 2025 betreft;
    b) De financiële mutaties zoals opgenomen in bijlage 6.1;
    c) Het wijzigen van de Programmabegroting 2025-2028 overeenkomstig lid 2a en 2b;
    d) Het wijzigen van de renteomslag 2025 naar 0,6% (was 1,0%).

3. Voor 2025 een (aanvullend) krediet beschikbaar te stellen van in totaal € 2.067.000 voor:
    a) Molenstraat Sint Jansklooster van € 470.000;
    b) Bijdrage Voorpoort van € 50.000;
    c) J. van Riebeeckstraat Steenwijk van € 50.000;
    d) Vervanging riolering Oostwijken van € 50.000;
    e) Vervanging riolering Bergweg Tuk van € 55.000;
    f) Vervanging riolering Wetering van € 220.000;
    g) Vervanging Noordermatenbrug en Matenbrug Blokzijl van € 500.000;
    h) Vervanging Keermuur Vollenhove van € 162.000;
    i) Fietspad Kalenbergweg van € 110.000;
    j) Verduurzaming en renovatie MFC Dalzicht van € 200.000;
    k) Riolering en andere aanpassingen Clarenberglaan en Molenberg Vollenhove van € 200.000.

4. In te stemmen met:
    a) De kaders, zoals opgenomen in hoofdstuk 4, voor de samenstelling van de Programmabegroting 2026-2029;
    b) Het betrekken van het saldo van de jaarschijven 2026 t/m 2029, zoals opgenomen in de hoofdstukken 3.3, 3.4, 3.5 en 3.6, bij de samenstelling van de Programmabegroting 2026-2029.

6. Bijlage Perspectiefnota 2025-2029

6.1. Budgetafwijkingen voor 2025

In deze paragraaf treft u de budgetafwijkingen of financiële mutaties voor het jaar 2025 aan, inclusief de doorwerking naar latere jaren. De toelichting op deze afwijkingen vindt u na de presentatie van de totaaltabel.

Totaaloverzicht Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
Financiële mutaties:							
Woningbouw		-	- 37	- 31	- 17	- 14	- 12
Werk en economie		-	43	43	43	43	43
Samenredzaam		-	- 2.380	- 1.669	- 2.664	- 2.149	- 1.984
Vitaal Platteland		-	-	-	-	-	-
Duurzaam		-	-	-	-	-	-
Leefbare steden en kernen		- 2.067	- 2.346	- 1.802	- 1.850	- 1.818	- 1.852
Financiën en dienstverlening		-	929	1.888	1.820	1.879	1.979
Totaal financiële mutaties		**- 2.067**	**- 3.791**	**- 1.570**	**- 2.668**	**- 2.059**	**- 1.826**
Waarvan structureel	*S*		*- 4.168*	*- 2.953*	*- 2.668*	*- 2.059*	*- 1.826*
Waarvan incidenteel	*I*		*377*	*1.382*	-	-	-

+ = voordeel

Woningbouw

Woningbouw (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
1 Startersleningen	I	-	- 500	-	-	-	-
1 *Onttrekking aan de Reserve Volkshuisvesting*	I	-	*500*	-	-	-	-
2 Wet betaalbare huur	S	-	- 37	- 31	- 17	- 14	- 12
Totaal 'Woningbouw'		**-**	**- 37**	**- 31**	**- 17**	**- 14**	**- 12**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie F 1.1: Startersleningen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een bedrag van € 500.000 nodig om in 2025 meerdere startersleningen aan te kunnen bieden.
Wat zijn de oorzaken?	Omdat de Gemeente Steenwijkerland focus heeft op het aanbieden van betaalbare woningen en ook kansen wil aanbieden aan de jongeren/starters in onze Gemeente, is er sinds eind 2023 weer budget beschikbaar gesteld voor startersleningen via SVn. Er zijn de afgelopen periode veel startersleningen aangevraagd. In 2024 zijn er 36 stuks verleend en er lopen nog 4 toewijzingen. In 2025 lopen er ook nog 4 toewijzingen (stand februari 2025). Rekening houdend met deze 8 toewijzingen en onze rekening courant bij de SVn betekent dit dat er nog maar ruimte is (als er geen afzeggingen komen) voor 3 nieuwe toewijzingen. Hieruit blijkt een duidelijke behoefte aan de starterslening.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	We helpen starters op de woningmarkt om eerder een woning te kunnen kopen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve Volkshuisvesting. Het bedrag wordt gestort in het fonds bij SVn voor de starterslening van de gemeente Steenwijkerland. Het is een revolverend fonds. De middelen komen weer terug in het fonds. Mocht de gemeente stoppen met de starterslening, dan komen de middelen, afhankelijk van de looptijd van de dan nog lopende leningen, terug in het fonds.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Het gaat om een eenmalige storting in 2025.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie F 1.2: Wet betaalbare huur	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De ontvangen rijksuitkering voor het uitvoeren van de Wet betaalbare huur van € 37.000 benutten voor de wet.
Wat zijn de oorzaken?	Vanaf 1 juli 2024 geldt de Wet betaalbare huur. Het doel van de Wet betaalbare huur is om te zorgen voor meer betaalbare huurwoningen en kamers. Of beter gezegd: meer woningen en kamers krijgen met een huurprijs die past bij de kwaliteit. De kwaliteit van een woning wordt bepaald met het woningwaarderingsstelsel (WWS). Het WWS is een puntensysteem en werkt eenvoudig: iedere woning of kamer krijgt punten voor de kwaliteit. Bijvoorbeeld het aantal vierkante meters, het energielabel, de WOZ-waarde, welke voorzieningen er in de keuken aanwezig zijn en of er een tuin of balkon is. Deze punten tel je bij elkaar op. Het totale aantal WWS-punten – de kwaliteit van een woning dus – bepaalt de maximale huurprijs. Voor onzelfstandige woningen (zoals kamers) geldt een apart puntenstelsel: het woningwaarderingsstelsel voor onzelfstandige woningen (WWSO). Naast de reguliere route voor het laten toetsen van de huurprijs bij de Huurcommissie, hebben huurders vanaf 1 januari 2025 een tweede mogelijkheid voor het laten toetsen van de huurprijs, namelijk via de gemeente. Gemeenten hebben de bevoegdheid om toezicht te houden en over te gaan tot handhaving indien dat nodig is. In tegenstelling tot de Huurcommissie, kunnen gemeenten verhuurders ook sancties opleggen wanneer bij een toetsing van de huurprijs blijkt dat de huurprijs te hoog is.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, gemeenten zijn verplicht om een meldpunt te hebben voor huurders als verhuurder zich niet aan de regels houdt. Daarnaast hebben gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en over te gaan tot handhaving indien dat nodig is. In tegenstelling tot de Huurcommissie, kunnen gemeenten verhuurders ook sancties opleggen wanneer bij een toetsing van de huurprijs blijkt dat de huurprijs te hoog is.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Huurders hebben door de wet betere huurbescherming. Eerder moesten zij zelf een maximale huurprijs afdwingen bij hun verhuurder, maar niet alle huurders waren daartoe in staat. Huurders kunnen nu laagdrempelig een melding maken bij het meldpunt op onze website. Gemeenten kunnen vanaf 1 januari 2025 ingrijpen als verhuurders te veel huur vragen. Om de wettelijke taak uit te voeren hebben we als gemeente de middelen nodig om een partij in te huren, die het meldpunt beheert en de afhandeling voor gemeente doet. Denk o.a. aan opvragen stukken, hoor en wederhoor en adviezen richting de melder.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Structureel tekort.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Structureel 2025 € 37.000 (aflopend tot € 12.000 in 2029).
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Werk en economie

Werk en economie (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
1 Beheer overige gebouwen en gronden	S	-	43	43	43	43	43
Totaal 'Werk en economie'		**-**	**43**	**43**	**43**	**43**	**43**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 2.1:	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de begroting is een structureel budget opgenomen voor zakelijke lasten op het product Grondzaken.
Wat zijn de oorzaken?	Het budget voor zakelijke lasten wordt al meerdere jaren niet besteed. Hierdoor ontstaat er een structureel voordeel voor de programmabegroting van € 43.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor het jaar 2025 en voor de programmabegroting 2026 -2029 ontstaat er een structureel voordeel van € 43.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aanpassing van de begroting met structureel € 43.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Er ontstaat een structureel overschot van € 43.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Samenredzaam

Samenredzaam (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
1 Sociaal Medische Indicatie kinderopvang	S	-	- 230	- 230	- 230	- 230	- 230
2 Huishoudelijke hulp	S	-	- 625	- 600	- 400	- 200	- 200
3 WMO Begeleiding	S	-	- 400	- 400	- 400	- 400	- 400
4 Inkomensregelingen	S	-	- 1.635	- 894	- 894	- 894	- 894
5 Participatiebudget	S	-	- 130	- 130	- 130	- 130	- 130
Dekking bestaand budget	I	-	*30*	-	-	-	-
6 Toezicht en handhaving kinderopvangvoorzieningen	S	-	- 55	- 55	- 55	- 55	- 55
7 Schoolmaatschappelijk werk	S	-	- 110	- 175	- 100	85	250
8 Leerlingenvervoer	S	-	- 225	- 185	- 155	- 125	- 125
9 Beschermd wonen	I	-	1.400	1.400	-	-	-
10 Jeugdzorg: Niet gecontracteerde jeugdzorg	S	-	- 350	- 350	- 250	- 150	- 150
Jeugdzorg: Regiobijdrage Veilig Thuis	S	-	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
Totaal 'Samenredzaam'		**-**	**- 2.380**	**- 1.669**	**- 2.664**	**- 2.149**	**- 1.984**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 3.1: Sociaal Medische Indicatie kinderopvang (SMI)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het budget voor kinderdagopvang n.a.v. Sociaal Medische Indicatie is in 2024 incidenteel verhoogd met € 170.000, maar de stijging blijkt structureel te zijn. De stijging wordt ingeschat op een bedrag ter hoogte van € 230.000 structureel.
Wat zijn de oorzaken?	De inzet van SMI is in de laatste jaren structureel toegenomen. Een grotere bekendheid van het product en een toegenomen doelgroep ouders met complexe psychische- en sociale problematiek ligt hieraan ten grondslag. Daarnaast wordt met de inzet van SMI mogelijke inzet van duurdere zorgvormen als jeugdhulp en WMO-begeleiding voorkomen. De stijging is een landelijke trend. De verwachting is dat het Rijk de komende jaren de middelen voor SMI, gezien de al ontvangen bedragen die ook niet zo hoog zijn, maar beperkt zal gaan verhogen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, SMI is een vangnetregeling die is ingesteld met het ingaan van de Wet kinderopvang in 2005. Iedere gemeente dient deze vangnet-regeling te hebben voor kwetsbare gezinnen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Er is geen bijbehorend programmadoel geformuleerd.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat voor het jaar 2025 e.v. een tekort ter hoogte van € 230.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	In 2024 zijn de verordening en de beleidsregels opnieuw vastgesteld. Het in praktijk brengen en uitvoeren van deze nieuwe regels wordt in 2025 gerealiseerd. Met name het beoordelingsproces zal opnieuw worden ingericht. Naar verwachting zal dit leiden tot een vermindering van inzet door het intensiever begeleiden van inwoners naar zelfredzaamheid en lagere kosten door o.a. het toenemende gebruik van voorliggende voorzieningen.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Naar verwachting kan daar € 50.000 mee worden bespaard. Er is gekeken naar de mogelijkheid om het tekort te dekken vanuit andere kinderopvangbudgetten. Dit levert geen mogelijkheden op.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Rekening houdend met de besparing van € 50.000 komt het tekort op een bedrag van € 230.000 structureel. Na deze aanvulling bedraagt het budget € 580.000 terwijl de uitgaven in 2024 uit zijn gekomen op € 637.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 3.2: Huishoudelijke hulp	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De afwijking over het jaar 2025 bedraagt € 625.000, dit bedrag loopt af naar € 200.000 vanaf het jaar 2028.
Wat zijn de oorzaken?	Oorzaken zijn een groei van het aantal inwoners en de indexatie n.a.v. de nieuwe aanbesteding. Ontwikkeling die zijn ingezet om te komen tot een beheersing van de kosten zijn in 2025 ingang gezet.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een wettelijke taak met betrekking tot de WMO-2015.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De beschikbare budgetten in de begroting moeten worden opgehoogd.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Vanaf het tweede kwartaal 2025 gaan we werken volgens een nieuw Normenkader (HHM 2025). De verwachting is, dat dit op termijn gaat leiden tot een daling van het gemiddelde aantal uren en daarmee een gefaseerde daling van de kosten. Consulenten worden in april 2025 geschoold om dit normenkader te hanteren.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Het effect van het hanteren van een nieuw normenkader en een striktere toegangscontrole wordt vanaf het jaar 2026 zichtbaar.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	In 2025 € 625.000. In 2026 € 600.000. In 2027 € 400.000. In 2028 e.v. € 200.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 3.3: WMO Begeleiding	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De verwachte afwijking is € 400.000.
Wat zijn de oorzaken?	Er is vooral een toename van de begeleidingscliënten in de leeftijdscategorie 20 – 44 jaar.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	WMO -2015: De gemeente is wettelijk verplicht passende professionele ondersteuning te bieden aan de inwoners daar waar de sociale basis niet meer voldoende of passend is.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De beschikbare budgetten in de begroting moeten worden opgehoogd.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	In 2025 start wordt gestart met een verkenning en planvorming voor de herinrichting van het aanbod gebaseerd op de huidige situatie. Wij bereiden ons hierbij voor op een aanbesteding in 2026.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	De verwachting is dat de kosten door deze maatregelen niet verder zullen stijgen (m.u.v. de autonome groei t.g.v. indexeringen en demografische ontwikkelingen).
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Het verwachte tekort bedraagt € 400.000 structureel. Daarnaast zal bij het afsluiten van nieuwe contracten na de aanbesteding rekening moeten worden gehouden met de vereiste “Amvb reële prijzen“, waardoor de kosten naar verwachting verder gaan stijgen.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.
Financiële mutatie nr. F 3.4: Inkomensregelingen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er wordt een tekort van € 894.160 verwacht op het taakveld inkomensregelingen, waaronder de Participatiewet-uitkeringen, Loonkostensubsidies (LKS), Ioaw/Ioaz, Bijzondere bijstand, minima-regelingen en schuldhulpverlening vallen. Op de meeste onderdelen blijven we binnen het budget. Echter op de te verstrekken Pw-uitkeringen en de LKS stijgen de uitgaven. De verwachting is dat het te ontvangen Buigbudget ook gaat stijgen. Hiervoor nemen we een stelpost op ter hoogte van € 741.000.
Wat zijn de oorzaken?	Een hogere indexatie van de uitkeringen dan waarmee we rekening hebben gehouden en de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden zorgen samen voor hogere uitgaven. Anderzijds stromen er mensen uit de Ioaw/Ioaz en gaan er steeds meer mensen (deels) aan het werk met behulp van een loonkostensubsidie.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het verstrekken van bijstandsuitkeringen en van loonkostensubsidies is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat met ingang van het jaar 2025 een structureel tekort ter hoogte van € 894.160.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Een structureel bedrag van € 894.160. Voor een nadere toelichting op het bedrag zie hieronder.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Door de stijging van het aantal uitkeringen en de LKS is het de verwachting dat het te ontvangen Buigbudget van het Rijk (voor het verstrekken van uitkeringen) ook stijgt. Vanaf het jaar 2026 houden we rekening met een stijging van € 741.000. Hierdoor bedraagt het totale tekort € 894.160.

Nadere toelichting op de afwijking Inkomensregelingen:

- Het budget voor bijzondere bijstand wordt niet geheel gebruikt, waardoor er een structureel voordeel ontstaat van € 20.000.
- Het aantal inwoners met een Ioaw/Ioaz uitkering neemt af van gemiddeld 30 naar gemiddeld 21 vanaf het jaar 2025. De gemiddelde prijs van een uitkering neemt toe van € 17.500 in 2024 naar € 17.800 in 2025. Het berekende voordeel bedraagt structureel € 151.200.
- Het aantal inwoners met een Pw-uitkering neemt toe van gemiddeld 660 naar gemiddeld 723 vanaf het jaar 2025. De gemiddelde prijs van een uitkering neemt toe van € 16.600 in 2024 naar € 17.200 in 2025. Het berekende nadeel bedraagt structureel € 1.506.360.
- Het budget voor Loonkostensubsidies neemt toe met een structureel bedrag van € 300.000.
- Het te ontvangen Buigbudget wordt opgehoogd (als stelpost) met een bedrag ter hoogte van € 741.000.

Financiële mutatie nr. F 3.5: Participatiebudget	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er wordt een structureel tekort van € 130.000 verwacht op het Participatiebudget.
Wat zijn de oorzaken?	In 2024 was de instroom in de doelgroep Banenafspraak hoger dan verwacht. Tevens moest het tarief voor jobcoaching van deze groep geïndexeerd worden voor de loonstijgingen. Ook zijn de kosten voor de module Arbeidsmarkt en Participatie (verplicht onderdeel van het Inburgeringstraject maar niet bekostigd uit de Specifieke Uitkering) gestegen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het verstrekken van loonkostensubsidies is een wettelijke taak. Hieraan hangen afspraken die regionaal gemaakt zijn rondom jobcoaching voor deze groep. Deze afspraken zijn gebaseerd op landelijke adviezen en hebben tot doel duurzame uitplaatsing in betaald werk.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Beide activiteiten zijn belangrijk voor de realisatie van onze visie op meedoen en voor het bevorderen van financiële redzaamheid van onze inwoners.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort ter hoogte van € 130.000 op het Participatiebudget.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	In het jaar 2025 valt een bedrag van € 30.000 vrij vanuit het budget Inburgering. De verwachting is dat dit incidenteel is.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Een bedrag van € 30.000 in het jaar 2025.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Een bedrag van € 100.000 in 2025. Vanaf het jaar 2026 komen we een bedrag tekort van € 130.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Naar verwachting zullen er meer mensen in blijven stromen in de regeling loonkostensubsidie. Voor zover wij kunnen voorzien zal ook de Wet Inburgering niet inhoudelijk wijzigen. Het is daarom reëel te verwachten dat de ophoging van het Participatiebudget structureel nodig is.

Financiële mutatie nr. F 3.6: Toezicht en handhaving kinderopvangvoorzieningen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Afwijking op de te verwachten kosten voor Toezicht en handhaving kinderopvangvoorzieningen in 2025 en volgende jaren. Er wordt een structureel tekort verwacht van € 55.000.
Wat zijn de oorzaken?	Wijziging in de Wet Kinderopvang, uitbreiding van inspectie- en kwaliteitseisen. Hogere indexatie.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, vanuit de Wet Kinderopvang zijn gemeenten verantwoordelijk voor de kwaliteit van kinderopvangvoorzieningen. Uitvoering van de inspectie hierop is vanuit de overheid belegd bij de GGD (kosten voor gemeenten).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	We komen een structureel bedrag tekort ter hoogte van € 55.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De beschikbare budgetten in de begroting moeten worden opgehoogd.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Een structureel tekort ter hoogte van € 55.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Vanaf 2027 worden er naar verwachting vanuit wetgeving opnieuw extra kwaliteits- en proceseisen gesteld aan de kinderopvangvoorzieningen die voorschoolse educatie bieden. Dit gaat leiden tot hogere kosten voor Toezicht en handhaving. De omvang is nog niet bekend.

Financiële mutatie nr. F 3.7: Schoolmaatschappelijk werk	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het college heeft op 13 januari 2025 besloten om in te stemmen met het omzetten van de pilot zorg – onderwijs naar een reguliere werkstructuur. In deze werkstructuur wordt de functie van schoolmaatschappelijk werk en jeugdconsulent structureel toegevoegd aan de zorg-adviesteams op scholen.
Wat zijn de oorzaken?	De werkwijze heeft als structureel voordeel een verwachte lagere instroom van Jeugdzorg. Er wordt een project gestart voor uitbreiding schoolmaatschappelijk werk.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	De werkwijze sluit aan op aanpakken uit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd, namelijk een maatregel om de beoogde afnemende instroom van de jeugdzorg te bewerkstelligen en een betaalbaar jeugdstelsel.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het project heeft in de jaren 2025 t/m 2027 een negatief resultaat waarna deze positief wordt. Op basis van de pilot is geconstateerd dat het aantal doorverwijzingen naar de gespecialiseerde hulp (ggz aanbieders) afneemt.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor de periode 2025-2028 wordt schoolmaatschappelijk werk via Sociaal Werk De Kop gerealiseerd. De inzet is gebaseerd op basis van 64 uur per week voor 3 jaar hetgeen resulteert in een incidenteel totaalbedrag van € 630.000. Een deel van de jeugdigen wordt door de gemeentelijke toegang begeleid. Dit vraagt voor de periode 2025 - 2028 een aanvullende formatie bij de gemeentelijke toegang (jeugdconsulent) van 24 uur in totaal € 195.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Zie onderstaande tabel voor de financiële gevolgen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Op basis van inschattingen van de pilot en het prognosemodel jeugdzorg is ingeschat dat er een besparing is te realiseren met ingang van het jaar 2026 van € 100.00 oplopend tot een structureel bedrag van € 250.000 vanaf het jaar 2028. Deze besparing komt met name door een lagere instroom van jeugdigen waardoor het aantal met jeugdzorg in de periode 2026 - 2028 daalt.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Het tekort wijzigt vanaf het jaar 2028 in een voordeel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Onderstaande tabel laat zien wat de financiële gevolgen zijn:

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Inzet schoolmaatschappelijkwerk	75.000	210.000	210.000	135.000	-	630.000
Inzet jeugdconsulent	35.000	65.000	65.000	30.000	-	195.000
Besparing Jeugdzorg		-100.000	-175.000	-250.000	-250.000	-775.000
Totaal	**110.000**	**175.000**	**100.000**	**-85.000**	**-250.000**	
	nadelig	nadelig	nadelig	voordelig	voordelig	

Financiële mutatie nr. F 3.8: Leerlingenvervoer	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er wordt een structureel tekort verwacht op het leerlingenvervoer.
Wat zijn de oorzaken?	Er maken meer kinderen gebruik van het leerlingenvervoer en er worden grotere afstanden afgelegd. Ook is er in het kader van de saldo verbeterende maatregelen in de begroting met ingang van het jaar 2025 een taakstelling ingeboekt ter hoogte van € 100.000. Invulling geven aan de taakstelling heeft tijd nodig en gaat geleidelijk. Vanaf 2026 wordt dit zichtbaar.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, leerlingenvervoer verzorgen voor kinderen die vanwege beperking of afstand niet zelfstandig naar de dichtstbijzijnde passende school kunnen reizen is wettelijk verplicht.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 225.000 in 2025. Dit tekort gaat naar € 125.000 structureel vanaf het jaar 2028.

Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	We zijn heel kritisch op het toekennen van leerlingenvervoer. We hebben geen mogelijkheden om de aanspraak te beperken. Als onderdeel van de taakstelling zullen we naar individuele casuïstiek moeten kijken. Zijn er dure routes, waarvan ouders met een (forse) km-vergoeding bijvoorbeeld wel zelf het vervoer naar school kunnen organiseren
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	€ 225.000 in 2025 € 185.000 in 2026 € 155.000 in 2027 € 125.000 in 2028 (structureel).
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 3.9: Beschermd wonen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een overschot op Beschermd wonen. Dit wordt uitgevoerd voor de regio door de gemeente Zwolle. Net als voorgaande jaren is er budget overgebleven en is het de verwachting dat dit over de jaren 2025 en 2026 ook het geval zal zijn.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Beschermd wonen is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een voordeel op Beschermd wonen van € 1,4 miljoen in het jaar 2025 en in het jaar 2026.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Een voordeel op Beschermd wonen van € 1,4 miljoen in het jaar 2025 en in het jaar 2026.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 3.10: Jeugdzorg (Veilig Thuis en niet-gecontracteerde jeugdzorg)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het verwachte tekort is € 400.000 in 2025 in verband met hogere kosten noodgedwongen inzet jeugdzorg.
Wat zijn de oorzaken?	Er zijn 2 oorzaken: 1. De gemeentelijke bijdrage voor Veilig Thuis IJsselland en Zorg- en Veiligheidshuis zijn door indexaties van personeelslasten met in totaal € 50.000 gestegen; 2. Er is momenteel een onvoldoende dekkend zorglandschap. Verwijzingen leiden daardoor tot stijgende kosten. Om deze zorg te kunnen leveren worden er diensten afgenomen van zorgaanbieders die geen contract met het RSJ IJsselland hebben afgesloten. Dit resulteert in een nadeel van € 350.000 m.i.v. 2025.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, uitvoering van de Jeugdwet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat voor het jaar 2025 een tekort ter hoogte van € 400.000, aflopend naar € 200.000 in 2028 e.v.

Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Momenteel wordt er intern onderzoek gedaan om in samenwerking met het RSJ IJsselland, naar structurele oplossingen te zoeken. Om die reden wordt voorgesteld hier positief tegenover te staan en de begroting aan te passen en dat het in de periode 2026 – 2028 (gedeeltelijk) wordt opgelost
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	In 2027 € 100.000 en in 2028 e.v. € 200.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er is een onderzoek naar de bekostigingssystematiek van de Jeugdzorg (commissie Wijzen). In relatie met de Hervormingsagenda Jeugdzorg moeten we afwachten hoe het Rijk naar de onderzoeksuitkomsten kijkt.

Omschrijving	STR/INC	2025	2026	2027	2028	2029
Regiobijdrage VT & Z&V huis	STR	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Kosten niet gecontracteerde zorg	STR	350.000	350.000	250.000	150.000	150.000
Totaal		**400.000**	**400.000**	**300.000**	**200.000**	**200.000**

Vitaal platteland

Vitaal Platteland (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal 'Vitaal Platteland'		-	-	-	-	-	-

+ = voordeel

Duurzaam

Duurzaam (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
Proces- en onderzoekskosten IceBear	I		-	PM	-	-	-
Totaal 'Duurzaam'		-	-	-	-	-	-

+ = voordeel

Financiële mutatie nr. F 5.1: IceBear	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Proces- en onderzoekskosten IceBear
Wat zijn de oorzaken?	Het college heeft een beginselplicht tot handhavend optreden, als overtredingen worden geconstateerd. Handhavings- en vergunningsprocedures worden normaal gesproken binnen de reguliere capaciteit opgepakt en bij pieken kan incidenteel aanvullende capaciteit worden ingehuurd. Het dossier IceBear vergt meer van de organisatie. Het is een complex dossier, waarbij een bovenmatige betrokkenheid van de Omgevingsdienst, GGD, gemeente en andere partijen wordt gevraagd. Hierbij gaat het soms om specifieke juridische capaciteit, vanwege de complexiteit van (milieu)vraagstukken en anderzijds om complexe onderzoeken en controles op de uitstoot van stoffen. Onze inwoners, ondernemers, maar ook de (vermeend) overtreder verdienen een zorgvuldig onderzoek en een zorgvuldige behandeling, die niet binnen de reguliere capaciteit en met de reguliere middelen kan worden opgepakt. Het handhavingstraject en de daarvoor noodzakelijke onderzoeken lopen in 2026 door, waarbij over het al dan niet verlenen van een vergunning juridische procedures door belanghebbenden kunnen worden verwacht. Gezien deze onzekerheid wordt er nu niet vooraf om extra budget gevraagd. Extra benodigde middelen zullen waar nodig in de najaarsnota worden meegenomen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft een wettelijk verplichte taak, waarbij uit het oogpunt van zorgvuldigheid en zorg voor de omgeving aanvullende advisering en onderzoek noodzakelijk is.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	De onderzoeken zijn noodzakelijk en móeten worden uitgevoerd in het kader van de handhavingsprocedure. Het niet beschikbaar stellen van middelen zou betekenen dat de noodzakelijke specialistische juridische capaciteit niet kan worden ingezet, hetgeen een afbreukrisico betekent voor de procedure. Meer en langere procedures, vernietigde besluiten opnieuw moeten doen, kost veel tijd, langdurigere zorgen in de omgeving en uiteindelijk ook hoge kosten.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	PM
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	PM
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Leefbare steden en kernen

	Leefbare steden en kernen (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
1	Herstel schade school B	I	-	- 90	-	-	-	-
2	Herschikking bijdrage provincie leefbaar Giethoorn deal	I	-	77	-	-	-	-
	Idem - verrekening met de reserve	I	-	- 77	-	-	-	-
	Herschikking bijdrage provincie leefbaar Giethoorn deal	S	-	31	30	29	28	27
3	Herschikking middelen Totaalaanpak Parkeren Giethoorn	I	-	- 48	-	-	-	-
	Idem - verrekening met de reserve	I	-	48	-	-	-	-
	Herschikking middelen Totaalaanpak Parkeren Giethoorn	S	-	- 31	- 30	- 29	- 29	- 28
4	Molenstraat Sint Jansklooster e.o.	S	- 470	-	- 30	- 29	- 29	- 28
5-9	Kredietverhoging diverse rioleringsinvesteringen	-	- 425	- 5	- 9	- 9	- 9	- 8
	Dekking via voorziening/tarief rioolheffing	-	-	5	9	9	9	8
	Hogere rente dan de omslagrente	-	-	1	- 6	- 10	- 10	- 10
10	Vervangen Noordermatenbrug en Matenbrug Blokzijl	S	- 500	- 17	- 31	- 31	- 30	- 30
11	Vervangen Keermuur Vollenhove	S	- 162	- 5	- 10	- 10	- 10	- 10
12	Opvang zwerfdieren door De Kluif	S	-	- 12	- 12	- 12	- 12	- 12
13	Bijdrage rotonde N351 Kuinre	I	-	- 242	-	-	-	-
14	Wegen groot onderhoud	S	-	- 320	- 320	- 320	- 320	- 320
15	Fietspad Kalenbergerpad	S	- 110	- 4	- 7	- 7	- 7	- 7
16	Verhoogde energielasten scholen	I	-	- 65	-	-	-	-
17	Exploitatiebudget toiletten Giethoorn	S	-	- 30	- 30	- 30	- 30	- 30
18	Groot onderhoud gebouwen	S	-	- 210	- 210	- 210	- 210	- 210
19	Verduurzaming en renovatie MFC Dalzicht	S	- 200	- 19	- 19	- 19	- 18	- 18
20	Clarenberglaan / Molenberg Vollenhove	S	- 50	-	- 1	- 1	- 1	- 1
	Dekking via voorziening/tarief rioolheffing	S	-	-	1	1	1	1
	Hogere rente dan de omslagrente	S	-	-	- 1	- 1	- 1	- 1
	Clarenberglaan / Molenberg Vollenhove	S	- 150	-	- 4	- 12	- 12	- 11

+ = voordeel

21	Project Nieuwe buurt fase II te Blokzijl	I	-	- 70	- 18	-	-	-
22	Kosten bestemmingsplannen	S	-	- 40	- 40	- 40	- 40	- 40
23	Gymnastiekzalen en binnensportaccommodaties	S	-	- 68	- 68	- 68	- 68	- 68
24	Exploitatie zwembaden (via Sportservice Steenwijkerland)	S	-	- 182	- 213	- 213	- 213	- 213
	Exploitatie zwembaden: extern onderzoek zwemfunctie Vollenhove	I	-	- 25	-	-	-	-
25	Stroompalen haven Vollenhove	I	-	- 3	-	-	-	-
26	Herhuisvesting Bibliotheek Steenwijk (vrijval kapitaallasten)	S	-	-	147	145	-	-
	Herhuisvesting Bibliotheek Steenwijk (huurbijdrage)	S	-	-	- 153	- 153	-	-
28	Zorgplicht bibliotheek	I	-	- 134	-	-	-	-
29	Theater de Meenthe	I	-	- 45	-	-	-	-
30	Onderhoudsbudget openbare ruimte	S	-	- 844	- 844	- 844	- 844	- 844
31	Verschuiving investeringen verduurzaming vastgoed	S	-	79	67	14	36	-
Totaal 'Leefbare steden en kernen'			**- 2.067**	**- 2.346**	**- 1.802**	**- 1.850**	**- 1.818**	**- 1.852**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 6.1: Herstel schade School B	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Herstel gevelkozijnen School B.
Wat zijn de oorzaken?	Op de begane grond zijn door het schoolbestuur van School B in Steenwijk verzakkingen van aluminium puien, verzakking van de vloer en lekkage problemen geconstateerd. Na inspectie en afstemming tussen adviseurs van de school en medewerkers vastgoed van de Gemeente is geconstateerd dat de oorzaak ligt in een foutieve constructiewijze. Het betreft een gebrek in de ondersteuning van de aluminium kozijnen. De constructiefout bevindt zich zowel aan de voor- als aan de achtergevel. Aan de voorzijde is houtrot geconstateerd aan onderdorpels en de constructieve stelkozijnen. Aan de voorgevel moeten herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd. Daar de achtergevel minder weersgevoelig is daar alleen sprake van verzakking en niet van houtrot. Hier kan volstaan worden met het fixeren van de huidige situatie om verdere schade te voorkomen. Navraag bij de jurist en advocaat van de Gemeente leert dat de schade niet te verhalen is op de bouwer. De kosten voor herstel (€ 90.000 incl. btw) komen dan ook voor rekening van de Gemeente.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, zorgen voor adequate onderwijshuisvesting.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voorzien in passende huisvesting.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Eenmalige tegenvaller van € 90.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	€ 90.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.2: Herschikking bijdrage provincie leefbaar Giethoorn deal	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een eenmalig en een structureel voordeel doordat de volledige bijdrage van de Provincie nu is ontvangen en duidelijk is ten gunste van welke projecten deze bijdrage kan worden gebracht.
Wat zijn de oorzaken?	Inmiddels zijn voor de leefbaar Giethoorn deal alle inkomsten van de Provincie ontvangen en is ook duidelijk ten gunste van welke projecten deze inkomsten kunnen worden geboekt. Door eerdere correcties op de jaarrekening leidt dit nu her en der tot wat verschuivingen. Per saldo ontstaat er nu een voordeel omdat een aantal projecten in het verleden reeds is afgesloten
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig voordeel van € 77.039 en een structureel voordeel op de kapitaallasten van € 30.565 aflopend naar € 27.375 in 2029.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.

Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	In 2025 een eenmalig voordeel van € 77.039. De structurele voordelen zijn: 2025: € 30.565 2026: € 29.768 2027: € 28.970 2028: € 28.173 2029: € 27.375
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Op het gebied van de subsidie punterbouw is niet het volledige budget besteed. Deze inkomsten zijn nu al wel volledig ontvangen. Het risico bestaat dat we dit terug moeten betalen. Aangezien dit ook niet is uitbetaald, zou dit per saldo budgettair neutraal uitvallen. Daarnaast is de bijdrage aan de Stichting Koornmeule en het Experience Center nog niet uitbetaald, maar daar is de verwachting dat dit alsnog kan gebeuren.

Financiële mutatie nr. F 6.3: Herschikking middelen Totaalaanpak Parkeren Giethoorn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een eenmalig en een structureel nadeel na nadere invulling van de te nemen maatregelen in het kader van de Totaalaanpak Parkeren Giethoorn, volgend uit de gebiedsgerichte aanpak van de Leefbaar Giethoorn Deal. De wijziging per maatregel is als volgt:

	Stavaza	Stavaza	Actuele	Planning		
Maatregel	31-12-2023	1-1-2025	raming	2025	2026	2027
Algemeen (communicatie onderzoek, inhuur)	452.000	451.948	74.149	30.000	44.149	
1.1 Aanleg extra parkeerplaatsen (3 locaties)	230.000	221.466	273.500	113.500	160.000	
1.2 Voorbereiding parkeerregulering bewoners	0	0	35.000	20.000	15.000	
2.1 Dynamisch parkeerverwijssysteem	294.000	232.407	580.000	580.000		
2.2 Onderzoek aanpassen entree centrum G'hoorn	334.000	333.548	300.000	50.000	100.000	150.000
2.3 Plaatsen bosschages/extra groen Kerkweg	0	0	10.000	10.000		
2.4 Autoluw maken Kerkweg/Binnenpad	870.000	853.280	935.000		100.000	835.000
(ontsluitingsweg Giethoorn)						
2.5 Verbetering parkeersituatie Molenweg e.o.	130.000	130.000	15.000	15.000		
2.6 Invoering betaald parkeren bezoekers	0	0	0			
	2.310.000	2.222.649	2.222.649	818.500	419.149	985.000

Wat zijn de oorzaken?	Inmiddels zijn de maatregelen nader uitgewerkt zodat er een betere inschatting van de kosten per maatregel kan worden gemaakt.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Reguleren van bewoners- en toeristisch parkeren.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig nadeel van € 47.852 en een structureel nadeel op de kapitaallasten van € 30.544 aflopend naar € 27.823 in 2029.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	In 2025 een eenmalig nadeel van € 47.852. De structurele nadelen zijn: 2025: € 30.544 2026: € 29.864 2027: € 29.183 2028: € 28.503 2029: € 27.823
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.4: Molenstraat Sint Jansklooster e.o.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De riolering in de Bonkenhaveweg, Monnikenweg en Van Isselmudentraat in Sint Jansklooster moet worden vervangen. Uitvoering moet worden afgestemd met de ontwikkeling van 20 grondgebonden woningen door WWG. Nadat de woningen zijn gebouwd moet de openbare ruimte opnieuw worden ingericht. De woningen van de tweede fase zijn momenteel in aanbouw.
Wat zijn de oorzaken?	Het vanaf 2016 beschikbare budget ad € 435.900 is als gevolg van extreme inflatie van de kosten niet toereikend voor de realisatie van de werkzaamheden. Ook voor de eerder vanuit riolering beschikbaar gestelde kredieten (een bedrag van € 30.000 en in een latere fase € 410.000) geldt dat het niet toereikend is. Een belangrijke overschrijding van de kosten is het gevolg van de slechte kwaliteit van de grond waardoor er veel kosten gemoeid zijn met de afvoer en aanvoer van geschikte grond.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja. Gemeente garandeert onderhoud en veiligheid van het openbare groen. Ook moet de gemeente het riool onderhouden en vervangen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een incidenteel exploitatietekort in 2026 à € 551.000, deze is onderverdeeld in: - Riolering € 81.000 - Wegen € 310.000 - Groen € 160.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Er is een tekort in 2026 à € 551.000. Het tekort op de riolering zal worden meegenomen bij het opstellen van de tarieven voor riolering bij de begroting 2026. Het tekort op de andere onderdelen leidt tot structureel hogere kapitaallasten van: 2026: € 29.767 2027: € 29.297 2028: € 28.827 2029: € 28.357
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.5: Bijdrage Voorpoort	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er zijn uitgaven ten laste van riolering geraamd die ten laste van de algemene dienst hadden moeten komen.
Wat zijn de oorzaken?	In het verleden is nog een afsluitende bijdrage gereserveerd als bijdrage voor een woningbouwvereniging bij afsluiting activiteiten rondom Voorpoort. Deze bijdrage is gereserveerd vanuit riolering. Het blijkt hier echter niet om rioleringsactiviteiten te gaan. Bovendien is de bijdrage pas noodzakelijk in 2027.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een voordeel voor riolering van € 50.000/60 = € 833 aan afschrijvingslasten en € 500 aan rentelasten. Voor de algemene dienst ontstaat een voordeel van € 1.000 in 2025 en 2026 en een nadeel vanaf 2027 van € 50.000/20 = € 2.500 aan afschrijvingslasten en € 1.500 aan rentelasten (3% x 50.000).
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.

Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	(bedragen x € 1) Riolering: Algemene dienst 2025 1.333 2025 1.000 2026 1.325 2026 983 2027 1.317 2027 3.033 -/- 2028 1.308 2028 2.975 -/- 2029 1.300 2029 2.917 -/-
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.6: Vervangen riolering (relinen) Jan van Riebeeckstraat Steenwijk (77220302; 2023)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Beschikbaar gestelde budget van € 396.000 euro blijkt ontoereikend. Het budget dient te worden verhoogd met € 50.000.
Wat zijn de oorzaken?	De aanbesteding is hoger uitgevallen (vooral door inflatie).
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet gemeentelijke watertaken.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betekent een structureel nadeel van € 1.325 (afschrijvingstermijn 60 jaar en rentepercentage van 1%) voor riolering vanaf 2026. In 2025 wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingslasten van € 833. Voor de algemene dienst ontstaat een nadeel van de rentelasten. Vanaf 2026 zijn deze rentelasten € 983.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we een bedrag van € 833 tekort in 2025 (alleen afschrijvingslasten). In 2026 € 1.325, in 2027 € 1.317 in 2028 € 1.308 en in 2029 € 1.300. Dit zal worden verwerkt binnen de gesloten huishouding riolering. Daarnaast ontstaat er binnen de algemene dienst een tekort door het verschil van marktrente en omslagrente. Dit betekent een nadeel van € 983 in 2026, € 967 in 2027, € 950 in 2028 en € 933 in 2029.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.7: Afkoppelen riolering Oostwijken (77220301; 2023)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Beschikbaar gestelde budget van € 455.000 blijkt ontoereikend. Het budget dient te worden verhoogd met € 50.000.
Wat zijn de oorzaken?	• Het aanbrengen van niet geplande, maar noodzakelijke riolering vanuit de Cueperstraat. • Een extra schuif in de pompput voor de extra riool aansluiting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet gemeentelijke watertaken.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betekent een structureel nadeel van € 1.325 (afschrijvingstermijn 60 jaar en rente) voor riolering vanaf 2026. In 2025 wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingslasten van € 833. Voor de algemene dienst ontstaat een nadeel van de rentelasten. Vanaf 2026 zijn deze rentelasten € 983.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we een bedrag van € 833 tekort in 2025 (alleen afschrijvingslasten). In 2026 € 1.325, in 2027 € 1.317 in 2028 € 1.308 en in 2029 € 1.300. Dit zal worden verwerkt binnen de gesloten huishouding riolering. Daarnaast ontstaat er binnen de algemene dienst een tekort door het verschil van marktrente en omslagrente. Dit betekent een nadeel van € 983 in 2026, € 967 in 2027, € 950 in 2028 en € 933 in 2029.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.8: Vervangen riolering Bergweg Tuk (bijdrage) (77220277; 2019)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Beschikbare bijdrage van € 200.000 is ontoereikend. Bijdrage dient te worden verhoogd met € 55.000.
Wat zijn de oorzaken?	Indexatie; project stond gepland in 2019 (36,8% gestegen ten opzichte van 2019).
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet gemeentelijke watertaken.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betekent een structureel nadeel van € 1.458 (afschrijvingstermijn 60 jaar en rente) voor riolering vanaf 2026. In 2025 wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingslasten van € 917. Voor de algemene dienst ontstaat een nadeel van de rentelasten. Vanaf 2026 zijn deze rentelasten € 1.082.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we een bedrag van € 917 tekort in 2025 (alleen afschrijvingslasten). In 2026 € 1.458, in 2027 € 1.449 in 2028 € 1.439 en in 2029 € 1.430. Dit zal worden verwerkt binnen de gesloten huishouding riolering. Daarnaast ontstaat er binnen de algemene dienst een tekort door het verschil van marktrente en omslagrente. Dit betekent een nadeel van € 1.082 in 2026, € 1.064 in 2027, € 1.044 in 2028 en € 1.026 in 2029.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.9: Vervangen riolering Wetering (77220283; 2022)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Beschikbaar gesteld budget van € 2.200.000 blijkt ontoereikend. Het budget dient te worden verhoogd met € 220.000.
Wat zijn de oorzaken?	Brede projectvoorbereiding, extra onderzoekskosten stikstof.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet gemeentelijke watertaken.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betekent een structureel nadeel van € 5.830 (afschrijvingstermijn 60 jaar en rente) voor riolering vanaf 2026. In 2025 wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingslasten van € 3.667. Voor de algemene dienst ontstaat een nadeel van de rentelasten. Vanaf 2026 zijn deze rentelasten € 4.326.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we een bedrag van € 3.667 tekort in 2025 (alleen afschrijvingslasten). In 2026 € 5.830, in 2027 € 5.793 in 2028 € 5.757 en in 2029 € 5.720. Dit zal worden verwerkt binnen de gesloten huishouding riolering. Daarnaast ontstaat er binnen de algemene dienst een tekort door het verschil van marktrente en omslagrente. Dit betekent een nadeel van € 4.327 in 2026, € 4.253 in 2027, € 4.180 in 2028 en € 4.107 in 2029.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.10: Vervangen Noordermatenbrug en Matenbrug Blokzijl	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Beschikbaar gestelde budget van € 1.200.000 euro blijkt ontoereikend. Het budget dient te worden verhoogd met € 500.000.
Wat zijn de oorzaken?	• Het realiseren van een tijdelijke brug inclusief toegang. (aanbrengen, verwijderen en huur). • Het vervangen van de bovenbouw van de Noordermatenbrug (afwijking van de scope). • Het aanbrengen van (zware) beschoeiing (afwijking van de scope). • Aanpassingen aan kabels en leidingen (zinkers lokaliseren en nieuwe zinker aanbrengen). • Indexatie, de investeringskosten voor het vervangen van deze brug zijn begroot in 2021. In de afgelopen 4 jaar zijn de prijzen enorm gestegen (indexering).
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wegenverkeerswet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betekent een structureel nadeel van € 16.667 (afschrijvingstermijn van 30 jaar) vanaf 2025. In 2025 houden we geen rekening met de rente.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we een bedrag tekort van € 16.667 in 2025, € 31.167 in 2026, € 30.667 in 2027, € 30.167 in 2028 en € 29.667 in 2029. Hierbij is rekening gehouden met een afschrijvingstermijn van 30 jaar en een rentepercentage van 3%.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.11: Vervangen Keermuur Vollenhove	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Beschikbaar gestelde budget van € 293.000 blijkt ontoereikend. Het budget dient te worden verhoogd met € 162.000.
Wat zijn de oorzaken?	In 2024 is er gewerkt in een bouwteam aan het herstellen van de keermuur in Vollenhove. De aannemer van het bouwteam kwam met een totale raming van € 665.000 terwijl er een plafondbedrag was afgesproken van € 293.000. De samenwerking binnen het bouwteam, het door ontwikkelen van het VO/DO naar een UO werd een steeds moeizamer proces. Bovenstaande heeft geleid tot het ontbinden van het bouwteam aangezien wij verwachten dat een derde partij de werkzaamheden tegen lagere maatschappelijke kosten kan realiseren en wel voor ca. € 455.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wegenverkeerswet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betekent een structureel nadeel van € 5.400 (afschrijvingstermijn van 30 jaar) vanaf 2025. In 2025 houden we geen rekening met de rente.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we een bedrag tekort van € 5.400 in 2025, € 10.098 in 2026, € 9.936 in 2027, € 9.774 in 2028 en € 9.612 in 2029.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.12: Opvang zwerfdieren door De Kluif	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Met de Kluif hebben wij een meerjarig contract voor de opvang van zwerfdieren. Dit contract is onlangs voor een jaar verlengd tot 28 februari 2026 voor een bedrag van € 63.494. Op basis van dit bedrag is er een structureel tekort van ca. € 12.000.
Wat zijn de oorzaken?	Indexatie van het contract volgens de CPI Index.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Op grond van artikel 5:8 Burgerlijk Wetboek is de gemeente verantwoordelijk voor de bewaring van binnen de gemeente grenzen gevonden honden en katten (zwerfdieren).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voldoen aan de wettelijke verplichting.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	N.v.t.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	€ 12.000 structureel tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Voor 2026 zijn wij in overleg met De Kluif voor een nieuw contract.

Financiële mutatie nr. F 6.13: Bijdrage rotonde N351 Kuinre	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Bijdrage rotonde N351 Kuinre.
Wat zijn de oorzaken?	Door tegenvallende aanbesteding en meerwerk zijn de werkzaamheden aan de rotonde en de Sleep duurder uitgevallen dan geraamd. De afrekening van de provincie met hun aannemer heeft lang op zich laten wachten.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wegenonderhoud op kwaliteitsniveau Basis.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Werk is al opgeleverd.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een tekort van € 242.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen per saldo € 242.000 eenmalig tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.14: Wegen groot onderhoud	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Wegen groot onderhoud.
Wat zijn de oorzaken?	Doordat de prijsontwikkelingen in de wegenbouw groter zijn dan de indexering in de programmabegroting is een structureel tekort ontstaan op het groot onderhoud aan wegen. In het beleidsplan Wegen is vastgelegd dat we voor wegen het kwaliteitsniveau “Basis” hanteren. Om dit kwaliteitsniveau te handhaven hebben we per jaar gemiddeld een bedrag nodig van € 2.295.000 nodig.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Vanuit de wegenwet hebben we een onderhoudsverplichting voor onze wegen. Hiervoor is in het beleidsplan Wegen vastgelegd dat we het kwaliteitsniveau “Basis” handhaven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Door een structurele verhoging van de bijdrage aan de voorziening kunnen de wegen op het kwaliteitsniveau basis onderhouden blijven.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betreft een structurele verhoging van € 300.000 per jaar.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Vanaf 2025 is er sprake van een structureel tekort van € 300.000 per jaar.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.15: Fietspad Kalenbergerpad	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Tekort voor de verbetering van het fietspad Kalenbergerpad van € 110.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het fietspad Kalenbergerpad is het laatste fietspad uit het project van de opwaardering van 12 fietspaden vanuit de Leefbaar Giethoorn deal. Er resteert een investeringsbudget van € 240.000. De raming van de kosten voor de verbeteringen aan dit fietspad bedragen € 450.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wegenonderhoud op kwaliteitsniveau Basis. Bij de inrichting van fietspaden hanteren we de “ontwerprichtlijnen fiets” als uitgangspunt.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Bij onvoldoende middelen kunnen we het pad niet verbreden. De kwaliteit van het pad is zo slecht dat groot onderhoud noodzakelijk is om een veilig fietspad te kunnen bieden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het tekort is als volgt opgebouwd (x € 1): Kostenraming verbetering fietspad 450.000 Af: Wegen circulair/onderhoud 100.000 Investering 350.000 Af: Resterend budget 240.000 Tekort 110.000

Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Vanwege de hoge mate van hergebruik van materialen bij de uitgevoerde werkzaamheden aan het fietspad wordt vanuit het budget “wegen circulair” bijgedragen aan dit project.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we een bedrag tekort van € 3.667 in 2025, € 6.857 in 2026, € 6.747 in 2027, € 6.637 in 2028 en € 6.527 in 2029. Hierbij is rekening gehouden met een afschrijving van 30 jaar en een rentepercentage van 3%.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.16: Energielasten scholen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De verhoogde energielasten zijn niet gedekt in de huurcontracten met de scholen. Daardoor is een toevoeging nodig in het budget van geraamd € 65.000.
Wat zijn de oorzaken?	Omdat we contractueel niet hebben vastgelegd dat de scholen de werkelijke energiekosten moeten betalen, ontstaat er een gap tussen de huurinkomsten en de werkelijke kosten.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, het huisvesten van de scholen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een eenmalige verhoging van budget van € 65.000 voor 2025. Het heeft geen personele consequenties.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen voor 2025 een geraamd bedrag van € 65.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De intentie is om toe te werken naar nieuw huurafspraken, waardoor de verwachting is dat deze budgetafwijking in 2026 is opgelost.

Financiële mutatie nr. F 6.17: Exploitatiebudget toiletten Giethoorn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structureel tekort ontstaan op het budget voor de schoonmaak van het toiletgebouw van € 30.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het toiletgebouw Giethoorn wordt beheerd en schoongehouden door het Kulturhus. De kosten zijn de afgelopen jaren ten onrechte verweven in de onderhoudskosten. Door het scherper stellen van de onderhoudsbudgetten valt de schoonmaak hier nu buiten.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is vanaf 2025 een structureel tekort van € 30.000 op het budget van het toiletgebouw. Het heeft geen personele consequenties.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.

Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen vanaf 2025 structureel € 30.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.18: Groot onderhoud gebouwen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structurele toevoeging noodzakelijk van het budget voor groot onderhoud gebouwen van € 210.000.
Wat zijn de oorzaken?	Bij het opstellen van de jaarrekening is met behulp van beheerprogramma Planon een nieuwe doorrekening gemaakt voor het opstellen van de voorziening maatschappelijk vastgoed. Er is op voorhand afstemming geweest met de accountant om er zeker van te zijn dat onze cijfermatige opstelling stand gaat houden. Mede op hun verzoek is er een uitsplitsing gemaakt in groot en regulier onderhoud. Deze nieuwe methode leidt er toe dat er structureel vanaf 2025 een aanvullend budget noodzakelijk is van € 210.000. Voor de langere termijn willen we eerst een aantal jaren ervaring opdoen met de nieuwe systematiek om conclusies te kunnen trekken voor de toekomst.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat vanaf 2025 een structureel tekort op het budget van € 210.000. Het heeft vooralsnog geen personele consequenties.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen vanaf 2025 structureel € 210.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De inflatie in de toekomst zal van invloed zijn op de omvang van de voorziening als de werkelijke inflatie afwijkt van de geprognosticeerde inflatie.

Financiële mutatie nr. F 6.19: Verduurzaming en renovatie MFC Dalzicht	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Verduurzaming en renovatie MFC Dalzicht.
Wat zijn de oorzaken?	De aanbesteding van de verduurzaming en renovatie van MFC Dalzicht heeft plaats gevonden. Op basis van het aanbestedingsresultaat vermeerderd met de voorbereiding en begeleidingskosten bedragen de totale investeringen € 2.382.000. Dit geeft een overschrijding van het beschikbare budget van ca. €400.000. Een deel hiervan is af te dekken middels € 200.000 aan bezuinigingen. Hiermee resteert een tekort van € 200.000 ten opzichte van het beschikbare projectbudget. Naast de opgenomen renovatie en verduurzamingswerkzaamheden wenst de Stichting werkzaamheden te laten uitvoeren ten gunste van een verbeterde exploitatie. Hiermee kunnen we werk met werk maken. Met de stichting is overeengekomen dat zij deze investeringen terug betalen doormiddel van een huurbedrag ter hoogte van de jaarlijkse kapitaalslasten. (bedragen x € 1) Investeringen 2.182.000 Dekking Beschikbaar Budget 1.350.000 Eigen Inbreng Stichting 150.000

	Bijdrage (in huur) 170.000 Duurzaamheidssubsidie 90.000 DUMAVA subsidie 122.000 Duurzaamheidsgelden MJDP 100.000 Totaal 1.982.000 Saldo (tekort) 200.000 -/-
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, voorzien in huisvesting bewegingsonderwijs.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voorzien in passende huisvesting voor de exploitatie van MFC Dalzicht.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Per saldo een tegenvaller van € 200.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Er is per saldo een nadeel op het krediet van € 370.000. Door de stichting zal een bedrag van € 170.000 worden terug betaald d.m.v. huur ter hoogte van de jaarlijkse kapitaallasten. Deze hogere lasten bedragen op basis van een afschrijvingstermijn van 20 jaar en een rentepercentage van 3% € 13.600 in het eerste jaar en zullen vervolgens gelijk lopen aan de hogere kapitaallasten. Het tekort van € 200.000 is met name op het installatietechnische deel en zal worden afgeschreven over 15 jaar en een rentepercentage van 3%. Dit betekent aan hogere kapitaallasten, ervan uitgaande dat het werk in 2025 zal worden gerealiseerd van: 2025: € 19.333 2026: € 18.933 2027: € 18.533 2028: € 18.133 2029: € 17.733
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er zullen nog wel afspraken moeten worden gemaakt over de hoogte van de huur.

Financiële mutatie nr. F 6.20: Clarenberglaan / Molenberg Vollenhove	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De riolering in de Molenberg / Clarenberglaan moet worden vervangen. Uitvoering moet worden afgestemd met de ontwikkeling van 6 grondgebonden woningen en 12 appartementen door WWG. Na het vervangen van de riolering moet de openbare ruimte opnieuw worden ingericht. Voorafgaand aan de realisatie van de woningen moet de riolering worden vervangen zodat de woningen op het riool kunnen worden aangesloten. Na afloop van de bouw kan het openbaar gebied woonrijp worden gemaakt.
Wat zijn de oorzaken?	Het in 2018 vanuit riolering beschikbaar gestelde budget ad € 200.000 is niet toereikend voor de realisatie van alle werkzaamheden. Om het riool te kunnen vervangen en nieuwe huisaansluitingen te kunnen aanbrengen moet de volledige openbare inrichting worden opgebroken. Herstel wordt gecombineerd met een nieuw inrichting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja. De Gemeente is verplicht onderhoud/herstel en/of vervanging te regeling voor haar inwoners m.b.t. het riool.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Dat de Gemeente weer voldoet aan haar verplichtingen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een tekort van : 2026 € 100.000 2027 € 150.000

	Er is een eenmalig voordeel door een bijdrage in de kosten van een derde partij à : 2027 € 50.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	De bijdrage vanuit riolering dient bijgesteld te worden naar € 250.000, derhalve een verhoging van € 50.000. De bijdrage vanuit openbare ruimte bedraagt € 150.000. Dit betekent voor riolering een nadeel van € 1.333 in 2026, € 1.325 in 2027, € 1.317 in 2028 en € 1.308 in 2029. Voor dit gedeelte is het nadeel voor de algemene dienst in 2026 € 1.000, in 2027 € 983, in 2028 € 967 en in 2029 € 950. Voor het gedeelte openbare ruimte is het nadeel vanaf 2026 € 4.000, in 2027 € 11.925, in 2028 € 11.700 en in 2029 € 11.475. De verdeling van kosten tussen riolering en openbare inrichting is een voorlopige en kan dus nog worden bijgesteld.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.21: Project Nieuwe buurt fase II te Blokzijl	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Omdat Wetland Wonen toch heeft besloten om het project volledig af te ronden is er extra budget nodig om de afspraken na te komen met Wetland Wonen en ook voor de veiligheid en aanzicht het openbaar gebeid rondom dit project af te ronden m.b.t. de riool aansluitingen en het openbaar groen.
Wat zijn de oorzaken?	Op 23 oktober 2007 heeft de gemeenteraad ingestemd met het stedenbouwkundig plan voor het project “Nieuwe Buurt” en dat de benodigde investering voor herinrichting van de openbare ruimte beschikbaar is gesteld. Fase I is inmiddels gerealiseerd en de eindafrekening hiervan heeft plaatsgevonden in 2013. Wetland Wonen is in 2024 gestart met Fase II. De gemeente heeft het terrein bouwrijp gemaakt. Nadat de 13 in aanbouw zijnde woningen van het project “Nieuwe Buurt” (Fase II) zijn opgeleverd kan de gemeente de omliggende openbare ruimte opnieuw inrichten. De extra uitgaven zijn onontkoombaar omdat Wetland Wonen Groep in 2013 aangaf fase II van het project niet te ontwikkelen, wat leidde tot een eindafrekening. Nu fase II toch door Wetland Wonen Groep wordt uitgevoerd, is er opnieuw budget nodig voor het bouw- en woonrijp maken en de herinrichting van de openbare ruimte. De afspraak met Wetland Wonen is dat de gemeente in totaal 50% van alle kosten op zich meent. De overige 50% van het totaal aan gemaakte kosten wordt op basis van 40-40-20% gefactureerd aan Wetland Wonen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Mocht het budget niet beschikbaar worden gesteld kan het openbare gebied niet ingericht worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig nadeel van € 88.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Er is een eenmalig nadeel van : 2025 € 70.400 2026 € 17.600.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.22: Kosten bestemmingsplannen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structureel tekort ontstaan op het budget voor bestemmingsplannen van € 40.000.
Wat zijn de oorzaken?	Er is onvoldoende budget beschikbar ter dekking van de onderzoeks- en voorbereidingskosten die wettelijk nodig zijn voor reguliere omgevingsplanprocedures. Er zijn meer onderzoeken nodig en de kosten daarvan zijn gestegen. Ramingen sluiten nu aan bij de werkelijke kosten van de voorgaande jaren.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Omgevingswet en WNB.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Omgevingsplannen die aan de eisen van de wet voldoen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	N.v.t.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Vanaf 2025: € 15.000 uitbestede werkzaamheden / € 25.000 voorbereidingsonderzoeken.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.23: Gymnastiekzalen en binnensportaccommodaties	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het budget voor de jaarlijkse inspectie, onderhoud en vervanging/ afschrijving van lesmaterialen en toestellen in gymzalen en sporthallen is ontoereikend. De resultante van een recent aanbestedingsproces is dat de kosten voor inspectie en onderhoud van de toestellen jaarlijks hoger uitvallen.
Wat zijn de oorzaken?	De gemeente ontving medio 2023 een 'voorstel gymzaal accommodatie Steenwijkerland' ondertekend door vakleerkrachten en directie primair en voortgezet onderwijs waarin zes knelpunten werden aangekaart. Men dringt vooral aan op beter onderhoud, aanvulling en tijdige vervanging van materialen. Door een beperkt budget worden lesmaterialen en toestellen onvoldoende vervangen. Hierdoor ontbreken diverse lesmaterialen of zijn ze afgekeurd voor gebruik. Hierdoor kan geen kwalitatief goed bewegingsonderwijs worden geboden.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, het bieden van een voorziening (inclusief inrichting en sport- en spelmateriaal) voor bewegingsonderwijs is een wettelijke taak. Voor de inrichting houden we de basisinventarisatielijst van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding aan.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	De lessen bewegingsonderwijs zijn eenzijdig, daardoor worden veel kerndoelen niet gehaald. De brede motorische ontwikkeling van kinderen blijft achter.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Momenteel is er structurele begroting van € 42.000 aanwezig voor de jaren 2025 t/m 2029. Echter is er benodigd voor de jaren 2025 t/m 2029 een structureel bedrag van € 110.000 per jaar. Het structurele te kort is onderverdeeld in: a) licentiekosten € 6.650 en b) onderhouden/vervanging € 61.350. Dit betekent een bedrag van gemiddeld € 6.470 voor elk van de 17 gymzalen/ sporthallen in de gemeente.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	In het Steenwijkerlands Sport- en beweegakkoord is het thema jong leren bewegen opgenomen. Jong goed en veelzijdig leren bewegen is een belangrijke basis voor de toekomst om langdurig en plezierig te bewegen en een gezonde toekomst. Een buurtsportcoach van Actief Steenwijkerland voert dit programma uit.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Het structurele te kort per jaar (m.i.v. 2025) is: € 68.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Scholen in het primair onderwijs zijn per 1 augustus 2023 verplicht twee lesuren bewegingsonderwijs per week aan te bieden, die door een gekwalificeerde docent wordt gegeven. De motorische vaardigheden van kinderen nemen af. We zien dit ook terug in de resultaten van de MQ-scan die op scholen in Steenwijkerland wordt afgenomen.

Financiële mutatie nr. F 6.24: Exploitatie zwembaden via Sportservice Steenwijkerland en extern onderzoek exploitatie zwembaden	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Stichting Sportservice Steenwijkerland (exploitant van zwembad Vollenhove, sporthal en zwembad de Waterwyck) heeft een subsidieaanvraag ingediend die € 182.000 hoger is dan in de huidige begroting opgenomen. Ook ligt er de opdracht van de raad om een onderzoek uit te laten voeren naar de exploitatie van de zwemfunctie in Vollenhove.
Wat zijn de oorzaken?	De subsidieaanvraag ligt hoger vanwege: - Gestegen personeelskosten door een 6% CAO stijging; - Toenemende energiekosten; - Incidentele desintegratiekosten.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Instemmen met de mutatie zorgt ervoor dat er een stimulerende omgeving blijft voor sportbeoefening. Er blijft gelegenheid voor zwemlessen en zwemmen in de gemeente.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door het budget te verhogen blijven de zwembaden open en kan het personeel zwemlessen blijven aanbieden en toezicht houden.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Het tekort in 2025 bedraagt € 182.000. Prognose vanaf 2026: tekort € 213.000. Voor het uit te voeren scenario onderzoek is eenmalig € 25.000 benodigd.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Zoals benoemd is de CAO stijging de belangrijkste oorzaak van de kostenstijging. Deze stijging komt door macro-economische ontwikkeling (inflatie). Daarnaast loopt er een onderzoek naar een alternatieve zwemfunctie in Vollenhove. Ook de ontwikkelingen op de energiemarkt hebben een grote invloed op de exploitatie van de stichting.

Financiële mutatie nr. F 6.25: Stroompalen haven Vollenhove	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de havenvisie wordt omschreven dat de haven in Vollenhove als een waterpoort of natuurlijke toegangspoort fungeert voor de gemeente en dat er een verbeterslag uitgevoerd moet worden. In 2024 is er al gestart met het vervangen van het dek van de hoofdsteiger. Daarnaast willen we de stroompalen vervangen, zodat de haven er weer netjes en verzorgd bij ligt. Om de stroompalen te vervangen vragen wij om het budget van 2026 (€95.000) naar voren te halen.
Wat zijn de oorzaken?	Een extra impuls te geven aan de haven Vollenhove zoals beschreven in de vastgestelde havenvisie.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet gemeentelijke watertaken.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	In één keer afronden van het project.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een extra afschrijvingslast van € 3.167 in 2025.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Eenmalig tekort van € 3.167 in 2025.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.26: Herhuisvesting Bibliotheek Steenwijk	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De herhuisvesting van de bibliotheek aan de Markt in Steenwijk heeft vertraging opgelopen. Hierdoor verschuiven de beginnende kapitaallasten die opgenomen zijn in de begroting vanaf het jaar 2026 naar het jaar 2028. Door de vertraging moet er aan de bibliotheek nog wel een huurbijdrage worden betaald voor de huur van het huidige pand. Dit voor het jaar 2026 en het jaar 2027.
Wat zijn de oorzaken?	De vertraging in de herhuisvesting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De vrijvallende kapitaallasten bedragen in het jaar 2026 € 147.000 en in het jaar 2027 bedragen deze € 145.000. De huurbijdrage aan de bibliotheek voor 2026 en 2027 bedraagt € 153.000 per jaar.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t..
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen in het jaar 2026 een bedrag tekort van € 6.000 en in het jaar 2027 een bedrag van € 8.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In maart 2025 hebben wij aan u een informatienota gestuurd over de stand van zaken museumproject en de herhuisvesting bibliotheek Steenwijk.

Financiële mutatie nr. F 6.27: Zorgplicht bibliotheek	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Met een aanpassing van de Bibliotheekwet wordt de huidige bevorderingstaak van gemeenten en provincies in 2025 omgezet in een ‘zorgplicht’. Bibliotheken kunnen hierop met hun gemeenten en provincies voorsorteren door gezamenlijk plannen te maken over het herstellen, versterken en het toekomstgericht maken van bibliotheekvoorzieningen.
Wat zijn de oorzaken?	De aanpassing van de Bibliotheekwet met een zorgplicht.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, zorgplicht op basis van de Bibliotheekwet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Zonder de extra middelen kan de stichting met de huidige subsidiebijdrage de activiteiten niet goed voortzetten. De bibliotheek heeft 2 jaar geleden bij de gemeente aan de bel getrokken. De bibliotheek bleek zonder aanvullende middelen niet in staat om de exploitatie sluitend te krijgen. Oorzaken: zowel gestegen kosten op gebied van huisvesting, energie, personeel als het bedienen van het grote verzorgingsgebied. In de praktijk betekent dat er meerdere vestigingen in de lucht wordt gehouden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Over de periode 2023-2024 hebben wij een specifieke uitkering ontvangen van het Rijk voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna wordt een wettelijke zorgplicht voor gemeenten ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen gemeenten vanaf het jaar 2027 een structurele bijdrage via het gemeentefonds. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen wij over het jaar 2025 en over het jaar 2026 een bedrag van € 134.000 via de Algemene uitkering gemeentefonds (september 2024) ter voorbereiding op de periode van de zorgplicht. Genoemde twee bedragen zijn opgenomen in het begrotingssaldo en zijn niet toegevoegd aan het bibliotheekbudget.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen in het jaar 2025 een bedrag tekort van € 134.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Over het jaar 2026 is een claim ingediend ter hoogte van € 100.000. De verwachting is dat niet het gehele ontvangen bedrag van € 134.000 nodig zal zijn. Vanaf het jaar 2027 verwachten we een extra bijdrage van het Rijk, reden waarom nu geen structurele bijdrage wordt gevraagd.

Financiële mutatie nr. F 6.28: Theater de Meenthe	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Theater de Meenthe verwacht voor het jaar 2025 een exploitatietekort ter hoogte van € 45.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het tekort wordt veroorzaakt door gestegen kosten op huisvesting, huur, personeel en het uitblijven van extra inkomsten omdat de realisatie van de nieuwe congresvoorziening vertraging oploopt.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Zonder het extra bedrag van € 45.000 kan de huidige programmering en dienstverlening niet gegarandeerd worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De bijdrage aan De Meenthe wordt verhoogd met een bedrag van € 45.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t..
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen in het jaar 2025 een bedrag tekort van € 45.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	We verwachten dat vanaf het jaar 2026 de exploitatie weer op orde is.

Financiële mutatie nr. F 6.29: Onderhoudsbudget openbare ruimte	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 844.000 structureel.
Wat zijn de oorzaken?	1. De inflatie is de afgelopen jaren flink toegenomen. 2. Als gevolg van klimaatverandering zien we een verlenging van het groeiseizoen. 3. Daarnaast geldt een reguliere wijziging in areaal (door bijvoorbeeld in- en uitbreidingen of herinrichtingen). Ook is de NoordWestGroep in de periode 2020-2024 geconfronteerd met een uitstroom van SW'ers en instroom van duurder personeel van de doelgroep 'Banenafspraak'.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Gemeentewet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Zonder verhoging budget kan de openbare ruimte niet volgens de met de raad afgesproken beeldkwaliteit onderhouden worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het betreft een structurele verhoging van € 844.000 per jaar.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Vanaf 2025 is er sprake van een structureel tekort van € 844.000 per jaar.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 6.30: Verschuiving investeringen verduurzaming vastgoed	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een voordeel op de kapitaallasten voor de verduurzaming van het vastgoed. Het voordeel zit hem er in dat de projecten later gereed worden gemeld. Hier staat tegenover dat het wel noodzakelijk is een deel van het budget naar voren te halen.
Wat zijn de oorzaken?	Er is gekeken naar de noodzakelijke planning van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Op basis van deze planning is de conclusie dat ivm het willen realiseren van een groter project in 2026 dat er een verschuiving noodzakelijk is. Het betreft hier een verschuiving van 2027 naar 2026 van € 47.000 en een verschuiving van 2028 van € 150.000 naar 2026.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaan de volgende voordelen op de kapitaallasten: 2025: € 78.816 2026: € 67.219 2027: € 13.898 2028: € 36.064
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Zie hiervoor. Er dient wel een investeringsbudget van 2027 van € 47.000 naar voren te worden gehaald naar 2026 en een investeringsbudget van 2028 van € 150.000 zal naar voren gehaald moeten worden naar 2026.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De mogelijkheden voor het verkrijgen van subsidies wordt onderzocht en zijn hierin nog niet meegenomen. Ook een eventuele verhoging van de huur, of lagere energielasten zijn hierin nog niet meegenomen. Hierover zal op een later moment duidelijkheid komen. Er is wel sprake van een stijging van de kosten door een hogere prijsindex, doordat de BTW impact per gebouw niet is meegenomen en door marktwerking. In een later stadium zal opnieuw worden gekeken naar de noodzakelijke verduurzaming van de gebouwen die nu nog niet zijn meegenomen. Deze kostenstijgingen kunnen hier dus nog een belangrijke impact op hebben.

Financiën en dienstverlening

	Financiën en dienstverlening (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
1	Rentelasten	S	-	520	650	650	500	500
2	Accountantskosten	S	-	- 34	- 34	- 34	- 34	- 34
3	RVU	S	-	- 233	218	156	156	156
4	Spaarverlof (lagere storting)	S	-	165	165	165	165	165
5	Pensioen (vml.) wethouders naar ABP	S	-	-	-	-	234	234
6	Lagere kapitaallasten vanwege afgesloten investeringen	S	-	5	5	5	5	5
7	Dividenduitkering BNG	S	-	45	45	45	45	45
8	Dividenduitkering CSV	I	-	17	-	-	-	-
9	Dividenduitkering N.V. Rendo Holding	S	-	-	480	599	699	899
10	Dividenduitkering Enexis Holding	I	-	180	-	-	-	-
	Dividenduitkering Enexis Holding	S	-	-	27	27	27	27
11	Schoonmaakcontract en wetswijziging	S	-	- 30	- 30	- 30	- 30	- 30
12	Hogere doorbelasting aantal uren afval	S	-	- 13	- 13	- 13	- 13	- 13
	Dekking hogere doorbelasting afval (voorziening (2025) & tarief (2026 e.v.)	S	-	*13*	*13*	*13*	*13*	*13*
13	Vermakelijkhedenretributie	S	-	- 15	- 155	- 155	- 155	- 155
14	Brand- en stormverzekering	S	-	- 90	- 90	- 90	- 90	- 90
15	Print- en drukwerk	S	-	- 40	- 40	- 40	- 40	- 40
16	Appa-uitkering burgemeester (vml. wachtgeld) - storting voorziening	I	-	- 440	-	-	-	-
17	Rente en afschrijving kredieten	S	-	1.176	810	684	559	459
	Verrekening reeds opgenomen stelpost	S	-	- 163	- 163	- 163	- 163	- 163
	Rente en afschrijving kredieten - riolering	I	-	100	-	-	-	-
	Dekking ten gunste van voorziening riolering	I	-	*- 100*	-	-	-	-
18	Onderhoudsbudget Gemeentewerf Steenwijk	I	-	- 95	-	-	-	-
19	Afronding verbouwing raadzaal	I	-	- 40	-	-	-	-
	Totaal 'Financiën en dienstverlening'		**-**	**929**	**1.888**	**1.820**	**1.879**	**1.979**

+ = voordeel

Toelichting:

FINANCIËLE GEVOLGEN MET BETREKKING TOT DIVERSE CIRCULAIRES

Algemene uitkering gemeentefonds septembercirculaire 2024	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De gemeente is voor haar inkomsten voor een groot gedeelte afhankelijk van de Rijksoverheid, via de Algemene uitkering (AU) uit het gemeentefonds. Het Rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De septembercirculaire 2024 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland tot en met 2028 een hoger budget ten opzichte van de meicirculaire 2024. De programmabegroting 2025-2028 (raadsvergadering november 2024) is nog gebaseerd op de bedragen die staan vermeld in de meicirculaire 2024, omdat er geen tijd meer was om de septembercirculaire te verwerken in de begroting. Wel hebben wij aan u in november 2024 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de septembercirculaire voor de Algemene uitkering gemeentefonds en het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het Rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een ontvangst van de rijksoverheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De budgetten die extra zijn ontvangen binnen de Algemene uitkering gemeentefonds bedragen: 2025 € 1.273.000 2026 € 2.549.000 2027 € 2.319.000 2028 € 2.429.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Wij hebben aan u in november 2024 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de septembercirculaire 2024 voor de Algemene uitkering gemeentefonds en het begrotingssaldo.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Algemene uitkering gemeentefonds decembercirculaire 2024	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De decembercirculaire heeft doorgaans een beperkte strekking. Omdat sommige bedragen in de septembercirculaire niet goed waren berekend door het Rijk, zijn deze bijgesteld in de decembercirculaire. Wij hebben aan u eind januari 2025 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de decembercirculaire voor de Algemene uitkering gemeentefonds en het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het Rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een ontvangst van de rijksoverheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t..

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De budgetten die extra zijn ontvangen binnen de Algemene uitkering gemeentefonds bedragen: 2025 € 230.000 2026 € 216.000 2027 € 358.000 2028 € 492.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Wij hebben aan u eind januari 2025 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de decembercirculaire 2024 voor de Algemene uitkering gemeentefonds en het begrotingssaldo.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Buigbudget (te ontvangen budget van het Rijk voor bijstandsuitkeringen)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Op basis van de laatst bekende informatie van het rijk, de Miljoenennota en de begroting van het ministerie van SZW, wordt het Buigbudget berekend. Het budget wordt gedurende het begrotingsjaar door het rijk bijgesteld op basis van o.a. gerealiseerde aantallen op landelijk niveau en verstrekte loonkostensubsidies. Hierdoor ontstaan de volgende bijstelmomenten: - voorlopige beschikking aan de hand van de Miljoenennota (oktober); - nader voorlopige beschikking voorjaar van het lopende begrotingsjaar; - definitief oktober van het lopende begrotingsjaar. Wij hebben de voorlopige beschikking 2025 met een bedrag van € 15.526.000 ontvangen van het ministerie van SZW. Dit jaar volgt dan ook nog de nader voorlopige en de definitieve beschikking 2025. Ten opzichte van het Buigbedrag wat opgenomen is in de begroting levert het nieuwe bedrag een structureel voordeel voor de begroting op ter hoogte van € 994.000. In november 2024 hebben wij aan u een informatienota gestuurd, met daarin ook de gevolgen van het nieuwe Buigbudget voor het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het bekendmaken van het nieuwe Buigbudget door het ministerie van SZW over het jaar 2025.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel voordeel ter hoogte van € 994.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	In november 2024 hebben wij aan u een informatienota gestuurd, met daarin ook de gevolgen van het nieuwe Buigbudget voor het begrotingssaldo.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

OVERIGE FINANCIËLE MUTATIES

Financiële mutatie nr. F 7.1: Rentelasten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De omvang van de restantkredieten is omvangrijk. In de begroting zijn hiervoor rentelasten opgenomen. Door vertragingen in de realisatie van projecten zijn begrote rentelasten (marktrente -/- omslagrente) hoger dan benodigd.
Wat zijn de oorzaken?	Eind 2024 is er nog € 40,7mln. aan restantkredieten beschikbaar. In de begroting 2025 is € 32,8 mln. aan kredieten beschikbaar gesteld en het Rijk heeft bijna € 15 mln. middelen gestort bij de gemeente om regelingen uit te voeren. Dit heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van het liquiditeitssaldo. Hierdoor zijn rentelasten niet benodigd.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Voor de middelen die vanuit het Rijk worden ontvangen wel.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel voordeel voor de programmabegroting van: 2025: € 520.000 2026 en 2027: € 650.000 Vanaf 2028: € 500.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	In 2025 verwachten we lagere rentelasten tot een bedrag van € 900.000, in 2026 en 2027 € 650.000 en vanaf 2028 € 500.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De ontwikkeling van de rente is moeilijk te voorspellen. Daling of stijging van de rente heeft direct gevolgen voor de begroting. In de begroting houden we rekening met een marktrente van 3%.

Financiële mutatie nr. F 7.2: Accountantskosten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Tekort op het budget van de controlekosten.
Wat zijn de oorzaken?	Te lage prijscompensatie in 2024 en 2025 en bijstelling van het budget vanaf 2024.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, de gemeente heeft een wettelijk verplichting om een verklaring bij de jaarstukken te verkrijgen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De begroting wordt hierdoor extra belast met structureel € 33.727.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Een structureel bedrag van € 33.727.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In 2026 wordt er een nieuwe aanbesteding opgestart.

Financiële mutatie nr. F 7.3: RVU (regeling vervroegd uittreden)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de regeling RVU is een structureel budget opgenomen. In 2024 is evenwel door de commissie BBV bepaald dat er een voorziening moet worden getroffen in plaats van een regulier exploitatiebudget. Voor 2025 ontstaat hierdoor een tekort van € 233.820. In 2026 is er sprake van een overschot van € 217.663. Vanaf 2027 bedraagt het overschot € 155.683.
Wat zijn de oorzaken?	Door een besluit van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) dient er verplicht een voorziening te worden getroffen voor de lasten die uit de regeling voortvloeien.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, de RVU is opgenomen in de huidige CAO.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t..
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een incidenteel tekort in 2025 en een structureel overschot in de jaren daarna.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen, wel aanpassing naar BBV voorschriften.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Ingaande 2026 valt het begrote budget vrij ten gunste van het begrotingssaldo.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	2025: een tekort van € 233.820. 2026: een overschot van € 217.663. 2027: een structureel overschot van € 155.683.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Bij continuering van de regeling ontstaan er incidentele tekorten. De begroting wordt evenwel niet extra belast. In de huidige berekeningen is ervan uitgegaan dat 75% van de potentiële deelnemers hier ook daadwerkelijk gebruik van gaat maken.

Financiële mutatie nr. F 7.4: Spaarverlof	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het jaarlijks sparen van verlof is sterk lager dan bij aanvang in 2020 is aangenomen. Hierdoor worden de lasten (storting in de voorziening) structureel € 165.000 lager.
Wat zijn de oorzaken?	Er wordt minder gebruik gemaakt van de mogelijkheden van het spaarverlof.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, dit is in de CAO geregeld.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel voordeel van € 165.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Geen tekort, maar een structureel overschot van € 165.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Naast het spaarverlof is er ook nog het wettelijke verlof. Dit is het verlof dat maximaal 2 jaar mag blijven bestaan. Er is een landelijke discussie gaande of de gemeente verplicht wordt deze in een voorziening te storten. Als dit een verplichting wordt dan zal er een groot incidenteel tekort ontstaan van ongeveer € 1,7 miljoen.

Financiële mutatie nr. F 7.5: (Voormalige) wethouders en gewezen gepensioneerde wethouders naar ABP	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Ingaande 2028 gaat, bij instemming van de wet, het pensioen van (gewezen) wethouders over van de gemeente naar het ABP.
Wat zijn de oorzaken?	Er ligt een wetvoorstel om het pensioenstelsel in 2027 aan te passen. Als gevolg hiervan zullen huidige wethouders, gewezen wethouders en gewezen en gepensioneerde wethouders geen pensioen meer van de gemeente ontvangen, maar van het ABP.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, als de wet wordt aangenomen wordt dit een verplichting.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor de gemeentebegroting zullen de lasten ingaande 2028 structureel € 234.000 lager uitvallen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Geen tekort tot en met 2027, ingaande 2028 een structureel voordeel van € 234.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Om de overdracht te realiseren zal er eind 2027 een afkoopsom betaald moeten worden aan het ABP. Hier vindt nu landelijk onderzoek over plaats.

Financiële mutatie nr. F 7.6: Afgesloten investeringen jaarrekening 2024	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door het afsluiten van investeringen in de jaarrekening 2024 ontstaan er structureel lagere afschrijvingslasten ter hoogte van € 5.012.
Wat zijn de oorzaken?	Het afsluiten van investeringen in de jaarrekening 2024.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee, maar wel het gevolg van het financieel afsluiten van de investeringen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een structureel voordeel voor de begroting van € 5.012, ingaande 2025.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	De afschrijvingslasten zijn structureel € 5.012 lager.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 7.7: Dividenduitkering BNG	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Hogere dividenduitkering over 2024 van € 45.386 als gevolg van een hoger behaald nettoresultaat bij de bank.
Wat zijn de oorzaken?	Een stijging van het nettoresultaat bij de bank.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	N.v.t..
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De raming in de programmabegroting structureel met een bedrag van € 45.386 te verhogen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Extra dividenduitkering à € 45.386
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Naast rentestijgingen zijn er ontwikkelingen op het gebied van extra importheffingen door onder andere de Verenigde Staten.

Financiële mutatie nr. F 7.8: Dividenduitkering CSV	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De verlies- en winstrekening van CSV Amsterdam B.V. vertoont op het moment dat het besluit is genomen om de vennootschap op te heffen nog een saldo van plm. € 8,5 miljoen. Dit bedrag wordt naar rato van het aandelenbelang verdeeld over de aandeelhouders. Onze gemeente heeft hierin een belang van 0,1944%. Verwacht wordt dan ook een agio uitkering van plm. € 16.500 voor onze gemeente. De aandeelhouders hebben hiermee ingestemd op de aandeelhoudersvergadering van 17 april 2025.
Wat zijn de oorzaken?	Bij de verkoop van het leveringsbedrijf van Essent aan RWE in 2009 zijn diverse vennootschappen ontstaan. Zo ook CSV Amsterdam BV. In verband met de afwikkeling van de rechtszaak over de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting is voldaan aan de statutaire doelen en kan de vennootschap worden ontbonden.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	N.v.t..
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De raming in de programmabegroting voor 2025 eenmalig te verhogen met een bedrag van € 16.500.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Eenmalige hogere dividenduitkering à € 16.500.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er doen zich na opheffing van de vennootschap geen externe ontwikkelingen meer voor.

Financiële mutatie nr. F 7.9: Dividenduitkering N.V. Rendo Holding	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Verwachte hogere nettoresultaat de komende jaren bij N.V. Rendo Holding op begrotingsbasis. 2025: € 10,8 miljoen 2026: € 12 miljoen 2027: € 14 miljoen 2028: € 16 miljoen 2029 e.v.: € 10 miljoen Het dividend komt steeds een jaar later tot uitkering.
Wat zijn de oorzaken?	Onder andere groei van het netwerk en toename glasvezelaansluitingen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	N.v.t..
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De begroting op dit onderdeel aan te passen, omdat in de programmabegroting rekening wordt gehouden met een dividenduitkering van € 799.200.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Er is geen sprake van een tekort. Voor de komende jaren wordt voorgesteld om de dividenduitkering van N.V. Rendo Holding met de volgende bedragen te verhogen. Daarbij hebben wij rekening gehouden met een onzekerheid van € 1 miljoen op het door Rendo ingeschatte netto resultaat. 2026: € 479.520 2027: € 599.400 2028: € 699.300 2029: € 899.100 2030 e.v.: € 699.300 Door deze mutatie komt de dividenduitkering van N.V. Rendo de komende jaren neer op een bedrag van: 2026: € 1.278.720 2027: € 1.398.600 2028: € 1.598.400 2029: € 1.798.200 2030 e.v.: € 1.198.800
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Bij het Rijk speelt de discussie tussen hoge dividenduitkering en forse tariefstijgingen voor de klant. Dit kan gevolgen hebben voor de hoogte van de dividenduitkering in de toekomst.

Financiële mutatie nr. F 7.10: Dividenduitkering N.V. Enexis Holding	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Hoger nettoresultaat van € 254 miljoen over 2024 bij N.V. Enexis Holding. Dit levert ons een hogere dividenduitkering op.
Wat zijn de oorzaken?	Onder andere groei van het netwerk en tariefstijgingen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	N.v.t.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De begroting op dit onderdeel aan te passen, omdat in de programmabegroting rekening wordt gehouden met een dividenduitkering van € 799.200.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Er is geen sprake van tekort. De begroting kan voor 2025 met een bedrag van € 180.000 eenmalig worden verhoogd. 2026 e.v. structurele verhoging van € 27.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Verder wordt/is op de aandeelhoudersvergadering het dividendbeleid opnieuw vastgesteld. Uitgangpunt is dat maximaal 50% van € 100 miljoen zal worden uitgekeerd aan de aandeelhouders vanaf boekjaar 2025. Dit houdt in dat de dividenduitkering in de programmabegroting 2026-2029 met een bedrag van € 27.000 structureel kan worden verhoogd.

Financiële mutatie nr. F 7.11: Aflopend schoonmaakcontract en gewijzigde wetgeving	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een structureel tekort van € 30.000.
Wat zijn de oorzaken?	Met ingang van 1 februari 2025 is er een nieuw schoonmaakcontract afgesloten. De kosten hiervoor vallen hoger uit. Oorzaak hiervan is: - het programma van eisen is gewijzigd en aangepast op de huidige tijd, bijvoorbeeld flexwerken; - de Cao-lonen van het schoonmaakpersoneel zijn aanzienlijk verhoogd; - de kosten van de schoonmaakmaterialen en middelen zijn enorm gestegen. In het nieuwe contract zijn tevens de werkzaamheden voor het afwassen van de porseleinen mokken opgenomen. Sinds 1 januari 2024 is het niet meer toegestaan om 'single used plastic' (SUP-wetgeving) te gebruiken in kantoren en is herbruikbaar servies de standaard. Wij zijn in maart 2024 overgestapt van het bekertje naar de mok.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, SUP-wetgeving.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een structureel financieel tekort van € 30.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen vanaf 2025 structureel € 30.000 te kort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 7.12: Hogere doorbelasting aantal uren afval	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een wijziging in de omvang van de functie voor de senior adviseur grondstoffen en circulariteit van 32 uur naar 36 uur. Hierdoor is er € 13.000 aan extra budget benodigd, welke kan worden doorberekend in het afvaltarief.
Wat zijn de oorzaken?	Om alle werkzaamheden op het gebied van afval en circulariteit op een goede manier te kunnen realiseren is het noodzakelijk de formatie met 4 uur uit te breiden. Deze functie was in het verleden ook fulltime bezet, maar is door omstandigheden de afgelopen jaren niet volledig bezet geweest.

Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel tekort op het budget van € 13.000 welke vanaf 2026 meegenomen wordt in de berekening van het afvaltarief.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Per saldo komen we structureel een bedrag van € 13.000 tekort. Dit kan in 2025 ten laste worden gebracht van de egalisatievoorziening afval en zal vanaf 2026 worden meegenomen bij het opstellen van de tarieven voor afval.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Omdat het hier gaat om ene personele mutatie is deze toegevoegd aan programma Financiën en Dienstverlening. De kosten voor afval vallen echter onder programma Duurzaam.

Financiële mutatie nr. F 7.13: Vermakelijkhedenretributie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De inkomsten zullen over 2025 € 15.000 en vanaf 2026 € 155.000 lager uitvallen dan begroot.
Wat zijn de oorzaken?	De inkomsten voor de Vermakelijkhedenretributie (VMR) zijn de afgelopen jaren lager uitgevallen dan begroot. Over 2024 is een bedrag van € 415.000 in rekening gebracht. Wij achten een bedrag van € 425.000 aan inkomsten realistisch. Er is de afgelopen jaren niet echt een stijgende lijn te zien, waarom het reëel is om de begrote inkomsten structureel naar beneden bij te stellen. In 2025 staat nu nog € 440.000 geraamd en vanaf 2025 € 580.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	De wettelijke basis voor de VMR is artikel 229 lid onder c van de Gemeentewet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een nadeel van € 15.000 in 2025 en een structureel nadeel van € 155.000 vanaf 2026.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	2025: € 15.000 tekort 2026 e.v.: € 155.000 tekort
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Naast de inkomstenkant zijn we momenteel ook bezig te kijken naar de uitgavenkant van de VMR. Er loopt nog steeds een rechtszaak. In de coronatijd is het tarief voor rondvaartboten verlaagd. Als we dit tarief weer verhogen naar het oorspronkelijke tarief van op dit moment € 1.578,90 wordt het tekort ongeveer € 90.000 lager.

Financiële mutatie nr. F 7.14: Verhoging budget brand- en stormverzekering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structurele toevoeging noodzakelijk van het budget voor verzekeringen waaronder brand- en stormverzekering, aansprakelijkheid, verkeerspolissen van € 90.000.
Wat zijn de oorzaken?	In de jaarrekening van vorig jaar hebben we geconstateerd dat de kosten voor verzekeringen flink zijn opgelopen en dat deze hoger liggen dan begroot. De oorzaak is gelegen in de verhoging van de premies door sterk gestegen kosten voor (her-) bouwkosten en schadeherstel van gebouwen en voertuigen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat vanaf 2025 een structureel tekort op het budget van € 90.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen vanaf 2025 structureel € 90.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Zie “Oorzaken”.

Financiële mutatie nr. F 7.15: Verhoging budget print- en drukwerk	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structurele toevoeging noodzakelijk van het budget voor druk- en bindwerk van € 40.000 per jaar.
Wat zijn de oorzaken?	In de jaarrekening hebben we geconstateerd dat de kosten voor druk- en bindwerk weer zijn opgelopen en dat deze hoger liggen dan we hebben begroot. De oorzaak is gelegen in het feit wat wij vanuit de wet WOZ verplicht worden jaarlijks een uitgebreide voormelding te versturen en het invorderingsproces uit te breiden met extra vooraankondiging voor dwangbevelen en eventuele beslaglegging. Bovenal zijn de portokosten in de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. De verwachting is overigens dat de portokosten in de komende jaren verder zullen stijgen. Om deze stijging het hoofd te bieden zullen wij actief onze inwoners benaderen om nog meer dan nu al het geval is gebruik te maken van MijnOverheid.nl
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja uitvoering wet WOZ.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat vanaf 2025 een structureel tekort op het budget van € 40.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen vanaf 2025 structureel € 40.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 7.16: Appa-uitkering voormalige bestuurder	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De burgemeester heeft aangegeven in 2025 te stoppen met zijn ambt. Vanwege het recht op een appa-uitkering moet er een voorziening gevormd worden voor de periode tot aan zijn pensioendatum.
Wat zijn de oorzaken?	
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	De appa-uitkering (hoogte en duur) is wettelijk bepaald.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Eenmalige storting in een voorziening.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Eenmalige storting in de voorziening à € 440.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Inkomsten die tijdens de periode van de appa-uitkering verworven worden, worden verrekend met de uitkering.

Financiële mutatie nr. F 7.17: Rente en afschrijving kredieten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door het kritisch beoordelen van bestaande investeringskredieten en uitgaven ten laste van reserves en de haalbaarheid hiervan qua planning, ontstaan structurele voordelen.
Wat zijn de oorzaken?	In de Programmabegroting 2025-2028 is een bedrag ingeboekt gerelateerd aan het kritisch beoordelen van restant kredieten van € 162.500 structureel. Om dit in beeld te brengen zijn de investeringen en daaraan gerelateerd de kapitaallasten en de uitgaven ten laste van reserves en daaraan gerelateerd de rentelasten in beeld gebracht. Deze zijn beoordeeld aan de hand van haalbaarheid wanneer projecten gerealiseerd kunnen worden. Op basis van deze inventarisatie ontstaan structurele voordelen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaan de volgende voordelen voor de begroting, dit is aanvullend op de € 162.500 die reeds is ingeboekt. 2025: € 1.113.500, waarvan € 100.000 voor riolering; 2026: € 647.500 2027: € 521.500 2028: € 396.500 2029: € 296.500
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Zie hierboven.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 7.18: Onderhoudsbudget Gemeentewerf Steenwijk	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een eenmalige tekort van geraamd € 95.000 door onverwachte onderhoudskosten.
Wat zijn de oorzaken?	Door werking van het gebouw zijn alle tegels in de kleedruimtes, douches en toiletten er af gevallen/los gaan zitten. Vloeren en wanden van al deze ruimtes zullen vervangen moeten worden met nieuw tegelwerk.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het onderhoudsbudget voor de gemeentewerf Steenwijk is voor 2025 niet toereikend. We komen een bedrag van € 95000 tekort. Het heeft geen personele consequenties.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	We komen eenmalig in 2025 € 95.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. F 7.19: Afronding verbouwing raadzaal	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2025 ontstaat een tekort op het budget van afgerond € 40.000. Het krediet voor de aanpassing van de raadszaal is eind 2024 afgesloten met een overschot van € 40.000.
Wat zijn de oorzaken?	Bij de jaarrekening 2024 is het krediet voor aanpassing raadszaal afgesloten met een overschot van € 40.000. Het overschot is in het resultaat van de jaarrekening 2024 verwerkt. Per abuis is het krediet bij de jaarrekening te vroeg afgesloten. Het gevolg is dat facturen die in maart 2025 zijn ontvangen niet meer afgeboekt kunnen worden op het project. Het betreft een laatste termijn en een factuur voor meerwerk. Hierdoor ontstaat in 2025 een tekort van € 40.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2025 ontstaat een eenmalig tekort op het budget van € 40.000. Bij de jaarrekening 2024 is het krediet voor aanpassingen raadszaal afgesloten met een overschot van € 40.000. In 2024 is dit in de jaarrekening verwerkt.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2025 en wat is het structureel effect?	Het overschot van € 40.000 is in 2024 in het resultaat van de jaarrekening verwerkt, omdat het project in financieel opzicht als afgesloten werd aangemerkt. Doordat het krediet per abuis te vroeg is afgesloten kunnen de laatste facturen niet meer op het project worden afgeboekt, waardoor in 2025 een tekort van € 40.000 ontstaat. Dit is een eenmalig tekort van € 40.000 en zal worden verwerkt in het saldo van de PPN. Per saldo sluit het krediet dus wel met een budgettair neutraal resultaat.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In 2025 ontstaat een tekort op het budget van afgerond € 40.000. Het krediet voor de aanpassing van de raadszaal is eind 2024 afgesloten met een overschot van € 40.000.